

Elçin İSMAYİL

**QANLARI İLƏ
DASTAN
YAZANLAR**

Bakı-2021

**Kitab Qazax Rayon İcra Hakimiyyətinin
təşəbbüsü və dəstəyi ilə yazılıb çap olunmuşdur**

Elçin İSMAYIL.

"Qanları ilə dastan yazanlar",

Bakı, 2021-ci il. "Azərbaycan" nəşriyyatı, 180 səhifə

Şair-publisist Elçin İsmayılın müəllifi olduğu "Qanları ilə dastan yazanlar" kitabı Vətən müharibəsində Azərbaycan xalqının qazandığı Böyük Zəfərə və bu Tarixi Qələbənin əldə olunmasında öz canından keçmiş qazaxlı şəhidlərə həsr olunmuşdur. Kitabda şəhidlərin keçdiyi ömür və döyüş yolları ayrı-ayrılıqda geniş işıqlandırılmış, ailə üzvlərinin, müəllimlərinin, döyüş yoldaşlarının xatirələri, ürək sözləri öz əksini tapmışdır. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda əbədiyyətə qovuşmuş şəhidlər kitabda minnətdarlıq hissi ilə anılmış, ehtiramla yad edilmişdir.

*"Nəsillər dəyişəcək, lakin Vətən oğullarının
xatirəsi ürəklərdə əbədi yaşayacaqdır"*

*Heydər Əliyev,
Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri*

*"Vətənin, ölkəmizin müdafiəsi uğrunda
şəhid olmuş insanların adı daim qəlbimiz-
dədir, onların xatirəsi bizim üçün əzizdir,
onlar bizim üçün unudulmazdır"*

*İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti*

QARABAĞ AZƏRBAYCANDIR!

Şanlı Zəfər

Biz bu gün xalqımızın və dövlətimizin yeni tarixini yazırıq, şanlı tarixini yazırıq. Biz bu gün tarixi ədaləti bərpa edirik. Biz öz tarixi missiyamızı şərəflə yerinə yetirdik, işğal olunmuş torpaqları düşməndən azad etdik. Özümü çox xoşbəxt adam hesab edirəm. Çünki bu qələbə bizim ruhumuzu, əyilməz ruhumuzu göstərdi. Biz bundan sonra böyük və qürurlu xalq kimi yaşayacağıq.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Azərbaycan tarixində yeni və işıqlı bir səhifəni yazan ikinci Qarabağ savaşında qazandığımız böyük qələbə 2020-ci ilin hüdudlarına sığmayacaq bir tarixi hadisəyə çevrildi. Bu zəfər bizi 30 ilə yaxın addım-addım yaxınlaşdığımız inamlı, ümidli bir sonluğa çatdırdı, əsrlərdən bizə miras qalmış qürurumuzu dirçəltdi. Vətən müharibəsi adı alan bu misilsiz savaş yeni bir Azərbaycan ortaya qoydu.

Azərbaycanın döyünən ürəyi sayılan cənnət Qarabağ uğrunda apardığımız qanlı-qadalı mübarizədə indiki zəfərə aparan yolun başlanğıcı ümummilli lider Heydər Əliyevin yenicə qazandığımız dövlət müstəqilliyini xilas etdiyi, yeni ərazilərin işğalına son qoyduğu atəş-

kəs sazişində - 1994-cü il may ayının 12-də qoyulmuşdu. Atəşkəsə dair sazişlə ölkə müharibənin girdabından çıxarıldı, qələbəni təmin edəcək böyük quruculuq işlərinə başlandı. Ordu da, respublikanın müdafiə potensialının dirçəldilməsi də bu quruculuq işlərində özünə yer tutdu.

Bu siyasət cənab İlham Əliyevin prezidentliyi dövründə yüksək səviyyədə davam etdirildi. Bütün dünyanın gözü qarşısında təcavüzkarlığı dünya siyasətinin həqiqəti kimi qəbul etdirməyə çalışan erməni faşizminin belinin qırılması üçün 30 illik təşkilatlanmaya ehtiyac yarandı. Bu 30 illik fasilə xalqın yalnız səbrlə və ümidlə dözdüyü uzun bir müddət deyil, həm də Azərbaycanın dövlət rəhbərliyinin haqsızlığın, siyasi həyasızlığın rəsmiləşdirilməsinə qarşı apardığı mübarizə dövrü idi.

Prezident İlham Əliyev tərəfindən Dağlıq Qarabağ ətrafında yaranmış status-kvonun qəbul etdirilməsi, işğalın rəsmiləşdirilməsi və ya pərdələnməsi cəhdlərinin qarşısı qətiyyətlə alındı. Beləliklə, "Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin hərbi yolu ilə həlli yoxdur" - deyənlərə gözdağı olacaq bir potensial formalaşdırıldı. 2020-ci ildə Azərbaycanın taleyinə yazılmış Vətən müharibəsi tarixi Qələbəmizlə başa çatdı. Cəmi 44 gün davam edən əks-hücum əməliyyatları nəticəsində Ermənistanı, faşist mahiyyətli dünya erməniliyinə və onların havadarlarına böyük bir dərs verildi. Azərbaycan xalqı və onun dövləti gücünü və qətiyyətini toplayaraq öz ərazilərini erməni işğalından azad etdi, yeni bir tarix yazdı.

Azərbaycan xalqı sübut etdi ki, Azərbaycan xalqı ilə zor və təzyiqlə danışmaq, Azərbaycan xalqının səbr və dözümlü ilə siyasi alver etmək olmaz. Kimsənin torpağına göz dikməyən Azərbaycan dövləti torpaqlarının da yad tapdığı altında qalması ilə barışmadı və bu torpaqlarda əbədi kök salmaq arzusunda olan ermənilərə layiq olduğu yerini göstərdi, müstəqil Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa edildi. Azərbaycanın qazandığı tarixi zəfər dəmir yumruğa çevrilmiş 3 amin - ordu, xalq və Ali Baş Komandanın birliyi sayəsində əldə olundu.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin Vətən müharibəsi dövründəki fəaliyyəti bir daha onu göstərdi ki, ölçülüb-biçilmiş, əsaslandırılmış, bütün riskləri və təfərrüatları hesablanmış rəhbərlik və təşkilatçılıq olmadan müharibədən qalib çıxmaq mümkün deyildir. Prezident İlham Əliyev belə keyfiyyətlərə malik olduğunu nümayiş etdirdi. Ali Baş Komandanın böyüklüyü ondadır ki, əvvəlcədən bütün bu məsələləri dəqiqliklə hesablaya və sonra da öz ordusunu və xalqını qələbəyə apara bilir. Prezident İlham Əliyev, məhz belə - öz ölkəsinin potensialını dəmir yumruğa çevirməyi bacaran və tarixi qələbəyə aparan müzəffər bir komandandır.

Ali Baş Komandan İlham Əliyevin bəyan etdi ki: "Biz bu gün xalqımızın və dövlətimizin yeni tarixini yazırıq, şanlı tarixini yazırıq. Biz bu gün tarixi ədaləti bərpa edirik. Biz öz tarixi missiyamızı şərəflə yerinə yetirdik, işğal olunmuş torpaqları düşməndən azad etdik".

İlham Əliyev qeyd elədi ki, "Bu böyük tarixi zəfəri qazanan Azərbaycan Ordusu, onun qəhrəman əsgər və zabitləridir. Onlar torpağımızı düşməndən qarış-qarış azad edə-edə bu qələbəni, bu zəfəri xalqımıza nəsib etdilər. Ona görə bu qələbənin birinci qəhrəmanı Azərbaycan əsgəridir, Azərbaycan zabitidir və hər kəs bunu bilməlidir. Bayrağı da onlar qaldırırlar, torpağı da onlar işğalçılardan təmizləyirlər".

Vətən müharibəsində Azərbaycan Ordusu yüksək peşəkarlığı və qətiyyətli hücumları sayəsində böyük zəfərə addım-addım yaxınlaşmaq mümkün oldu. Azərbaycan Ordusu bir dəfə də olsun tutduğu mövqelərdən geri çəkilmədi, yalnız və yalnız irəli getdi. Ordumuz tərəfindən 44 günlük müharibənin gedişində Azərbaycanın 300-dən çox işğal altında olan yaşayış məntəqəsi azad edildi.

Bütün Qarabağ üçün hərbi-strateji əhəmiyyət kəsb edən Şuşa şəhərinin ələ keçirilməsi düşmənin hərbi süqutuna yol açdı. Azərbaycan Ordusunun zəfər yürüşünə duruş gətirə bilməyən Ermənistan rəhbərliyi məğlub duruma düşdüyünü etiraf etməli oldu. Nəticədə 2020-ci il noyabr ayının 10-da Rusiya Prezidentinin, Azərbaycan

Respublikası Prezidentinin və Ermənistanın baş naziri birgə Bəyanat imzaladılar. Bu Bəyanat, əslində, Ermənistan üçün kapitulyasiya aktı oldu və Ermənistana rəhbərlik edən xunta, dünya erməniliyi və onların havadarları Azərbaycan Prezidentinin, Müzəffər Ali Baş Komandanın iradəsini qəbul etməli oldular. Həmin Bəyanata əsasən, noyabr ayının 20-də Ağdam rayonu, 25-də Kəlbəcər rayonu və dekabr ayının 1-də isə Laçın rayonu bir güllə belə atılmadan Ermənistanın işğalından azad olundu.

44 gün davam edən Vətən müharibəsinin gedişində İlham Əliyevin Ali Baş Komandanı olduğu Azərbaycan Ordusu XXI əsrin yeni müharibəsinin aparılmasının nümunəsini nümayiş etdirdi. Müzəffər Ali Baş Komandanın bəyan etdiyi kimi: "Bu gün bir çox ölkələrdə, inkişaf etmiş ölkələrdə bizim təcrübəmiz öyrənilir. Bu gün bu məsələ ilə məşğul olan bir çox ekspertlər qeyd edirlər ki, Azərbaycan XXI əsrin müharibəsini aparıb. XXI əsrdə ilk dəfə olaraq, bu miqyasda və bu səmərə ilə qısa müddət ərzində tarixi nailiyyətlər əldə edilib".

Vətən müharibəsində yazılan şərəfli tarixin başlıca qəhrəmanları Azərbaycan övladlarıdır. Bunu Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev də öz çıxışlarında böyük məmnunluq və minnətdarlıqla qeyd edib: "Bu qələbənin səbəbkarı Azərbaycan xalqıdır. Bu, bizim hamımızın qələbəsidir, bütün Azərbaycan xalqının. Azərbaycan xalqı bir daha göstərdi ki, nə qədər böyük xalqdır, nə qədər vətənpərvər xalqdır, nə qədər dəmir iradəyə malik olan xalqdır".

Vətən müharibəsində xalqımız iqtidar-xalq birliyini bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Vətən müharibəsinin başlanması ilə Azərbaycan xalqı öz dövlətinə dünyanı heyrətə gətirəcək bir həmrəylik nümayiş etdirdi və bütün xalq yaşından və harada yaşamasından asılı olmayaraq, Vətən torpaqlarının müdafiəsi üçün nəinki Ali Baş Komandanının yanında olmağa, hətta onun bir əmri ilə cəbhəyə yollanmağa hazır olduğunu ortaya qoydu. Bütün dünya Ali Baş Komandan-Xalq vəhdətini öz gözləri ilə gördü. Dövlət başçısı İlham Əliyevin vurğu-

ladığı kimi: "Bu gücü dəmir yumruq formasına gətirdik, düşmənin belini qırdıq və bu gün biz yeni reallıq yaratdıq. Biz bir daha gücümüzü göstərdik, xalqımızın birliyini göstərdik. Göstərdik ki, heç bir qüvvə bizim qabağımızda dura bilməz, heç bir qüvvə bizi haqq yolumuzdan döndərə bilməz".

Vətən müharibəsinin başlaması ilə Azərbaycanın yaşayış məntəqələrinin, xüsusilə, döyüş bölgəsinə yaxın olan yaşayış məntəqələrinin hər bir evi bir səngərə çevrildi, erməni faşizminin dinc əhaliyə qarşı apardığı vəhşiliyin qarşısında təpərli bir müqavimət ocağı oldu. Kimsə erməni vəhşiliyinə boyun əyib ev-əşiyini tərk etmədi, yersiz təşvişə və həyəcanlara yer vermədi. Əksinə, xalq öz təpəri ilə mübarizə meydanında, əsgərlərin yanında, dövlətin ətrafında olduğunu göstərdi. Erməni vəhşiliyinin qurbanı olan günahsız insanların faciəsi isə bütün xalqın faciəsinə çevrildi. Bu birlik, ümumi əzmkarlıq, cəbhəyə bağlı olan həmrəylik isə Azərbaycan Ordusuna güc-qüvvət verdi, tarixi qələbəyə aparan yola işıq tutdu.

Vətən müharibəsi günlərində Azərbaycan Prezidenti xalq və milli maraqlar üçün böyük fədakarlıq, ardıcılıq, məntiq və təmkin göstərdi. Ölkə başçısının aydın təfəkkürü, təmkini və səriştəsi diplomatiya və informasiya cəbhəsində Azərbaycana qarşı istiqamətlənmiş yırtıcı, pozucu cəhdləri alt-üst etdi və Azərbaycan həqiqətlərini bütün dünyaya çatdırdı.

Böyük Qələbə xəbəri ilə bağlı xalqa müraciətində İlham Əliyev təntənə ilə bildirdi: "Özümü çox xoşbəxt adam hesab edirəm. Çünki bu qələbə bizim ruhumuzu, əyilməz ruhumuzu göstərdi. Biz bundan sonra böyük və qürurlu xalq kimi yaşayacağıq. İkinci Qarabağ müharibəsi tarixdə Azərbaycanın şanlı qələbəsi kimi qalacaq. Bu qələbənin qazanılmasında bütün xalqımız birlik, həmrəylik göstərmişdir".

Əldə edilən bu böyük zəfər həm də hər bir azərbaycanlının qürurunun təcəssümüdür. Bu Zəfərin baş memarı və bu qürurun baş qəhrəmanı isə ərazi bütövlüyümüzün bərpası ilə müstəqilliyi bir daha daimi, əbədi və dönməz olan Azərbaycanın tarixində ilk Müzəffər

Ali Baş Komandan adı qazanan Prezident İlham Əliyevdir.

Müharibə amansız döyüşlərdən keçir, nəhaq qanlar tökülür, qələbə itkisiz əldə olunmur. Vətən müharibəsində yaralananlarımız da oldu, öz şirin canından keçərək şəhid olanlar da. Respublikanın digər şəhər və rayonlarında olduğu kimi, Qazax rayonunda da şəhidlərə böyük hörmət və sonsuz ehtiram göstərilir. Qazax şəhərinin mərkəzində vətən yolunda, torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canından kəçib şəhidlik zirvəsinə yüksəlmiş oğullarımızın xatirəsinə Şəhidlər Abidə Kompleksi ucaldılmışdır. Rayonun Hüseynbəyli kəndində şəhidlər qəbiristanlığı, Daş Salahlı, Çaylı, Xanlıqlar, İkinci Şıxlı, Yuxarı Salahlı kəndlərində də şəhidlər xiyabanları salınmış, Vətən yolunda əbədiyyətə qovuşmuş insanların xatirəsi əbədiləşdirilmişdir.

Hörmətli oxucular! Sizə təqdim edilən bu kitabda 27 sentyabr 2020-cil tarixində başlayıb 10 noyabra qədər davam edən, Şanlı Azərbaycan Ordusunun böyük Qələbəsi ilə başa çatan İkinci Qarabağ savaşında - Vətən müharibəsində qəhrəmanlıqla şəhid olmuş qazaxlı oğulların keçdikləri döyüş və həyat yolları qələmə alınmış, yaddaşlardan silinməyən xatirələri əbədiləşdirilmişdir. Kitabda hər bir şəhid haqqında ətraflı məlumat verilmiş, zirvələrə ucalmış ömür yollarına işıq salınmış, sönməz xatirələri ehtiramla yad edilmişdir.

Bu kitabı yazmaqla nisgilli anamıza, dərdli bacımıza, qaşları çatılmış atamıza "Ağlama", - deyirəm. Çünki şəhidlər öz qanları ilə dastan yazaraq, ulu Allahın müqəddəslərinə çevrilib, öz ölümləri ilə ölməzlik qazanmış, cənnətin qapılarını üzlərinə açmış, əbədiyyətə qovuşmuş bəndələrdir. Bütün şəhidlərə Allahdan rəhmət diləyir, ruhları qarşısında baş əyir, ən böyük ehtiramımı bildirirəm.

Elçin İSMAYIL,
şair - publisist

Lalə Məzarlığı

*Gedib Qarabağı onlar aldılar,
Canı yurda, elə qurban etdilər.
Şəhid olmadılar şəhid oğullar,
Qarabağda yaşamağa getdilər!*

*O biri dünyaya köçməyibdilər,
Hər birindən bir nur, ir işıq qalıb.
Burda ömürləri yarımçıq deyil,
Burda əkinləri yarımçıq qalıb.*

*Tutub əllərindən balalarının,
Hazırlaşır "Xarı bülbül" deməyə.
Gedəmməz hər oğul... torpaq altda da,
Yarı gül, yarı da bülbül dərməyə!*

*Onlar sahib çıxdı yurd yerlərinə,
Onları bu ruhdu, eşqdi yaşadan.
Dayanıb əl edir biri-birinə,
Biri Cəbrayıldan, biri Şuşadan!*

*Gedirlər at üstə çapırmış kimi,
Aşır iş-gücləri başlarından, bax.
Vətən bayrağından öpürmüş kimi,
Öpürlər Vətənin daşlarından, bax!*

*Tapırlar, qoyurlar ayağı üstə,
Od üstdən odlara qalanmış kəndi.
Onların evləri dağılmış şəhər,
Onların villası talanmış kənddir.*

*Bir an boş vaxtları yoxdu, görərsən,
Əbədi əkində, biçindədirlər.
Burda - al geyinmiş məzarlarında,
Orda - lalələrin içindədirlər!*

"Rəşadət" ordenli kapitan

Bu ali mükafata Vətən müharibəsində göstərdiyi igidliyə və qəhrəmanlığa görə təltif olunmuşdur kapitan İmamverdi İsmayilov. Ölkə başçısı tərəfindən verilən bu orden onun şücaətinin, peşəkarlığının, qorxmazlığının, ən nəhayət, qəlbində olan Vətən sevgisinin ən böyük mükafatı idi. Bu ali mükafat od-alovun içindən düşən dümağ şəfəq, səngərdə keçən gecələrin üzünə doğan al günəşdir. "Rəşadət" ordeni ata haqqı kimi, ana südü qədər halaldır yenilməz kapitana.

İsmayilov İmamverdi Yoloğlu oğlu 1 may 1989-cu ildə dünyaya gələn gündən güllə səsləri eşitmiş, müharibə ab-havasında böyümüşdü. Doğulduğu Qazax rayonunun Aşağı Əskipara kəndi düşmən istilasının qurbanı olmuş, yaşadıkları evə ermənilər tərəfindən atılmış top mərmisi düşmüşdü. Ona görə də İmamverdi uşaqlıqdan düşməne nifrət hissləri ilə böyüyürdü.

Kəndləri işğal olunduğu üçün 1992-ci ildə Qazax şəhərinə köçmüş, köçkünlük həyatı yaşamağa başlamışdır. Atası Yoloğlu kişi danışır:

-Qazaxda hərbi şəhərcikdə məskunlaşdığımız üçün İmamverdi hər gün hərbciləri görür, onlarla təmasda olur, bu da onun gələcək arzularının formalaşmasına öz təsirini göstərirdi. Ona görə də uşaq

yaşlarından hərbiçi olmağı, düşmənlərdən qisas almağı qarşısına məqsəd qoymuşdu. Onun bu arzuya düşməsində əmisi, polkovnik-leytenant Kamal İsmayılovun da az təsiri olmadı.

1995-cı ildə İ.Nəsibov adına Aşağı Əskipara kənd tam orta məktəbin birinci sinfinə daxil olan ilk gündən İmamverdi İsmayılov dərslərini yaxşı oxuyur, biliyi və nizam-intizamı ilə fərqlənirdi. Dərslərindən yüksək qiymətlər almasına baxmayaraq, 2003-cü ildə həmin məktəbin səkkizinci sinfini bitirdikdən sonra təhsilini dayandıraraq arzularının dalınca getdi. Həmin il Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyə daxil olaraq düz 3 il oxudu. 2006-cı ildə həmin liseyi bitirdikdən sonra təhsilini davam etdirərək Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə daxil oldu. 2010-cu ildə isə Ali Hərbi Məktəbi qurtars, 1 il Silahlı Qüvvələrin Təlim və Tədris Mərkəzində (TTM) təhsil aldı.

2011-ci ildə İmamverdi İsmayılov leytenant rütbəsi almış, peşəkar hərbiçi kimi yetişmişdi. Xidmətə başladığı ilk gündən nizam-intizamı riayət edir, öz vəzifəsini ləyaqətlə yerinə yetirirdi. Qusar rayonunda, eləcə də Sumqayıt, Bakı və Mingəçevirdəki "N" saylı hərbi hissələrdə qüsursuz xidmət edərək Müdafiə Nazirliyi tərəfindən təltiflərə layiq görülmüşdü. İmamverdi İsmayılov "Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 95 illiyi", "Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi (1918-2018)" yubiley medalları və "Qüsursuz xidmətə görə" III dərəcəli medalla təltif olunmuş, fəxri fərmanlar almışdı. Bununla bərabər, xidmətdə də irəliləmiş, artıq 2017-ci ildə kapitan rütbəsi almış, "N" saylı hərbi hissənin Maddi Təchizat üzrə xidmət rəisi olmuşdu.

Həyat yoldaşı Vəsilə xanım deyir:

-İmamverdi torpaqlarımızın işğal altında olmasına dözə bilmirdi, həmişə intiqam almaq hissi ilə yaşayırdı. 2020-ci ilin iyulunda Tovuz istiqamətində ermənilərin növbəti təxribatları nəticəsində general-mayor Polad Həşimov və bir neçə zabitimizin şəhid olması xəbəri İmamverдини düşməyə qarşı daha da hiddətləndirmişdi.

Vətən müharibəsi başlayanda həmlə taborunun qərərgah rəisi

olan İmamverdi İsmayilov 27-28 sentyabrda Goranboyun Güllüstan kəndi istiqamətindən irəliləyərək qarşıya qoyulmuş Murovdağ yüksəkliyinin alınması əmrini bir nəfər itki ilə yerinə yetirmişdir. Təcrübəli bir zabit kimi döyüş planlarını özü hazırlayır, istiqamətləri dəqiq müəyyənləşdirərək bütün detalları nəzərə alırdı. Əsgərlərin sonsuz hörmətini, böyük rəğbətini qazanmışdı İmamverdi İsmayilov. Baş leytenant Bəxtiyar Xəlilov danışır ki, Suqovuşanın azad olunması əməliyyatında biz dedik ki, “Komandir siz irəlidə getməyin”. Bu vaxt İmamverdi İsmayilov bizim fikrimizə etiraz edərək “Mən də sizin kimi bir əsgərəm”- dedi və döyüşə girdi. Bu, onun vətənpərvərliyindən, torpağı canı qədər sevməsindən, şücaətindən irəli gəlirdi.

2020-ci il sentyabrın 29-u idi. Talışkəndin və orada olan yüksəkliyin alınması əmri verilmişdi. Tapşırıq nəyin bahasına olursa-olsun, yerinə yetirilməli idi. Ona görə də səhər tezdən iki yan istiqamətdə irəliləyərək düşmənin arxasına keçmişdilər. Taborun piyada döyüş maşınlarından (PDM) biri vurulmuşdu. İmamverdi İsmayilov ratsiya ilə əlaqə saxlayıb onlara texnika göndərilməsini istədi. Bir az keçmiş PDM-in səsi gəldi. Onlara kömək gəldiyini düşündükləri zaman düşmənlə qarşılaşdılar. Güclü atışma başladı. Bu zaman döyüşçülərdən biri “Komandiri vurdular”- deyə qışqırdı. “Komandirə heç nə olmasın”- deyən əsgərlər bu dəfə onu qoruya bilmədilər. Həmin gün 31 yaşlı gənc kapitan İmamverdi İsmayilov döyüş meydanında şəhid oldu, canını bütün varlığı ilə sevdiyi Vətənə qurban verdi. Komandiri olduğu şəxsi heyət həmin döyüşdə düşmənin texnikasını və canlı qüvvəsini məhv edərək komandirlərinin və döyüş yoldaşlarının elə yerində qisasını aldılar.

Şəhid kapitanın göstərdiyi igidlik dövlət tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Kapitan İmamverdi İsmayilov ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsi zamanı döyüş əməliyyatlarına yüksək peşəkarlıqla rəhbərlik et-

diyinə, düşmənin canlı qüvvəsinin və döyüş texnikasının məhv edilməsində fədakarlıq və rəşadət göstərdiyinə, vəzifə borcunu ləyaqətlə və vicdanla yerinə yetirdiyinə görə **III dərəcəli "Rəşadət" ordeni** ilə təltif olunmuşdur. O, ölkə başçısının eyni tarixli digər Sərəncamı ilə **"Vətən uğrunda" medalı** ilə də təltif edilmişdir.

Doğum günündə şəhid oldu

İnsan ömrünün başlanğıcı da var, sonu da. Amma elə ömürlər var ki, o sona çatandan sonra da davam edir, bir ulduza çevrilib başımız üstündə alışıb yanır, bizimlə birlikdə ömür sürərək yaşayır. Belə ömrə yalnız Vətən, Torpaq uğrunda şəhid gedənlər layiq olur, bu ali zirvəyə ucalaraq insan yaşadıqca daima yaşayır, hörmətlə xatırlanaraq əbədiyyət qazanır.

Elə ömürlər də var ki, başlanğıcı ilə sonu eyni günə təsadüf edir, dünyaya gəlməyi ilə dünyadan köçməyi bir günə dü-

şür, doğum və ölüm günü bir tarixə yazılır. Bu da Tanrıdan gələn bir iltifat, Allahın bir möcüzəsidir. Həm şəhidlik zirvəsinə qalxmaq, həm də doğum günü ilə şəhadəti eyni günə düşmək nadir hadisələrdən biri, hər insana nəsib olmayan bir haldır. Şəhid kapitan **Pənahov Rövsən Mahmud oğlu** belə bir ömür yaşayıb - nümunə olası, qürurla qeyd ediləsi və tarix boyu yaşanası bir ömür. 2 oktyabr 1989-cu il və yenə də 2 oktyabr, amma bu dəfə 2020-ci il.

Qazax rayonunun Birinci Şıxlı kəndində ziyalı ailəsində dünyaya göz açan Rövsən Pənahov 1995-2004-cü illərdə Birinci Şıxlı kənd ümumi orta məktəbində oxumuş, sonra təhsilini Musa Həsənov adına Birinci Şıxlı kənd tam orta məktəbində davam etdirərək 2006-cı ildə orta təhsilini başa vurmuşdur. Vətənpərvər, torpağını, vətəninə bütün varlığı ilə sevən Rövsən Pənahovun həyatı həmin il-

dən sonra hərbi ilə bağlı olmuş, ömrünün qalan hissəsini bu amala sərf etmişdir.

Rövşən Pənahovun qısa, lakin şərəfli bir ömür tarixçəsi var. Bu ömür tarixinin hər səhifəsi hərbi ilə, vətənpərvərliklə bağlıdır. Bu ömür tarixini vərəqlədikcə gözlərimiz önündə vətəninə bütün varlığı ilə sevən bir insanın, torpaq yolunda canından keçməyə hazır olan mərd və cəsur bir hərbinin surəti canlanır.

Hərbçi olmaq Rövşən Pənahovun ən böyük arzusu idi. Ona görə də 2006-cı ildə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə daxil olmuş, 2010-cu ildə həmin Ali Hərbi Məktəbi bitirdikdən sonra 1 il təlim keçmək üçün Bakıda müxtəlif hərbi hissələrdə xidmət etmişdir. Sonra 2011-ci ildə Naftalan şəhərində yerləşən "N" sayılı hərbi hissədə xidmət göstərmişdir. 2014-2020-ci illərdə onun xidmət yolu müxtəlif hərbi hissələrdən keçmişdir. Rövşən Pənahovun xidməti, tapşırıqları yerinə yetirməsi, ümumiyyətlə, bütün fəaliyyəti nümunəvi idi. Ona görə də Müdafiə Nazirliyi tərəfindən medallarla təltif olunmuşdur. 24.06.2013-cü ildə "Azərbaycan Silahlı Qüvvələrin 95 illiyi" yubiley, 26.06.2017-ci ildə "Qüsursuz xidmətə görə" III dərəcəli və 26.06.2018-ci ildə "Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi" yubiley medalları ilə təltif olunmuşdur. Eyni zamanda, bir neçə Fəxri Fərman da almışdır. Təhsil aldığı vaxtla bir yerdə 15 il qüsursuz xidmət göstərmişdir.

Onun hərbi təhsil və xidmət tarixi zəngin olduğu qədər keçdiyi döyüş yolu da zəngin və nümunəvidir. Kapitan Rövşən Pənahov Vətən müharibəsi başlayan gündən şəhid olana qədər düşməyə qarşı rəşadətlə döyüşmüş, sözün əsl mənasında qəhrəmanlıq göstərmişdir. Müharibədə motoatıcı bölüyün bölük komandiri olmuşdur. O, müharibəyə Murov dağı uğrunda gedən vuruşmalardan başlamışdır. Sonra Kəlbəcər rayonunun azad olunması zamanı döyüş meydanında mərdliklə vuruşmuş, düşmənin başına od yağıdırmışdır.

Atası Mahmud müəllim, anası Rəna xanım ilə tez-tez telefonla əlaqə saxlamış, ordumuzun kəndləri necə azad etməsindən qürurla da-

nışırmış. Sentyabrın 30-da həyat yoldaşı Arzu xanıma zəng edib qızı Nilayı, oğlu Elayı soruşub. "Narahat olmayın, hər şey yaxşıdır"- deyib. Və son...

2 gün sonra, oktyabrın 2-də Kəlbəcərin Ömər dağ yüksəkliyində düşmənin atdığı minamyot mərmisi nəticəsində aldığı yaradan şəhid olmuşdur. Həmin günü 31 yaşı tamam olacaqdı.

Qəhrəman kapitan Birinci Şıxlı kənd qəbiristanlığında torpağa tapşırılmışdır.

Göstərdiyi igidlik Prezident İlham Əliyev tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Rövşən Pənahov ölümündən sonra ölkə başçısının 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 18 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"İgidliyə görə"**, 29 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən isə **"Kəlbəcərin azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

Bir oğul tanıyıram...

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin olunmasında igidlik və şücaət göstərmiş baş leytenant **Hüseynov Nəbi Hacıbala oğlu** haqqında yazıya onun layiq olduğu misralarla başlamaq istəyirəm:

*Bir oğul tanıyıram - mərd,
ucaboy, gen sinə,
Bir oğul tanıyıram -
oğul deyirəm sənə.*

Bəli, mən bir oğul tanıyıram, elə bir oğul ki, ömrünün ilk bahar çağında şəhidlik zirvəsinə ucalaraq öz adını təkcə ailəsinin, doğmalarının deyil, bütün Azərbaycan xalqının əbədi olaraq yaddaşına həkk edə bildi. Bir oğul tanıyıram, elə bir oğul ki, torpaqlarımızın azadlığı uğrunda gedən Vətən müharibəsinin başladığı ilk gündən savaşa atılaraq Murovdağın, Cəbrayılın, Füzulinin müxtəlif kəndləri və şəhər istiqamətində gedən döyüşlərdə əsl igidlik nümayiş etdirdi, torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsində qəhrəmanlıq göstərdi.

*Əzizim sözə qaldı,
Bir şirin sözə qaldı.
Yad qovuldu dağlardan,
El-oba bizə qaldı.*

Nəbi Hüseynov 9 iyul 1992-ci ildə Qazax rayonunun Birinci Şıxlı kəndində dünyaya göz açmışdır. 1998-ci ildə Musa Həsənov adına Birinci Şıxlı kənd tam orta məktəbində oxumuş, 2006-cı ildə həmin məktəbin səkkizinci sinfini bitirmişdir. 2007-ci ildən ona ana qədər doğma olan kənddən yol alaraq arzularının arxasınca getmişdir. Gəmi qayasını qucaqlayıb axan Kür çayı sanki bir bayatı söyləmiş:

*Burda yolum oldu tən,
Varmı bu yoldan ötən.
Bu dünyada şirin şey,
Bir anadır, bir Vətən.*

Bəli, Nəbi anası qədər sevdiyi Vətəni qorumaq, onun düşmən tapdağı altında haray çəkən torpaqlarını azad etmək üçün hərbi yolu seçmişdi. Ürəyində kök atmış arzulara qovuşduran bu yol onu Cəmişid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyə gətirmiş, 2006-2010-cu illərdə həmin hərbi məktəbdə təhsil almışdır. Nəbi Hüseynov başladığı yolu davam etdirərək hərbi təhsilini daha da artırmaq üçün 2010-cu ildə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə daxil olmuşdur. 2014-cü ildə həmin məktəbi bitirdikdən sonra bir il Tədris Təlim Mərkəzində (TTM-də) olmuş, hərbi sahədəki biliyini daha da mükəmməlləşdirmiş, təcrübəsini daha da artırmışdır. Təhsilini başa vurduqdan sonra 2020-ci ildə Vətən müharibəsi başlayana qədər müxtəlif hərbi hissələrdə nümunəvi xidmət etmiş, zabıt kimi öhdəsinə düşən tapşırığı vaxtılı-vaxtında yerinə yetirmişdir.

Atası Hacıbala övladı barədə danışarkən xüsusi olaraq vurğuladı ki, Nəbidən söz almaq mümkün deyildi. Anası Gülarə xanım ağlaya-ağlaya deyir ki, "mənə - doğma anasına da bir söz demir, hara getdiyini, nə iş gördüyü, nə baş verdiyi barədə bir kəlmə də olsun belə danışmırdı". Bu da Nəbi Hüseynovun əsl peşəkar hərbiçisi olmasından irəli gəlirdi. Bibisi Bəsti xanım danışır ki, "sentyabrın 20-də axırıncı dəfə evə gəlib paltarlarını yığışdırmağa başladı. Hara getdiyini soru-

şanda: "5-6 günə gələcəyəm"- deyərək getdi. Bir daha onu görmədim".

Belə qapalı olmasının nəticəsidir ki, ailə üzvlərinin Nəbi Hüseynovun keçdiyi döyüş yolu barədə çox az məlumatları var. Bildiklərini isə Nəbinin dəfnində iştirak edən, onun yas mərasiminə gələn hər-bçi yoldaşları danışılar.

Müharibə. Bu qan-qada ilə Nəbi hələ 2016-cı ilin aprelində qarşılaşmışdı. Onun necə olduğunu yaxşı bilirdi, ağrı-acılarına bələd idi. O, Aprel döyüşlərində mərdliklə vuruşmuş, dəfələrlə ölümlə üz-üzə gəlmiş, öz bacarığı, mərdliyi sayəsində düşməni məhv edərək döyüşlərdən qalib çıxmışdı. Bu tarixi döyüşdən sonra Nəbi Hüseynov Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə (XTQ-də) baş kəşfiyyatçı kimi xidmət etməyə başlamış, qrup komandiri olmuşdur. Nəbi XTQ-də xidmət etməsindən qürur duyurdu.

Yoldaşları danışır ki, Murovdag yüksəkliyinin alınması uğrunda başlanan hərbi əməliyyatda ilk atəş açan məhz Nəbi Hüseynov olmuşdur. Oradan Kəlbəcərə doğru 15 km irəliləyiblər. Nəbi Hüseynov sonra Füzulinin, Cəbrayılın azad olunması uğrunda gedən hərbi əməliyyatlarda fəal iştirak edib. Döyüş yoldaşlarının dediyinə görə, həmişə öndə olur, döyüşə tək girirdi. Ona görə ki, çox qorxmaz, mərd və mübariz idi.

Oktyabrın 8-dən 9-na keçən gecə Füzulidən Hadrut istiqamətinə doğru irəliləyirdilər. Nəbi Hüseynov yenə də qanlı döyüşə girmişdi. Bu zaman qəfil düşmən gülləsi onu yaralayıb. Lakin o, yaralı olmasına baxmayaraq, döyüş meydanından çıxmayıb, 4-5 saat vuruşub. Hətta yaralı-yaralı əmr də verirmiş. Axıra qədər düşməne qarşı mərdliklə mübarizə aparan igid zabit elə səngərdə 9 oktyabr 2020-ci il tarixində şəhid olub. Döyüş yoldaşları igid zabitin qanını yerdə qoymayıb, düşməni darmadağın edərək əmrini yerinə yetiriblər.

Baş leytenant Nəbi Hüseynov ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 9 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Qarabağ" ordeni** ilə təltif edilmişdir. O, ölkə başçısının 15 dekabr 2020-ci il ta-

rixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 24 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən isə **"Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalları** ilə təltif olunmuşdur.

Arzusu general olmaq idi

Qazax rayonunun Qarapaq kəndində yaşayan Nəsimovlar ailəsində hərbi sahəsinə böyük rəğbət var idi. Bu da səbəbsiz deyildi. Evdə demək olar ki, hamı hərbi forma geyinirdi. Ailənin başçısı, Xəliddinin atası Vəqif bu sahədə qulluq edirdi, gizir idi. Əmiləri Məmmədəli, İlqar da hərbi idilər. Babası Mahmud Həmzəyev general-mayor rütbəsinə qədər yüksəlmişdi.

Nəsimov Xəliddin Vəqif oğlu 17 iyul 1998-ci ildə belə

bir ailədə doğulmuşdu. Atası hərdənbir onu özü ilə birlikdə hərbi hissəyə aparır, öz peşəsindən danışır. Xəliddin belə bir mühitdə böyüyür, hərbi sahəsinə olan sevgisi ildən-ilə artır.

Bu səbəbdən də 2004-cü ildə Qazax şəhər M.Hüseyn adına tam orta məktəbdə oxuyanda təhsilini axıra qədər davam etdirmədi, 2012-ci ildə səkkizinci sinfi bitirəndən sonra sənədlərini Naxçıvandakı Heydər Əliyev adına Hərbi Liseyə verərək yüksək balla qəbul olundu. 2015-ci ilə qədər burada oxuyub hərbi sənətinin sir-lərinə dərinlənə geyələndi. Sonra təhsilini davam etdirərək Heydər Əliyev adına Ali Hərbi Məktəbə daxil oldu, ali təhsilli zabıt kimi yetişdi. 2019-cu ildə həmin məktəbi bitirib avqust ayının 1-dən leytenant hərbi rütbəsində xidmətə başladı. Arzusu Vətənə şərəflə xidmət edib gələcəkdə general olmaq idi. Bu məqsədlə təhsil-

də olduğu kimi, xidmətdə də öz nizam-intizamı, verilən tapşırıqları yüksək səviyyədə yerinə yetirməsi ilə fərqləndi. Xaliddin Nəsimov çox qayğıkeş, vicdanlı insan, mərd, qorxmaz, vətənpərvər zabit idi. Döyüşdə nümunə göstərək həmişə qabaqda özü gedir, əsgər və zabitlərə ruh yüksəkliyi verirdi.

Bacısı Göyçək xanım danışır ki, Xaliddin hələ orta məktəbdə oxuyanda şeirlər yazırdı. Vətənə, torpağa, anaya məhəbbətlə həsr etdiyi şeirlərinin ilk oxucuları biz idik. Bu misralar onun qəlbinin ilk çırpıntıları idi.

*14 yaşımdan mən forma geyirəm,
Vətəni canımdan artıq sevirəm.
Bu şəri yazmaqda məqsədim budur,
Azərbaycan oğlu, Vətəni qoru.*

Xaliddin Nəsimov Vətən müharibəsi başlayanda motoatıcı taburun tağım komandiri vəzifəsində xidmət edirdi. İkinci Qarabağ savaşına ilk dəfə Xocavənd rayonunun düşməndən azad edilməsi uğrunda gedən döyüşlərdə başladı. Separatçıların ən böyük qüvvəsi burada idi. Buna baxmayaraq, əsgər və zabitlərimiz mərdlik və şücaət göstərərək düşmənin sarsıdıcı zərbələr endiriblər. Döyüşçülərimiz Xocavəndə doğru 3 istiqamətdən hərəkət edərək düşmənin səngərinin arxasına keçib canlı qüvvəsini və texnikasını məhv ediblər. Xaliddinin komandir olduğu taqım qanlı döyüşlər apararaq Xocavəndə birinci girib. Bu şücaətinə və igidliyinə görə Müdafiə Nazirinin şəxsi heyət üzvrə müavini Kərim Vəliyev döyüş meydanında Xaliddin Nəsimova baş leytenant rütbəsi verib. O, 15 oktyabr 2020-ci ildə bölük komandiri vəzifəsinə təyin olunub.

Vətən müharibəsində onunla bir döyüşmüş hərbiçilər Xaliddin Nəsimov haqqında çox yüksək fikirlər söyləyirlər. Təbiiyində ol-

muş əsgərlərdən Şahbuz Cəfərov, Nəriman Binnətov, Ayxan Qasımlı deyirlər ki, Xaliddin Nəsibov çox vətənpərvər insan, qorxmaz komandır idi. Döyüşə həmişə birinci özü girir, daim irəlilə gedirdi. O, öz mərdliyi ilə şəxsi nümunə göstərərək biz əsgərlərə mənəvi ruh verir, qələbəyə səsləyirdi.

Əsgərlərinə həm komandır, həm döyüş yoldaşı, həm də etibarlı dost idi Xaliddin Nəsibov. Döyüşçülər öz komandirlərinə güvənir və ondan nümunə götürürdülər.

Əmisi Məhəmmədli danışır ki, bir dəfə Xaliddin hərbi liseydə oxuyan oğlanlarımla birlikdə mənə "Sənə hansı hədiyyəni alağ?" deyərək sual etdilər. Mən də cavabında dedim ki, mənə Qarabağı alın, başqa heç nə istəmirəm. İllər keçəndən sonra gördüm ki, bizim vaxtilə edər bilmədiklərimizi bu gənclər edib, Qarabağı aldılar.

Kursant yoldaşları danışır ki, Xaliddin hamımızdan fərdqlənirdi. Çox nizam-intizamlı, çalışqan və böyük arzularla yaşayan bir gənc idi. Asudə vaxtlarımızda biz gördüklərimizdən, sevdiyimiz qızlardan danışırıdık. Xaliddinin fikri isə yalnız təhsilində və öz tükənməz arzularında idi. Buna görə də biz hamımız onun gələcəkdə hərbi sahəsində yüksək nailiyyətlər əldə edəcəyinə inanırıdık.

Anası Sevda xanım danışır:

-Mənə çox bağlı idi Xaliddin. Ürəyindən keçənləri həmişə mənə danışır, istəklərini mənimlə bölüşürdü. Arzusu general olmaq idi. Noyabrın 2-də sonuncu dəfə də mənimlə danışdı.

Nə qədər ağır olsa da mən bu sözləri yazıram. 22 yaşlı gənc zabıt sonuncu dəfə 6 noyabr 2020-ci il tarixində Xocavənddə döyüşüb. Qanlı döyüşlərin birində şəhidlik zirvəsinə yüksəlib. General olmaq arzusunda olan baş leytenant döyüş meydanında əbədiyyətə qovuşub. Qarapapaq kənd qəbiristanlığında dəfn olunub. Subay idi.

Xaliddin Nəsibov ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin

15 dekabr tarixli Sərəncamına əsasən "Vətən uğrunda", 25 dekabr tarixli Sərəncamı ilə "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilmişdir.

22 yaşı yenicə tamam olmuşdu...

Hələ nə yaşı var idi ki... Həyat bağçasında açılmaqda olan tumurcuq idi hələ. Nəhəng ağacın ömür adlı budağından pöhrə verib boy atacaqdı indən belə. Hələ nə yaşı var idi ki, Elmarın. 22 yaşı yenicə tamam olmuşdu. Sonuncu dəfə yaşını keçirməyə macal da tapmamışdı. "Allah qoysa, sonra qeyd edərim"- demişdi. Yaşının az olmasına baxmayaraq, arzuları böyük, istəkləri sonsuz idi Elmarın. Bu yaşında əldə etdiklərini də öz zəhməti, öz gücü ilə qazanmışdı. Hələ

yaşamalı günləri, ömür sürməli illəri qabaqda idi. Hələ nə yaşı var idi ki...

Bayramlı Elmar İsa oğlu 2 sentyabr 1998-ci ildə Qazax rayonunun Birinci Şıxlı kəndində dünyaya gəlmişdi. 1 sentyabr 2005-ci ildə isə Birinci Şıxlı kənd natamam orta məktəbin birinci sinfinə gedib oxumağa başlamışdı. Təhsil aldığı ilk gündən dərslərini əla oxuması, yüksək təlim-tərbiyəsi ilə müəllimlərin diqqətini özünə cəlb eləmişdi. Aradan neçə illər keçməsinə baxmayaraq, müəllimləri yenə də onu xatırlayır, məmnunluq hissləri ilə anırlar. Elmarın müəllimi olmuş Elman Vəliyev deyir:

-Məktəbdə Elmar bütün uşaqlardan fərqlənirdi. Fənlərin hamısından yüksək qiymətlər alırdı. "Bilmirəm" sözü ona yad idi. Təربiyəsi də oxumağı kimi çox yüksək idi. Həmişə özünü çox nizam-intizamlı aparır, qayda-qanuna riayət edirdi.

Elmar Bayramlı kənddə nənə-babasının himayəsində yaşayırdı. O, məktəbin doqquzuncu sinfini fərqlənmə ilə bitirdikdən sonra ailəsi ilə birlikdə Sumqayıt şəhərinə köçdü. Bununla da onun kəndlə bağlı uşaqlıq illəri başa çatdı. Təhsilini şəhərdəki 24 nömrəli məktəbdə davam etdirib on birinci sinfi bitirdi. Qarşıda onu böyük uğurlar gözləyirdi. Amma o, başqa yolu seçdi. Bəlkə də Elmar gələcəkdə yüksək səviyyəli elm adamı, tanınmış mütəxəssis, böyük bir iş adamı olacaqdı. Bəlkə də... Buna potensialı da var idi. Amma "Arzun hara, mənzilin də ora" deyərək öz arzularının dalınca gedib hərbi sahəni seçdi.

Ona görə də Elmar Bayramlı 2016-cı ildə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə daxil olaraq təhsilini bu sahədə davam etdirdi. 2020-ci ilin iyun ayında həmin məktəbi bitirib leytenant rütbəsi aldı.

Anası Amalya xanım deyir ki, Elmar danışmağı sevməzdi. Adəti üzrə adi qaydada zəng edir, hal-əhval tutduqdan sonra sağollaşırdı. Bir dəfə gördüm Elmar telefonla görüntülü zəng elədi. Təəccübləndim, heç belə zəng etməzdi. "Ana, haqqını halal elə" - dedi mənə. Başa düşmədim ki, niyə belə deyir. Sən demə, müharibəyə gedirmiş, mən həyəcanlanaram deyə, deməyib. Sonuncu dəfə onda gördüm oğlumu.

Müdafiə Nazirliyinin "N" sayılı hərbi hissəsində tağım komandiri vəzifəsində leytenant rütbəsində döyüş bölgəsində xidmətə başlamışdı öz xahişi ilə. Çünki torpaqlarımızın işğal altında olması fikri ona rahatlıq vermirdi. Düşməndən intiqam almaq, işğal altında olan torpaqlarımızı düşmən tapdağından

azad etmək arzusu ilə yaşayırdı Elmar Bayramlı. Bu arzusunun reallaşması isə ancaq döyüşlərdən keçirdi.

Döyüşmək və düşməndən intiqam almaq Elmar Bayramlının ən böyük amalı idi. 2020-ci ilin iyulunda Tovuz istiqamətində ermənilərin növbəti təxribatlarının qarşısını alan zaman Elmar Bayramlı da döyüşlərdə iştirak etmişdi. General-mayor Polad Həşimovun şəhid olması Elmarı düşmənə qarşı daha da hiddətləndirmişdi.

Vətən müharibəsi başlayanda Elmar Bayramlı döyüşlərə böyük intiqam hissi ilə qatılmışdı. Ona görə də mərdliklə vuruşur, əsl qəhrəmanlıq göstərirdi. Sentyabrın 30-da Tərtər rayonunun Talış kəndi istiqamətində hücum əmri almışdılar. Şəhər tezdən əməliyyat başlayanda Elmar Bayramlı sol ayağından yaralanmışdı. Tibbi yardım alan kimi, qanı heç kəsməmiş yenidən döyüş meydanına atıldı. Amma düşmən gülləsi axıra qədər döyüşməyə aman vermədi. Elmar Bayramlı bu dəfə minaatanla atılmış mərminin qəlpəsindən ağır yaralandı və döyüş meydanında qəhrəmancaşına şəhid oldu. 22 yaşlı gənc leytenantın arzuları yarımçıq qaldı. Hələ nə yaşı var idi ki...

Elmar Bayramlı Yuxarı Salahlı kənd qəbiristanlığında izdihamla dəfn olunmuşdur. Subay idi.

Dövlətimiz tərəfindən şəhid, leytenant Elmar Bayramlının xidmətləri yüksək qiymətləndirilmişdir. Gənc leytenant ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 29 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamlarına əsasən **"Laçının azad olunmasına görə"** və **"Suqovuşanın azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

Onu da qeyd edim ki, şəhidimizin qardaşı Elmar Bayramlı hazırda Azərbaycan Respublikası Dövlət Sərhəd Xidmətinin

"N" sayılı hərbi hissəsində zabıt kimi xidmət edir. Elman Bayramlı da Vətən müharibəsində iştirak etmiş, Füzuli istiqamətində döyüşmüşdür.

Tibb xidməti leytenantı

İnsana bəxş olunmuş ömrün qısa və ya uzun olması əsas şərt deyil. Elə uzun ömürlər var ki, heç zaman yada düşmür, xatırlanmır. Elə ömürlər də var ki, qısa olmasına baxmayaraq daim söz açılır, anılır. Ömrün qiymətli, yadda qalan olmasında əsas şərt onun örnək olması, gələcək nəsillərə nümunə göstərilməsidir. Belə ömür yaşamış insanlar zaman-zaman xatırlanır, illər keçdikcə anılaraq yüksək qiymət alırlar.

Tibb xidməti leytenantı

Əfəndiyev Adil Qədir oğlu belə bir ömür yaşamış, gələcək nəsillərə nümunə olacaq bir həyat sürmüşdür. Onun nümunəvi ömür sürməyinin ən bariz nümunəsi müəllimlərin, alimlərin, tələbə yoldaşlarının, ətrafında olmuş insanların, münasibət saxlamış adamların onun haqqında yüksək fikir söyləməsi, ona müsbət dəyər verməsidir. Kimliyindən, hansı vəzifədə olmasından, statusundan asılı olmayaraq, hamı Adil Əfəndiyevi xoşrəftar, mehriban, güləruz, çalışqan, bilikli, gələcəyi işıqlı və ən nəhayət, vətəninə, xalqını sevən bir gənc, bir hərbi həkim, dost, yoldaş kimi xatırlayır. Ona görə xatırlayırlar ki, Adil Əfəndiyev, cəmi 25 yaş olmasına baxmayaraq, dost, yoldaş, həmkar kimi böyük hörmət qazanmış, bir hərbi kimi isə döyüş meydanında qəhrəmanlıq

göstərmiş, canını bütün varlığı ilə sevdiyi Vətən yolunda fəda edərək əbədiyyətə qovuşmuşdur.

Adil Əfəndiyev 12 avqust 1995-ci ildə Qazax şəhərində anadan olmuşdur. 2001-ci ildə Qazax şəhər Mehdi Hüseyn adına Humanitar və Təbiət fənləri üzrə Məktəb-Liseydə oxuyub. 2012-ci ildə həmin təhsil müəssisəsini bitirənə qədər bilikli olması ilə diqqəti özünə cəlb eləmiş, gələcəyinə böyük ümidlər bəslənilmişdi. Müəllimləri onun tanınmış mütəxəssis, böyük elm adamı olacağına inanırdılar. Çünki Adil Əfəndiyevi işıqlı sabah, nurlu gələcək gözləyirdi.

Anası Afət xanım danışır:

-Tarix müəllimi işləyən babası Fərid müəllim deyirdi ki, balam gələcəkdə general olacaq. Nənəsi isə nəvəsinin həkim olmasını arzu edirdi.

Adil Əfəndiyev 2012-ci ildə Azərbaycan Tibb Universitetinə daxil olub 2018-ci ildə həmin institutun "Hərbi həkim işi" ixtisasını bitirərək həm babasının, həm də nənəsinin istəklərini həyata keçirmiş, hərbi həkim olmuşdu.

Tibb Universitetini qurtarmaq onun üçün hələ son hədd deyildi. Bacısı Nərmin deyir ki, Adil həyatını planlar üzərində qurmuşdu. O, bir müddət işlədikdən sonra təhsilini davam etdirmək, rezidenturaya qəbul olmaq arzusunda idi. Türkiyədə oxuyub ali dərəcə almaq da onun gələcək planlarına daxil idi. O, öz gələcəyini elm sahəsində, həm də yüksək ixtisaslı həkim kimi görürdü.

Adil Əfəndiyev ali təhsilini başa vurduqdan sonra təyinatla Naxçıvan Muxtar Respublikasının Culfa rayonunda "N" sayılı hərbi hissədə tibb xidməti leytenantı kimi hərbi xidmətə başlamışdı. Məsafə uzaq olduğundan və vaxtın azlığından evlərinə gedib-gələ bilmirdi. Atası Qədir kişi deyir ki, Adil 2019-cu ilin dekabr ayında 20 günlük məzuniyyətə gəlmişdi. Dekabrın 31-də Adili Qazaxdakı avtovağzalda Bakıya yola salırdım. Gecə saat

11 idi. Avtobusun içində Adillə görüşüb yerə düşdüm. Sonra gəlib onun pəncərəsinin önündə dayanıb yola düşməsinə gözləməyə başladım. Birdən ürəyim elə sıxıldı, elə sıxıldı ki, təzədən avtobusa minib onu bərk-bərk qucaqladım. Sən demə, bu, bizim sonuncu görüşümüz imiş.

Vətən müharibəsi başlayanda Adil Əfəndiyev də cəbhəyə yola düşür. "N" sayılı hərbi hissənin qərargah və təchizat böliüyünün tibb məntəqəsinin rəisi, tibb xidməti leytenantı kimi müharibəyə qatılır. Bacısı Nərmən xanım danışır:

-Adil Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə hərbi həkim olması ilə fəxr edirdi. Müharibənin başlaması və qoşunlarımızın torpaqlarımızı azad etməsi lap ürəyindən idi. Elə sevinirdi ki...

Oktyabrın 22-də Füzuli-Cəbrayıl-Xocavənd rayonları istiqamətində qanlı döyüşlər gedirdi. Xocavəndin Tuğ kəndində düşməni itirdiyi mövqeyini geri almaq istəyirdi. Bu zaman "N" sayılı hərbi hissənin komandiri polkovnik-leytenant Anar Əliyev səngərdə ağır yaralanır. Əsasnaməyə əsasən yaralı döyüş meydanından sanitariya feldşer çıxartmalıdır. Amma bu qaydalara və edilən xəbərdarlıqlara baxmayaraq Adil Əfəndiyev döyüş meydanına girərək komandirə ilk tibbi yardım göstərir. Həmin an Adil sinəsindən güllə ilə vurulur və düşməninə yaxın olduqları üçün səngərin onun olduğu hissəsinə əl qumbarası (F-1) atılır. Komandirlə hərbi həkim səngərdə qəhrəmancasına şəhid olur. 25 yaşlı gənc həkim, tibb xidməti leytenantı Adil Əfəndiyev döyüş meydanında əbədiyyətə qovuşur.

Qəhrəman şəhidimiz Qazax şəhər qəbiristanlığında izdihamla dəfn edilmişdir. Subay idi.

Şəhidlik zirvəsinə yüksəlmiş tibb xidməti leytenantı Adil Əfəndiyevin döyüş meydanında göstərdiyi igidlik ölkə başçısı tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. O, ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"** və 29 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsa-

sən "Şuşanın azad olunmasına görə", 30 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən "Hərbi xidmətlərə görə" medalları ilə təltif olunmuşdur.

Döyüşə könüllü getmişdi

Gənc idi, hələ nə ömür yaşamışdı ki?! Həyatda arzuları yenicə pöhrə vermiş, ürəyindəki istəklər təzə-təzə çiçək açmağa başlamışdı. Ömür budağında puçur-puçur olan arzuları bahar ömrünün istisindən bəhrələnib yeni-yeni göz oxşayır, günəşə doğru boy atırdı. Hələ dünyanın olacaqlarından, payızın vaxtsız əsən küləklərindən, yazın oğlan çağında açılan çiçəklərin birdənbirə solacağından xəbərsiz idi. Hardan biləydi ki, torpaqdan güc aldığı kökün şah damarı

hələ pöhrə ikən qırılacaq, nəhəng ağacın budaqları Allahın ümidinə böyüyəcəkdi. Hardan biləydi ki...

Atası müvəqqəti olaraq Rusiyanın Rostov şəhərində yaşadığı üçün Qismət 3 noyabr 1988-ci ildə orada doğulmuşdu. Çox keçmir ki, ailə vətənə dönür, öz doğma yurd-yuvalarında - Qazax rayonunun Xanlıqlar kəndində yaşamağa başlayırlar. Bundan sonra Qismətin həyatı həmişəlik olaraq Qazaxa bağlanır.

Həməşəyev Qismət Oruc oğlu evin böyük oğlu, həm də ilk övladı olduğu üçün 1995-ci ilin sentyabrın 10-da Ş.Şahvələdov adına Xanlıqlar kənd tam orta məktəbin birinci sinfinə gedəndə ailədə sanki toy-bayram idi.

Qismətin orta məktəb illərindən danışarkən məktəbdə dil-

ədəbiyyat fənnindən ona dərs demiş müəllimi Roza Süleymanovanın Qismətin haqqında yazdığı sözləri xatırlamamaq mümkün deyil. Müəllimi yazır: "Bir gün sinifdə Qismətin əlində böyük bir lövhə gördüm. O, lövhəyə Milli Qəhrəmanların şəkillərini vurmuşdu. Məni görəndə dedi ki, müəllim, istəyirəm bu lövhəni ən uca bir yerdən asım, elə bir yerdən asım ki, hər tərəfdən görün-sün. Bir dəfə isə "Qaraca qız" hekayəsinin oxusu üzrə iş aparırdım. Hekayənin ən təsirli yerində şagirdlərin buna necə reaksiya verdiklərini öyrənmək üçün sinfə göz gəzdirdim. Ön cərgədə oturmuş Qismət göz yaşlarını saxlaya bilmir, bunu hamıdan gizlətməyə çalışırdı. Qismət haqsızlıqla barışmayan, yalanı sevməyən bir insan idi".

2006-cı ildə orta təhsilini yüksək səviyyədə başa vuran Qismət ali təhsil almağı qarşısına məqsəd qoydu. Elə bu arzu ilə Gəncə Dövlət Universitetinə qəbul olaraq 2011-ci ildə oranı bitirdi. Gənc yaşlarından vətənpərvər olan Qismət Həməşəyev Bakıda Təlim və Tədris Məktəbində (TTM-də) oxuyaraq leytenant rütbəsi aldı.

2011-ci ildə Səfərbərlik və Hərbi Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə həqiqi hərbi xidmətə çağrılan gənc leytenant öz vətəndaşlıq borcunu ləyaqətlə yerinə yetirərək 2013-cü ildə evlərinə döndü.

Sonra... sonra 13 yaşından atasız böyüyən Qismət ailənin əsas ağırlığını öz üzərinə götürdü, gəncliyindən ömür yükünü çəkməyə başladı, anasına kömək oldu. İşləmək üçün bir neçə yerə müraciət etdikdən sonra 2019-cu ildə ACCESS bankın Qazax filialında əməliyyatçı-kassir vəzifəsinə işə düzəldi. Qismətin qisməti üzünə gül-sə də, bu sevinc çox sürmədi...

Yenicə Allaha şükür eləmişdi, həyatı təzəcə öz axarına düşmüşdü Tamara xanımın. Övladlarını yetimliklə böyütmüş ana hər səhər iş gedən oğluna baxıb fəxr edir, sevinirdi. Elə bu sevinclə, min bir

arzu ilə oğluna toy da elədi, gəlin gətirdi. Ömrünün rahat günlərini yaşamağa başladı. Amma atalar deyib: "Sən saydığını say, gör bir fələk nə sayır".

2020-ci ilin iyul ayında ermənilərin Tovuz istiqamətində törətdikləri təxribatdan sonra Qismətin düşüncələri dəyişməyə başladı. Ürəyindən gənc zabıt kimi döyüşmək, düşməndən intiqam, qisas almaq istəyi keçirdi. Bir gün hərbi komissarlığa gedərək adını qeydiyyatda aldırıldı. Çox keçmədi ki, Ölkə Prezidentinin "Azərbaycan Respublikasında qismən səfərbərlik elan edilməsi haqqında" müvafiq tarixli Sərəncamına əsasən 2020-ci il sentyabr ayının 21-də Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən qismən hərbi səfərbərliyə cəlb olundu. Bir müddət hərbi təlimlərdə olduğdan, hərbi biliyini və təcrübəsini daha da artırırdıqdan sonra döyüş bölgəsinə yola düşdü.

Oktyabrın 10-dan gənc leytenant Qismət Həməşəyev Qarabağın düşməndən azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etməyə başlayıb, "N" sayılı hərbi hissəsinin 1-ci motoatıcı taburunun motoatıcı təqımının komandiri kimi mərdlik, qəhrəmanlıq göstərüb. Kəlbəcər istiqamətində ilk hərbi əməliyyatlara qatıldıqdan sonra onun döyüş yolu Füzulidən keçib. Qismət Həməşəyev çox vətənpərvər idi. Daşkəsəndən gələn zaman xəstə olmasına baxmayaraq, həkimə müraciət etməyib, döyüşə gedib. Oktyabrın 26-da Füzulinin Qaraxanbəyli kəndində sonuncu dəfə döyüşüb. Bir neçə yaralı əsgəri döyüş meydanından çıxaran zaman qəhrəmancasına şəhid olub. Gənc leytenant ömrünü canı qədər sevdiyi Vətənə bağışlayıb.

Qismət Həməşəyevin igidliyi dövlət tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. O, ölümündən sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 18 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamı

na əsasən **"Döyüşdə fərqlənməyə görə"** və 25 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Füzulinin azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

"Özü "tarixi" qurtarmışdı, adını da tarixə yazdı"

Həyatda hər bir insan öz həyat tarixçəsini özü yazır. Et-di-yi əməlləri, gündəlik fəaliyyəti ilə həmin tarix dəftərinin səhifələrini ağ, qara rənglərlə yazıb ömrünü başa vurur. Dünyaya gəlib yaşamış hər bir insandan tamamlanıb və yaxud yarımçıq qalan həmin ömür kitabları yadigar qalır. Elə insanlar da var ki, onlar əməlləri, mərdlikləri, şücaətləri ilə əbədiləşərək adlarını tarixə yazdırırlar. Şəhid leytenant **Məmmədov Məhəmməd Zakir oğlu** kimi.

Məhəmməd Məmmədov qısa, amma şərəfli, nəsillərə nümunə olacaq bir ömür yaşamış, adı tarixə yazılmışdır - şərəf, ləyaqət tarixinə. Anası Yaqut xanımın dediyi "Özü "tarixi" qurtarmışdı, adını da tarixə yazdı" sözləri Məhəmmədin yarımçıq qalan ömür tarixinin ana xətti, leytmotividir.

1994-cü ilin yanvarın 27-də Qazax rayonunun Alpout kəndində dünyaya gəlmişdi Məhəmməd. Evin böyük oğlu idi. Kiçik yaşlarından öz dərrakəsi, yaddaşı, biliyi ilə diqqəti özünə cəlb eləmişdi. 2001-ci ildə R.Mirzəyev adına Alpout kənd tam orta məktəbində oxumağa başlayanda da müəllimlər Məhəmmədin bilik və bacarığını görür, onun sabahının işıqlı olacağına inanırdılar. İnanırdılar ki,

şagirdləri gələcəkdə savadlı və perspektivli bir mütəxəssis olacaqdır.

Məhəmməd Məmmədov 2012-ci ildə orta məktəbi qurtardıqdan sonra təhsilini davam etdirib valideynlərinin, müəllimlərinin ona bəslədikləri ümidləri doğrultdu. Həmin il yüksək balla Bakı Dövlət Universitetinin Qazax filialının tarix və coğrafiya müəllimliyi fakültəsinə daxil oldu. 2016-cı ildə təhsilini uğurla başa vurub gənc mütəxəssis kimi diplom aldı. Valideynləri, müəllimləri onun öz təhsilini artırıb davam etdirəcəyini, yaxud öz ixtisası üzrə çalışacağını gözləyirdilər. Filialın direktor müavini, dosent Məmməd Yusifovun yazdığı bu cümlələr Məhəmmədin xarakterini aydın şəkildə açıb göstərir: "Təhsil illərində Məhəmməd özünü bilikli, geniş dünyagörüşünə malik olan nizam-intizamlı bir tələbə kimi göstərirdi. O, eyni zamanda vətənpərvər, el-obasına bağlı bir gənc idi. Filialda tarixi günlərlə bağlı keçirilən əksər tədbirlərə təşkilatçılıq edirdi. Qarabağ məsələsində çox həssas idi. Torpaqlarımızın işğalı ilə heç cür barışmırdı. "Nə qədər gözləmək olar?" deyirdi. Ona görə də Məhəmməd müharibəyə öncüllər sırasında getdi".

2016-cı ilin iyul ayında Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb hərbi xidmət keçəndən sonra onun arzu və istəkləri, gələcək həyat yolu birdən-birə köklü şəkildə dəyişdi. Hərbi sahə Məhəmmədi özünə elə bağladı, elə cəlb elədi ki, bir daha ondan ayrılı bilmədi. Hərbi xidmətini başa vurub evə qayıtdandan sonra valideynlərinə hərbiyə gedib bu sahədə xidmət edəcəyini bildirdi.

Təəccüblü olsa da, bu, onun öz seçimi idi. Bəlkə də, bu qərar atası Zakir kişinin vaxtilə hərbidə qulluq etməsindən, Qarabağ müharibəsi veteranı olmasından və Məhəmmədin uşaq vaxtından qəlbən bu sahəyə bağlanmasıdan irəli gəlirdi. Bəlkə də...

Dediyi kimi də elədi. Məhəmməd Məmmədov gənc zabıt kimi "N" saylı hərbi hissədə xidmət etməyə başladı. Özü seçdiyi üçün hərbi sahədə ilk gündən ürəklə, həvəslə çalışdı. Verilən tapşırıqlara yüksək səviyyədə əməl edir, gələcəyin sağlam, yüksək əhval-ruhiyyəli bir zabiti kimi yetişirdi.

Atası Zakir kişi oğlu ilə sonuncu görüşünü belə xatırlayır:

-Sentyabrın 15-də (2020-ci ilin) evə gəlmişdi. Beş günlük məzuniyyətdə idi. Uzun müddətdən sonra ailəmiz yenə də bir yerə toplaşmışdı. Hamımız deyib-gülür, fərhlənirdik. Məzuniyyətinin dördüncü günü komandirləri Məhəmmədə zəng elədi. Danışıb qurtarandan sonra oğlum gedəcəyini deyib hazırlaşmağa başladı. Bir-iki saat sonra bizimlə sağollaşdı (əslində isə vidalaşdı) yola çıxdı. Sonra eşitdim ki, Tərtərdə döyüşür.

Onu da qeyd edirəm ki, həmin vaxt Məhəmmədin qardaşı Nurlan Məmmədov da cəbhədə döyüşürdü. O da dövlət tərəfindən medallarla təltif olunmuşdur.

"N" saylı hərbi hissənin motoatıcı taborunun tərkibində tağı komandiri olan leytenant Məhəmməd Məmmədov Vətən müharibəsi başlayan ilk gündən cəbhə bölgəsində olub, mərdliklə döyüşüb. Sentyabrın 30-da döyüşərkən ayağından və çiynindən qəlpə yarası almasına baxmayaraq, hospitala gedib müalicə olunmayıb. "Mənim əsgərim döyüşdə ola-ola mən müalicə oluna bilmərəm" - deyərək yenidən döyüşə girib.

Məhəmməd Məmmədov Suqovuşanın alınmasında, Cəbrayılın, Laçının azad olunmasında iştirak edib. O, oktyabrın 6-da səhər təzədən Cəbrayıl-Ağdərə istiqamətində gedən ağır döyüşlərdə düşmənin hücumunun qarşısını alarkən snayperlə vurulub, döyüş meydanında qəhrəmancasına şəhid olub.

Şəhid leytenant Məhəmməd Məmmədov Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"** və 29 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Laçının**

azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunmuşdur.

Subay idi. Məhəmməd Məmmədovdan gələcək nəsillər şərəfli bir ömür tarixçəsi yadigar qalıb.

Onun ən böyük arzusu

Nicat sərhəd kəndində dünyaya gəlmişdi. Doğulduğu Qazax rayonunun Cəfərli kəndi düşmənin bir addımlığında yerləşdiyindən torpaq sevgisinin, yurd həsrətinin nə olduğunu yaxşı bilirdi. Düşmənin tez-tez atəşkəsi pozması nəticəsində eşitdiyi güllə səsləri uşaq yaşlarından onun düşməyə olan nifrətini daha da artırır, intiqam hislərini alovlandırırdı.

1998-ci ilin ilk günü - yanvarın 1-də doğulan **Nəsimov Nicat Qəşəm oğlu** belə bir

mühitdə böyüyür, boy atdıqca qəlbindəki vətənpərvərlik duyğuları da böyüyürdü.

Nicat Nəsimov 2004-cü ildə M.Dilbazi adına Cəfərli kənd tam orta məktəbin birinci sinfinə gedən ilk gündən yaxşı oxuyurdu. Müəllimi Gülmirə Baxşəliyeva deyir ki, Nicat çox hazırlıqlı, bilikli uşaq idi. Dərslərini yaxşı oxuyar, yüksək qiymətlər alardı. Lakin Nicat təhsilini davam etdirmədi. Yaxşı oxumasına baxmayaraq, hərbi yolu seçib ömrünü bu sənətə həsr etməyi elmdən üstün tutdu. 2012-ci ildə orta məktəbin səkkizinci sinfini bitirib sənədlərini Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyə verdi, yüksək göstərici ilə qəbul olaraq oxumağa başladı.

Nicat Nəşibov 2015-ci ildə həmin liseyi bitirdikdən sonra təhsilini daha da artırmaq məqsədi ilə elə həmin il Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbinə daxil oldu. Hərbi Məktəbdə "Xüsusi təyinatlı texnika və sistemlər" ixtisası üzrə ali təhsil alan zaman hərbi sənətini daha da dərinlən öyrəndi, gələcəyin zabiti kimi formalaşdı.

2019-cu il Nicatın ən çox sevindiyl illərdən biri idi. Təhsilini başa vurub leytenant rütbəsi almış, uşaqlıqdan ürəyində kök atmış arzusuna çatmışdı. Qarşıda onu gənc, perspektivli bir zabit kimi uğurlu hərbi xidmət və saysız-hesabsız arzular gözləyirdi.

Şəhidin anası İlhamə xanım deyir:

-Nicat çox vətənpərvər, elinə-obasına gərəkli, namuslu-qeyrətli oğul idi. Biz onu vətənpərvər böyütmüşdük. Nicatın ən böyük arzusu torpaqlarımızı işğaldan azad etmək idi.

Nicat Nəşibov hərbi xidmətə çox ürəklə və böyük arzularla başladı. Vətənə borcunu vermək zamanı gəlib çatmışdı. "N" sayılı hərbi hissədə tağım komandiri vəzifəsində hərbi qayda-qanunlara uyğun şəkildə xidmət aparır, üzərinə düşən işin öhdəsindən layiqincə gəlirdi. Xidmətini yüksək səviyyədə həyata keçirdiyi üçün 26 avqust 2018-ci ildə "Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi" yubiley medalı ilə təltif olunmuşdu.

2020-ci il sentyabrın 27-də cəbhədə düşmənin növbəti təxribatlarına qarşı ordumuzun keçirdiyi əks-hücum əməliyyatları zamanı Nicat Nəşibov torpaqlarımızın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərə qatıldı. Düşməndən intiqam almaq, onun layiqli cavabını vermək məqamı gəlib çatmışdı. Otuz ilə yaxın işğal altında qalan torpaqlarımızı düşmən tapdağından azad etmək zamanı yetişmişdi.

Anası İlhamə xanım Nicatla 2 sentyabr 2020-ci ildə olan son görüşündən danışaraq deyir:

-Nicat sonuncu dəfə Ofelya nənəsi rəhmətə gedəndə gəlmişdi evimizə. Cəmi 3 gün qaldı. Yas mərasimindən qayıdanda bütün kəndi başdan-ayağa gəzib dolaşdı. Elə bil kəndlə vidalaşmış. O vaxtdan sonra bir də görmədim oğlumu.

Sentyabrın 26-da isə telefonla danışdı anası ilə, hal-əhval tutub. Mühəribədən, hərbi vəziyyətdən heç nə deməyib. Ümumiyyətlə, Nicat hərbi barədə heç vaxt heç nə danışmaz, bu haqda bir kəlmə söz də deməzmiş. Bu da onun hərbi xarakterindən, əsl zabit olmasından irəli gəlirdi.

Leytenant Nicat Nəsimov Vətən müharibəsinə "N" sayılı hərbi hissənin 4-cü taborunun 12-ci bölüyünün 1-ci tağımının tağım komandiri kimi qatılıb. Xocavəndin, Cəbrayılın, Xudafərin körpüsünün düşməndən azad edilməsi uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak edib. Döyüş yoldaşları deyirlər ki, Nicat çox mərd, mübariz, qorxmaz bir zabit idi. Həmişə irəlidə gedərək bizə mənəvi ruh verirdi. Anası İlhamə xanım deyir ki, Nicat kəşfiyyatçı kimi verilən bütün hərbi tapşırıqları layiqincə yerinə yetirib.

Nicat Nəsimov 18 oktyabr 2020-ci il tarixində Füzuli istiqamətində gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olub qələbə gününü görə bilmədi. 22 yaşlı gənc leytenant döyüş meydanında əbədiyyətə qovuşdu. Azərbaycan Ordusunun igid əsgər və zabitləri torpaqlarımızı düşməndən azad edib onun ən böyük arzusunu həyata keçirərək ölkəmizin ərazi bütövlüyünü bərpa etdilər.

Şəhid leytenant Nicat Nəsimov Cəfərli kənd qəbiristanlığında izdihamla dəfn edilmişdir.

Müzəffər Azərbaycan Ordusunun şücaətli igidlərindən olan şəhid, leytenant Nicat Nəsimovun qəhrəmanlığı dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. O, ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 25 dekabr 2020-ci il tarixli

Sərəncamlarına əsasən **"Füzulinin azad olunmasına görə"** və **"Xocavəndin azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif edilmişdir.

"Əjdaha" ləqəbli kəşfiyyatçı

Müharibəyə həsr olunmuş filmləri daha çox sevirdi Mayis. Ən çox sevdiyi kino isə xalq qəhrəmanı Qaçaq Nəbiyə həsr olunmuş "Atları yəhərləyin" filmi idi. Xüsusilə filmdəki "Anama deyin, balası gələr" sözləri ilə başlayan mahnını daha çox sevirdi. Anası Ruhuyyə xanım danışır ki, Mayis hər dəfə o kinoya baxıb mahnıya qulaq asanda deyirdi ki, elə bil, bu mahnı mənə həsr olunub. Onun bu mahnını sevməsini bütün

hamı bilirdi. Ona görə də həyatın sonrakı dönəmində, Mayis müharibədə olanda qohum-qonşular anasına təskinlik verərək deyirdilər ki, darıxma, balan gələcək. Gözləyirdi, başqa çarəsi də yox idi Ruhuyyə xanımın. Gözləyirdi ki, oğlu bir gün gələcək...

Kəşfiyyatçı leytenant **Yaqubov Mayis Rəhim oğlunun** cəmi 22 il davam edən, amma bir insan ömrünə sığmayan ömür kitabı çox zəngin, əhatəli və qürurvericidir. Bu kitabın hər səhifəsinə bir dastan yazılıb - gənc, amma çox təcrübəli bir kəşfiyyatçının ömür-gün dastanı.

Evlərində otaqlardan birinin baş tərəfində Mayisin şəkillərindən, sənədlərindən, şəxsi əşyalarından ibarət bir guşə düzəldilib. Hər baxdıqca insanı başqa bir aləmə aparan bu guşədə hər şey

Mayisə aiddir. Bu əşyaların hər biri bir tarix, hər biri qiymətli bir xatirədir. Böyüdülmüş çərçivəyə salınmış şəkillərdən pəhləvan cüsbəti, boy-buxunlu bu gənc qürurla, şəstlə bizə baxır. İnana bilmir-sən ki, o, artıq həyatda yoxdur.

Mayis Yaqubov 1998-ci ilin yaz aylarında Qazax rayonunun Daş Salahlı kəndində gəlmişdi dünyaya. Aprelin 20-də doğulanda hamı gözəyadlılığı vermişdi ata-anasına. Mayis ailənin ilk övladı, evin böyük oğlu idi. Uşaqlığı qayğısız və mənalı keçir, xoşbəxt böyüyürdü. Şahin Cəbiyev adına Daş Salahlı kənd 2 nömrəli tam orta məktəbə oxumağa gedəndə boy-buxunu, qoçaqlığı ilə yaşıdlarından seçilirdi. Hələ uşaq vaxtında ondan "Gələcəkdə nəçi olacaqsan?" deyər soruşanda, düşünmədən: "Hərbçi olacağam" - deyər cavab verirdi.

Atası Rəhim kişi danışır:

-Hərb sahəsini Mayis özü seçmişdi. Oxumağa meyilli olsa da, idmanı daha çox sevirdi. Uşaq vaxtından bağımızdakı ağaclara bıçaq, balta atırdı. Soruşanda da: "Mən kəşfiyyatçı olacağam, onda bunlar mənə lazım gələcək" deyirdi. Hər gün 3-4 saat idman edirdi. Yorulmaq bilmirdi.

Mayis Yaqubov 2012-ci ildə oxuduğu məktəbin səkkizinci sinfini bitirərək ən yüksək balla C.Naxçıvancki adına Hərbi Liseyə daxil olub və 3 il sonra təhsilini başa vurub. Sonrakı illərdə hərbi təhsilinin artırılması qayğısına qalıb. Bu məqsədlə də 2015-ci ildə Heydər Əliyev adına Bakı Ali Hərbi Məktəbinə daxil olaraq 4 il oxuyub. 2019-cu ildə həmin məktəbi bitirməklə leytenant rütbəsi alıb. "N" sayılı hərbi hissədə xidmətə başlayandan 3 ay sonra Naxçıvan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrinə keçib. Bunlar Mayis Yaqubovun hərbi təhsil dövrünün qısa xronikasıdır. Bu illərin arxasında mütəmadi təhsil, gərgin fiziki tərbiyə və böyük zəhmət durur. O, təhsildə olduğu kimi, xidmətdə də fərqlənib, 26 iyun 2018-ci ildə "Azərbaycan ordusunun 100 illiyi" yubiley medalı ilə təltif olunub.

Mayis Yaqubovun qəhrəmanlığı ilə yazdığı döyüş salnaməsi isə daha şərəfli, daha qürurlu və qibtəedicidir. Onun döyüş yolu 2020-ci il oktyabrın 11-də Hadrutdan başlayıb. Burada düşmənin hücumunun qarşısını alandan sonra Füzulinin kəndlərinə doğru irəliləyiblər. Şəhərləri, kəndləri azad edib aldıqca ünvanlar da dəyişib, döyüşlər daha qızgın, daha şiddətli xarakter alıb. Buna baxmayaraq, Mayis bütün döyüşlərdə mərdi-mərdanə vuruşub, düşməyə aman verməyib.

Döyüş yoldaşı, müddətdən artıq hərbi xidmət hərbi qulluqçusu Nicat Abdullayev danışır ki, qanunla pulemyot yerə qoyub atılır. Amma Mayis o qədər güclü, o qədər şücaətli idi ki, döyüşdə pulemyotu məndən alıb ayaq üstə atırdı. Ona görə də ona yoldaşları "Əjdaha" ləqəbi vermişdilər. Bu yerdə Ruhiyyə xanımın bir sözü yadıma düşür. Mayis uşaq yaşlarında anasına deyirmiş ki, mənə bir nağıl danış, elə nağıl danış ki, orada əjdaha olsun. Ona görə ki, mən əjdaha olacağam.

Nicat Abdullayev danışır:

-Oktyabrın 17-də Xocavəndin Tuğ kəndində düşmənin güclü müqavimətinə rast gəldik. Buna baxmayaraq, onları darmadağın elədik. Biz düşmənin səngərini alan zaman Mayis minaatan silahdan atılmış mərminin qəlpəsindən ayağından ağır yaralandı. Mən onu səngərə doğru apardım. Bu zaman səngərə daha bir mərmir düşdü. İlk yardım göstərsəm də, Mayis gülümsəyə-gülümsəyə şəhid oldu. Sanki o, ölümün üzünə gülürdü.

"N" sayılı hərbi hissənin 2-ci xüsusi təyinatlı bölüyünün 1-ci xüsusi təyinatlı qrupunun komandiri olan leytenant Mayis Yaqubov 17 oktyabr 2020-ci il tarixdə Füzuli-Cəbrayıl-Xocavənd istiqamətində gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olmuşdur.

Mayis Yaqubovun igidliyi dövlət tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Döyüş yoldaşlarının "Əjdaha" ləqəbi ilə çağırdığı kəşfiyyatçı, leytenant Mayis Yaqubov ölümündən sonra Prezident

İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 29 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Şuşanın azad olunmasına görə"**, 30 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Hərbi xidmətlərə görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

"Biz qələbə çalacağıq"

Bu sözləri baş çavuş Teymur Hacıyev Vətən müharibəsinin başladığı ilk gündən demişdi. 12 il hərbi sahəsində xidmət etmiş təcrübəli bir hərbi kimi bildirdi Azərbaycan Ordusunun nəyə qadir olduğunu. Silahlı qüvvələrimizdəki texnikaya, əsgər və zabitlərimizin döyüş qabiliyyətinə və gücünə bələd idi. Ona görə də müharibədə bizim qələbə çalacağımıza bütün varlığı ilə inanırdı. İnam olan yerdə isə insan daha ürəklə döyüşür, daha qorxmaz və mətin olur.

Hacıyev Teymur Zaur oğlu

haqqında yazmaq üçün onun tərcümeyi-halını oxuyur, oxuduqca da keçdiyi qısa, lakin şərəfli ömür yolu ilə daha yaxından tanış oluram. Həyat yoldaşı Lalə xanım Teymurdan yadigar qalan sənədləri, əşyaları qarşımıza qoyub ömür-gün yoldaşının keçdiyi ömür yolundan danışır. Teymur Hacıyevin zəngin olan tərcümeyi-halında yazılmış cümlələr məni 28 yanvar 1991-ci ilə, onun Qazax rayonunun Yuxarı Salahlı kəndində doğulduğu günə aparır. Ailənin sonbeşiyi olan Teymur yaşca kiçik olmasına baxmayaraq, çox qocaq, bacarıqlı və məsuliyyətli idi. Ona görə də ailədə ona daha çox inanır, lazım olan işlərə onu buyururdular.

Bu xüsusiyyəti 1997-ci ildən 2008-ci ilə qədər ilk təhsil aldığı Yuxarı Salahlı kənd tam orta məktəbində onu müəllimlərin sevimliyinə çevirmişdi. Bununla yanaşı, məktəbdə həm yaxşı oxuyur, həm

də təlim-tərbiyəsi ilə yaşıdlarından fərqlənirdi. Müəllimləri deyir ki, Teymur məktəbdə oxuduğu illərdə yadda qalan şagird olmuşdur.

2009-cu ildə Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən həqiqi hərbi xidmətə çağırılması onun həyatına bir yenilik gətirdi. Həmin ildən sonra Teymur Hacıyev hərbi sahədə qalıb hərbcisi kimi xidmət etməyi qarşısına məqsəd qoydu. Elə bu arzu ilə də hərbi sahədə mətin addımlarla irəliləməyə başladı, bütün varlığı ilə ona bağlandı.

2010-cu ildə Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyinin "N" sayılı hərbi hissəsində həqiqi hərbi xidmətinin başa çatmasına 3 ay qalmış "Gizir" hazırlıq kursuna imtahan vermək üçün Təlim Tədris Mərkəzinə (TTM) getmişdir. Gizirlik Hazırlıq Kursuna (GHK) qəbul olub həmin ilin 28 avqustunda gizir rütbəsi almış, "N" sayılı hərbi hissəyə baş sürücü-mexanik vəzifəsinə göndərilmişdir. Daha bir göndəriş isə 2014-cü il oktyabr ayının 19-da olmuşdur. Həmin göndəriş əsasən "N" sayılı hərbi hissədə emalatxana rəisi olmuş, 2018-ci ildə isə baş gizir vəzifəsinə təyin edilmişdir.

Teymur Hacıyev xidməti dövründə həmişə öz nizam-intizamı, verilən tapşırıqlara vaxtlı-vaxtında əməl etməsi ilə fərqlənmiş, Müdafiə Nazirliyi tərəfindən mükafatlandırılmışdır. Onun haqqında verilmiş xidməti xasiyyətnamədə oxuyuruq: "Baş gizir T.Hacıyev xidmət etdiyi müddət ərzində özünü intizamlı, savadlı, bacarıqlı və işgüzar bir hərbi qulluqçu kimi göstərmişdir. Hərbi qanun və nizamnamələri bilir, xidməti vəzifə borclarına məsuliyyətlə yanaşır".

Bu yüksək dərəcəli xidmətin nəticəsidir ki, Teymur Hacıyev Müdafiə Nazirliyi tərəfindən 23.05.2016-cı ildə "Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin 95 illiyi", 26.06.2018-ci ildə "Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi" yubiley medalları ilə təltif olunmuşdur. Bir il sonra isə "Qüsursuz xidmətə görə" III dərəcəli medal almışdır.

Atası Zaur kişi sonuncu görüşlərini belə xatırlayır:

-Oktyabrın 10-da gecə evə gəlmişdi. Anası Sahibə xanım, həyat yoldaşı və uşaqları ilə görüşüb ayrıldı. Bu, Teymurun sonuncu gedi-

şi oldu. Ertəsi günü zəng elədi ki, mən Füzulidəyəm.

Sonra Teymurun sədası başqa şəhər və rayonlardan gəldi. Hərdən zəng edəndə həvəslə: "Düşmənin xeyli texnikasını qənimət götürmüşük. Silahlarını qoyub qaçırlar,"-deyirdi.

Horadiz kəndində iştirak etdiyi hərbi əməliyyat çox qanlı-qadalı olmuş, düz 3 gün döyüş getmişdir. Teymur Hacıyev oktyabrın 13-də Füzuli-Cəbrayıl-Xocavənd rayonları istiqamətində gedən döyüşlər zamanı düşmənin hücumunun qarşısını alarkən səngərdə qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Hüseyn və Zaur adlı 2 azyaşlı oğlu yadigar qalmışdır.

Şəhid baş gizir Teymur Hacıyev ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 18 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Döyüşdə fərqlənməyə görə"** və 25 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Füzulinin azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

"Biz qisası övladlarımıza qoymamalıyıq"

Hərbçi ailəsində anadan olmuşdu Sərxan. Gözünü dünyaya açandan evdəki adamları hərbi formada görmüşdü. Atası Elxan 20 il gizir kimi xidmət göstərmiş, övladını da bu ruhda tərbiyə etmişdi. Ailədə hərbi sahəsinə böyük hörmət və ehtiram var idi. Ona görə də evin hər 2 övladı gələcəkdə hərbi sahəni seçərək onu həyatlarının ömür amalına çevirdilər, hərbi olaraq atalarının yolunu davam etdirdilər.

Abdullayev Sərxan Elxan oğlu 2 noyabr 1988-ci ildə Qa-

zax şəhərində anadan olmuşdur. 1995-ci ildə Qazax şəhər Mehdi Hüseyn adına humanitar və təbiət fənləri üzrə məktəb-liseyin birinci sinfinə daxil olandan yaxşı oxuyur, müəllimlərin ona bəslədikləri etimadı doğruldurdu. Lakin Sərxan yaxşı oxumağına baxmayaraq, təhsilini davam etdirmədi. Arzusu tamam başqa istiqamətə olduğundan əsgərliyə getməyi üstün tutdu. Çünki onun arzularının başlanğıcı hərbi xidmətdən keçirdi.

Ona görə də 2006-cı ildə orta məktəbi bitirdikdən sonra Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən həqiqi hərbi xidmətə çağrılarda əsgəri borcunu yerinə yetirməyə çox həvəslə getdi. 2008-ci ildə hərbi xidməti başa vurduqdan sonra uşaqlıqdan ürəyində yuva qurmuş arzuları həyata keçirməyə başladı. Ürəyindəki istəklərə çatmaq üçün Sərxan hərbi

kurslardan keçməli, hərbi qayda-qanunları dəqiqliklə bilməli, silah-sursatdan istifadə qaydalarını öyrənməli idi. Bunun üçün sənədlərini verib Türkiyəyə oxumağa getdi, yüksək səviyyəli hərbiçi olmaq üçün kursa qatıldı. 25 avqust 2014-cü ildən 12 dekabr 2014-cü ilə kimi qardaş ölkədə kursu başa vurub vətənə döndü. Onu da qeyd edirəm ki, Sərxan Abdullayev Türkiyədə keçdiyi "Komando" kursunu 3-cü nəticə ilə başa vurub. O, bu göstəriciyə idmançı olması və özünü təlimə ciddi hazırlaması sayəsində nail olmuşdu.

Həyat yoldaşı Cəmilə xanım danışır ki, Sərxan forma geyinməyi çox sevirdi. Ümumiyyətlə, onun hərbi libasa çox böyük hörməti var idi. Gizir formasını çox həvəslə geyinər, şəstlə yerişirdi. Bu, onun öz sənətinə sevgisindən, hərbiyə olan hörmətindən irəli gəlirdi.

Sərxan Abdullayev bir müddətdən sonra Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının Xüsusi Təyinatlı Dəstəsində gizir rütbəsində xidmətə başladı. Onu da qeyd edirəm ki, Sərxan həmin hərbi hissə üzrə zolaqlı beret kursunu ilk bitirənlərdən olmuşdur. O, qısa müddətdə dərin bilikli, bacarıqlı və yüksək ixtisaslı hərbiçi kimi yetişmişdi. Artıq düşməndən qisas almaq, işğal altında olan torpaqlarımızı geri qaytarmaq məqamı gəlib çatmışdı. Sərxan Abdullayev Vətənin bir oğlu, bir hərbiçisi kimi buna tam hazır idi.

İşləri qaydasında getsə də narahat idi, torpaqlarımızın hələ də işğal altında olmasını qəbul edə bilmir, düşməndən intiqam almaq arzusu ilə yaşayırdı. Qarabağ problemindən söz düşəndə Sərxan Abdullayev gözləməyin qəti əleyhdarı idi. "Axı, nə qədər gözləmək olar. İntiqam almaq vaxtı gəlib çatıb. Biz qisası övladlarımıza qoymamalıyıq"- deyirdi.

Cəmilə xanım söyləyir:

-Vətən müharibəsi başlayanda Sərxanın gözlərində bir sevinc hissi var idi ki, gəl görəsən. Müharibənin başlamasına, intiqam vaxtının gəlib çatmasına sevinirdi.

... Vətən müharibəsinə Murov dağındakı yüksəkliyin alınmasından başladı. 2020-ci il sentyabrın 27-dən 28-nə keçən gecə idi. Dal-

badal 4 postu almışdılar. Kəlbəcər istiqamətində irəliləyirdilər. Bu vaxt Sərxanın lap yaxınlığına minaatan silahdan atılmış mərmə düşdü və gənc gizirin həyatına son qoydu. Döyüş yoldaşları düşmənin la-yiqli cavabını verərək darmadağın etdilər. Ordumuz yenə də irəliləməyə başladı.

Döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olmuş Sərxan Abdullayev Ağ-köynək kənd qəbiristanlığında izdihamla dəfn edilmişdir. Ailəli olan şəhid gizirimizin Orxan və Turan adlı 2 azyaşlı oğul övladı yadigar qalıb.

Şəhid gizirin göstərdiyi igidlik dövlət tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Sərxan Abdullayev ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 29 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Kəlbəcərin azad olunmasına görə" medalları** ilə təltif olunmuşdur.

Onu da qeyd edim ki, şəhidin qardaşı Elman Abdullayev Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Azərbaycan bayrağı" ordeni** ilə təltif edilmişdir.

Təki Vətən sağ olsun!

Xalqımız Vətəninə, torpağına bağlı qəhrəmanlar yetişdirən xalqdır. Vətən müharibəsində igid Vətən oğulları ürəklərində böyük Vətən sevgisi ilə qəhrəmancasına döyüşüb şəhid oldular. "Təki Vətən sağ olsun!"- deyib ölümün gözünün içinə dik baxıb öz mərdlikləri, qorxmazlıqları ilə xalqımızın yenilməzliyini, məğlubedilməzliyini sübut etdilər.

44 gün davam edən Vətən müharibəsində **İsmayılov Tahir Niyazi oğlu** da mərdlik göstərmişdir.

Şəhidlik elə bir zirvədir ki, ünvanı əbədiyyətdir. Şəhidlik Vətən sevgisinin təcəssümü, yolunda can fəda etməkdir. Bu sevgi beşikdən, ana laylasından, ailədən, məktəbdən başlanır. Tahirin qəlbindəki Vətən sevgisi isə lap uşaqlığından, 4 yaşı olandan başlamışdı.

Anası Üçgülnaz xanım deyir ki, 1988-ci ilin yanvar ayının 30-da Tahir dünyaya gələn gündən çox keçmədi ki, yaşadığımız Qazax rayonunun Soflu kəndi erməni quldurları tərəfindən işğal edildi və biz 1992-ci ildən köçkünlük həyatı yaşamağa başladıq.

Bu da Tahirin vətənpərvər və qorxmaz bir gənc kimi yetişməsində mühüm rol oynayıb. Ona görə də böyüdükcə gələcək arzularını bu istiqamətə, hərbi sahəsinə doğru kökləməyə başlayıb. Tahir İsmayılovun hərbi sahəsinə seçməyində Qarabağ müharibəsi veteranı olan atası Niyazinin də mühüm rolu olub, atasının yolunu davam etdirərək

işğal altındakı torpaqlarımızı azad etmək arzusu ilə yaşayıb Tahir İsmayılov.

1994-cü ildən oxuduğu Qazax şəhər M.Hüseyn adına internat orta məktəbdə illər çox sürətlə ötüb keçdi. Tahir İsmayılov 2003-cü ildə həmin məktəbin doqquzuncu sinfini bitirəndən sonra Qazax Dövlət Sosial-İqtisadi Kollecinə təhsilini davam etdirdi. 2006-cı il aprel 13-də kolleci qurtarandan 1 həftə keçmiş Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən həqiqi hərbi xidmətə çağırıldı. 2007-ci il tarixdə həqiqi hərbi xidməti başa vurub evlərinə qayıtdıqdan sonra hərbiçi olmaq istəyi onu bir an belə sakit buraxmır, bu səbəbdən də əli heç bir işə yatmırdı.

Odur ki, Tahir İsmayılov 31 yanvar 2009-cu ildən 11 aprel 2009-cu il tarixinə qədər Bakıda Təlim Tədris Mərkəzində hərbi kursantlıq kursunda oxuyub, həmin il aprel 16-dan 2012-ci il avqust ayının sonlarına kimi "N" sayılı hərbi hissədə gizir olaraq xidmət etmişdir. Tahir İsmayılov düz 2 il sonra yenidən hərbi sahəyə qayıdaraq xidmətini davam etdirməyə başlamışdır. O, 2018-ci ilin 7 mart -10 may tarixində "Motoatıcı təqım komandirinin müavini" kursunu bitirmişdir.

Xidməti dövrü öz nizam-intizamı, verilən tapşırıqları vaxtlı-vaxtında yerinə yetirməsi ilə fərqlənmiş, bir sıra medallarla təltif edilmişdir. Tahir İsmayılovun sinəsini 2018 il tarixində təltif olunduğu "Qüsursuz xidmətə görə" III dərəcəli və "Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi (1918-2018)" yubiley medalları bəzəyirdi.

Vətən müharibəsi başlayanda Tahir İsmayılovun illərdən bəri qəlbi didib-parçalayan intiqam hissləri daha da alovlanmışdı. Ona görə də mərdliklə döyüşür, düşməyə aman vermirdi. Döyüş yoldaşları danışır ki, "N" sayılı hərbi hissənin 1-ci motoatıcı böliüyün 2-ci təqım komandirinin müavini gizir Tahir İsmayılov döyüşlərdə 2 dəfə yaralanıb. Birinci dəfə yaralananda səngəri tərək etməyib. İkinci dəfə isə başından kontuzya alıb. Onu hospitala gətirsələr də dayanmayıb, döyüş meydanına qayıdaraq sona qədər vuruşub. Tahir İsmayılov 25 oktyabr 2020-ci ildə Füzuli-Cəbrayıl-Xocavənd-Hadrut rayonları is-

tiqamətində gedən qanlı vuruşmalarda iştirak etmişdir. Qubadlının azad olunması uğrunda gedən döyüşdə isə şəhid olmuşdur. Tahir İsmayılov Xanlıqlar kənd qəbiristanlığında izdihamla dəfn edilmişdir.

Qardaşı Bahad Tahirdən yadigar qalmış əşyaların içərisindən cib telefonunu götürüb, minamyot mərmisinin qəlpəsinin telefonu deşdiyi yeri göstərərək "Yaralanan zaman telefon qardaşımın üstündə olub, qəlpənin biri telefona dəyib, o birisi Tahiri ağır yaralayıb"- deyir. Tahir İsmayılov aldığı həmin yaradan dünyasını dəyişib.

Ailəli idi. Niyazi və Uğur adlı 2 azyaşlı oğlan övladı yadigar qalıb.

Tahir İsmayılovun igidliyi dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. O, ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 24 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Cəbrayılın azad olunmasına görə"** və 25 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Füzulinin azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

Atasının yolu ilə

Hər bir insanın həyatda öz ömür yolu, öz arzu-istəyi olur. Gənc yaşlarından başlayaraq müstəqil həyata qədəm qoyan gündən bu arzuların həyata keçməsi uğrunda çalışıb vuruşur. Bəzən isə insan öz atasının keçdiyi həyatı özünə ömür yolu seçir, atasına oxşamağa çalışır, öz fəaliyyətini bu amal üzərində qurur.

Haqqında söhbət açdığım **Məmmədov Amid Müqabil oğlu** da atasının yolu ilə getməyi özünə həyat amalı bilmiş, onun kimi hərbcı olmağı qarşısına məqsəd qoymuşdu. Evin tək

oğlu olduğu üçün həyatda müstəqil böyüyür, həyatı ilə bağlı qərarları özü verirdi. Böyüdükcə qədim bir el məsəlində deyildiyi "Oğul atanın köşənini əkər" məsəlinə uyğun olaraq gələcək ömür yolunu bu istiqamətdə qurmağa başlayırdı.

Yeri gəlmişkən, vaxtilə Gürcüstanda gizir olan atası erməni quldurlarının torpaqlarımıza basqını dövründə işini ataraq Azərbaycana gəlmiş, könüllü dəstələrin tərkibində Qazaxın kəndlərinin erməni işğalçılarından müdafiə olunmasında fəal iştirak etmişdir.

2 aprel 1987-ci ildə Qazax rayonunun Xanlıqlar kəndində dünyaya gələn Amid Məmmədov uşaqlıqdan idmanı çox sevir, sağlam ruhda böyüyürdü. O, 1993-cü ildə Xanlıqlar kənd tam orta məktəbinin birinci sinfinə getmiş, 2004-cü ildə həmin məktəbin on birinci sinfini bitirmişdir. Amid Məmmədov 1 il sonra isə həqiqi hərbi xidmətə

getmişdir. 2007-ci ildə xidməti borcunu yerinə yetirərək Xanlıqlar kəndinə dönmüşdür.

Amid artıq 25 yaşına çatmışdı. Ürəyində uşaqlıqdan boy atmış arzusunun dalınca gedərək atası kimi hərbcı olmağa qərar vermişdi. Bu arzu, bu istəklə də 2012-ci ildə Təlim Tədris Mərkəzində (TTM-də) gizirlik kursunda oxuyaraq həmin hərbi hissədə gizir kimi xidmət etməyə başlamışdır. Sonra "N" sayılı hərbi hissənin 1-ci mexanikləşdirilmiş taborunun 3-cü mexanikləşdirilmiş bölüyünün 2-ci mexanikləşdirilmiş tağımının döyüş maşını komandiri - döyüş maşınları heyətinin rəisi olmuşdur.

Amid Məmmədov yüksək səviyyədə xidmət göstərmiş, hərbcı kimi yoldaşları arasında həmişə fərqlənmişdir. Ona görə də xidməti dövründə müxtəlif medallara, fəxri fərmanlara layiq görülmüşdür. O, 24.03.2013-cü ildə "Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrin 95 illiyi", 26.06.2018-ci ildə isə "Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi" yubiley medalları ilə təltif olunmuşdur.

Amid Məmmədov Vətən müharibəsindən öncə görmüşdü müharibəni, onun od-alovunun içərisindən keçmişdi düz 4 il bundan əvvəl. 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində Lələtəpə uğrunda gedən vuruşmada fəal iştirak etmiş, sol qolundan yaralanmışdı. Onu da qeyd edirəm ki, döyüşdə yaralanmasını ailəsinə bildirməmiş, sağalandan sonra hərbi xidmətini davam etdirmişdir.

Aprel döyüşlərində olduğu kimi, Vətən müharibəsində də Amid Məmmədov əsl igidlik göstərmiş, qəhrəmanlıqla dolu bir döyüş yolu keçmişdir. Vətən müharibəsi başlayan ilk gündən döyüşə atılmış, bu zaman idarə etdiyi Piyadaların Döyüş Maşını (PDM) Füzuli istiqamətində minaya düşmüşdür. Amid Məmmədov yaralanmasına baxmayaraq, döyüş meydanını tərk etməmiş, yeni texnika ilə təmin olunaraq döyüşü axıra qədər davam etdirmişdir.

Amid Məmmədovun bir özəlliyi də ondadır ki, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin çıxışı zamanı dediyi "Erməniləri iti qovan kimi qovacağıq" ifadəsinə uyğun olaraq idarə etdiyi PDM-ə "İti qovan ki-

mi" sözlərini yazaraq döyüşə girmişdir.

Atası Müqabil Məmmədov danışır ki, Amid Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı rayonlarının, Horadizin və Şuşanın kəndlərinin azad olunmasında igidlik göstərmiş, qəhrəmanlıqla döyüşmüşdür.

Amid Məmmədov noyabrın 3-də isə sonuncu dəfə döyüşə girmiş, düşmən gülləsinə tuş gəlmişdir. Növbəti yüksəkliyin alınması zamanı bizim tanklardan biri minaya düşmüşdür. Bu zaman tankın heyətinə kömək etmək məqsədi ilə öz PDM-dən düşən zaman snayper gülləsi ilə vurulmuşdur.

Anası Esmira xanım, həyat yoldaşı Abuhayat xanım Amiddən yadigar qalan 2 körpə qız balasının - Nisə ilə Esmiranın başına sığal şəkil "Atanız qayıdacaq" deyirlər.

Şəhid Amid Məmmədovun igidliyi Ali Baş Komandan İlham Əliyev tərəfindən yüksək qiymətləndirilmiş, o, Prezidentin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 29 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Şuşanın azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

Şəhid anasına göndərilən məktub

Şəhid Məmmədov Səbuhi Hümbət oğlunun anası Cəvahir xanımla söhbət edirik. Saçını müəllimlik sənətində ağartmış şəhid anasının mə-nə göstərdiyi oğluna aid olan sənədlərin içində bir məktub diqqətimi cəlb edir - Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr Komandanlığı tərəfindən yazılmış məktub. Məktubda deyilir:

"Bizlər üçün çox dəyərli olan Cəvahir xanım!

Torpaq su ilə yoğrulanda palçıq, qan ilə yoğrulanda

Vətən olur. Övladınız Səbuhi bu torpağı qanı ilə suvaran qəhrəman döyüşçülərdən biri olmuşdur. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr ailəsinin ən dəyərli və bizim üçün qorxmazlıq, mərdlik simvolu olan mənsublarından biri də övladınız, bizim silah dostumuz, şəhid qardaşımız Səbuhidir. Səbuhi vətəni, milləti və bayrağı uğrunda canından keçərək şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır.

Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr ailəsi olaraq Sizə əminliklə bildiririk ki, övladınız Səbuhinin əziz xatirəsi daim qəlbimizdə yaşayacaqdır və onun qanı ilə yazdığı qəhrəmanlıq salnaməsi gələcək nəsillərə ötürüləcəkdir".

Səbuhi Məmmədovun qısa olmasına baxmayaraq, mənalı keçən ömür yolunun ayrı-ayrı tarixlərini özündə yaşadan sə-nədlər məni uzaqlara, çox uzaqlara aparır. Tarixin anlarının "dondduğu" şəkillər Səbuhili günlərdən xəbər verir. Fotolara baxdıqca Səbuhinin həyatda olmamasına inana bilmirsən. Həç belə bir oğul da...

Ananın dediyi sözlər məni xəyallarımdan ayırır:

--Martin 6-sı 1995-ci il idi Səbuhi doğulanda. Dünyaya gəli-şinə o qədər sevinmişdik ki... Ailənin ilk övladı idi. Onun nazı ilə oynayır, başına dolanırdıq. Səbuhi böyüdükcə ürəyimizdəki arzular da böyüyür, bizi fərəhləndirirdi.

Sözünə bir az ara verəndən sonra davam edir:

-Uşaqlıqdan boy-buxunlu idi. Böyüyəndə ətə-qana dolub da-ha yaraşılıq, ucaboy olmuşdu. Lap pəhləvana oxşayırdı.

Səbuhi Məmmədov 2001-ci ildə Səlamət Həsənov adına Ba-la Çaylı kənd tam orta məktəbin birinci sinfinə gedən gündən 2012-ci ildə həmin məktəbi qurtarana qədər nizam-intizamlı bir şagird olmuşdur. Orta məktəbi bitirəndən sonra 2012-ci ildə Nəqliyyat və Rabitə Kollegiyasına daxil olsa da, təhsilini yarımçıq qoyaraq hərbi xidmətə gedib.

Cəvahir xanım danışır ki, Səbuhi uşaqlıqdan hərbiyə meyilli idi. Uşaq vaxtı Böyük Vətən Müharibəsinin veteranı olan Mə-həmməd babasının medallarını sinəsinə taxar, "Mən də hərbcı olacağam" - deyər istəyini bildirirdi. 20 Yanvar, Xocalı hadisə-ləri ona çox ağır təsir edirdi. "Böyüyəndə ermənilərdən qisas alacağam" deyirdi.

Səbuhi Məmmədov Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən 2013-cü ilin aprel ayında həqiqi hərbi xidmətə çağırılmış, əsgərlikdə yüksək səviyyədə xidmət etmişdir.

Səbuhi 2014-cü ilin oktyabrında hərbi xidmətdən tərxis olun-

duqdan sonra götür-qoy etməyə başladı. Hansı yolu seçsin, həyatını hansı peşəyə həsr etsin? Bir müddət düşünüb-daşındıqdan sonra hərbi olmağa qərar verdi. Bu arzusuna çatmaq üçün 2017-ci ilin yanvarında Bakı şəhərində gizirlik kursu üzrə təhsil aldı, aprel ayında isə təhsilini bitirərək "N" saylı hərbi hissədə atıcı kimi fəaliyyətə başladı. 2019-cu ildə "N" saylı hərbi hissədə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə daxil olaraq xidmətini orada davam etdirdi. Səbuhi Məmmədovun xidməti həyatında daha bir yenilik isə 2020-ci ildə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə kursa qəbul edilməsi oldu. Kursu müvəffəqiyyətlə bitirdikdən sonra xidmətini davam etdirməyə başladı.

Gizir Səbuhi Məmmədov Vətən müharibəsinə Murov dağ yüksəkliyinin alınması uğrunda gedən döyüşlərdən başlayıb. Onu da qeyd edək ki, bu döyüşlər dəniz səviyyəsindən 3600 metr yüksəklikdə gedib. Həmin yüksəkliyə kanatla qalxıblar. Oktyabrın sentyabrın 28-də yüksəkliyi alıb postun dayaq məntəqəsi uğrunda döyüşə giriblər. Səbuhi tabor komandiri ilə birlikdə qabaqda idi. Bu zaman minaatan silahdan atılan mərminin qəlpəsindən aldığı zərbədən yaralanıb və şəhid olub.

Səbuhi Məmmədov Çaylı kəndindəki Şəhidlər Xiyabanında dəfn edilib. Subay idi.

...Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr Komandanlığı tərəfindən göndərilmiş məktub bu cümlələrlə sona çatır: "Səbuhinin xatirəsinin daim ehtiramla anılması bizim qardaşlıq borcumuzdur. Şəhid ailəsi olaraq əsl Azərbaycan anasına xas olan səbr və dözümlülük nümayiş etdirdiyinizə görə biz Xüsusi Təyinatlılar Sizə dərin minnətdarlığımızı bildiririk".

Səbuhi Məmmədov ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 29 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Kəlbəcərin azad olunmasına görə"**, 30 dekabr 2020-ci il tarixli

Sərəncamına əsasən isə "Hərbi xidmətlərə görə" medalları ilə təltif olunmuşdur.

"Torpağı özüm alacağam"

Bu sözləri Turan deyirdi hələ yeniyetmə yaşları olanda. "Böyüyüb torpağı özüm alacağam" - söyləyirdi Qarabağdan söz düşəndə. Uşaqlıqdan ürəyində vətənpərvərlik duyğuları baş qaldırmağa başlamışdı. Yavaş-yavaş torpaq sevgisi, yurd məhəbbəti yaranırdı kövrək qəlbində. Turanın uşaqlıqdan belə duyğulu, vətəni sevməyi bir yeniyetmə kimi böyüməsi səbəbsiz deyildi. Qarabağ müharibəsi veteranı olan atası Nadir kişi 90-cı illərin əvvəllərində vətənin keşiyində dayanmış, torpaqlarımızı işğal-

çılardan qorumuşdu. Dayısı da bu yolu keçmişdi. Belə bir vətənpərvər mühitdə böyüyən Turan təbii ki, vətənpərvər olmalı idi.

Məmmədov Turan Nadir oğlu 29 avqust 1993-cü ildə Qazax rayonunun Dəmirçilər kəndində anadan olmuşdur. O, 1999-cu ildə Dəmirçilər kənd tam orta məktəbin birinci sinfinə daxil olmuş, 2010-cu ildə həmin məktəbin on birinci sinfini bitirmişdir.

Anası Reyhan xanımın oğlunun uşaqlıq, yeniyetməlik illəri ilə bağlı dediyi sözlər Turanın elə o vaxtdan torpağını sevməyi, ona ürək-dən bağlanan bir gənc kimi yetişməsindən xəbər verir:

-Onun taleyinə hərbiçi olmaq yazılmışdı, - deyər Reyhan xanım danışır. - Uşaqlıqdan qəhrəmanlıq, igidliklə bağlı olan kinolara baxar, bu mövzuda filmlərə meyl göstərirdi. Deyirdi ki, ana, mənə nəğil danış. Elə nəğil danış ki, qəhrəmanı mən olum.

Qardaşı Nağı isə deyir:

-Turan idmanı daha çox sevirdi. Kənddəki idman klubunda hər gün saatlarla idmanla məşğul olur, bu sahəyə xüsusi diqqət yetirirdi. Güləşə həvəsi daha çox idi.

Turan Məmmədov idmanla ciddi məşğul olduğu üçün orta məktəbdə fiziki tərbiyə, eləcə də hərbi azırlıq dərslərində çox fəal olub. Uşaqlıqdan özü də bilmədən özünü hərbi sahəsinə hazırlayıb Turan.

Orta məktəbi bitirdikdən sonra Turan Məmmədov 2011-ci ilin oktyabr ayında Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə həqiqi hərbi xidmətə çağırılmış, 2013-cü ilin aprelində isə tərxis olunmuşdur.

Turan Məmmədov əsgərlikdən qayıdandan sonra evdə çox dayanmadı, mayın əvvəllərində sənədlərini hazırlayıb Bakıya getdi. Kəşfiyyatçı olmaq istəyirdi. Bu məqsədlə Təlim Tədris Mərkəzində 6 ay oxudu və arzusunda olduğu gizir hərbi rütbəsini aldı. Turan Məmmədov 2013-ci ilin oktyabr ayından Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin sıralarında gizir kimi xidmət etməyə başlamışdır. 2015-ci ildə isə Hava Hücümündən Müdafiə Qurğularının zenit-raket bölüyündə gizir olmuşdur. O, qardaş Türkiyə hərbiçiləri ilə də təlimlərdə iştirak etmiş, 2 dəfə kurs keçmiş, "Komando" məktəbində oxumuşdur.

Turan Məmmədov yeni bir ömür yoluna qədəm qoymuşdu - Vətənə xidmət yoluna. Bu yolda isə onu müharibə, qanlı-qadalı döyüşlər, qəhrəmanlıq salnaməsi gözləyirdi. Turan 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində mərdliklə vuruşdu, yaralanaaraq bu salnamənin ilk səhifəsini yazdı. Sonrakı illərdə Turan Məmmədov Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə (XTQ-də) baş kəşfiyyatçı, gizir kimi xidmətini davam etdirmişdir.

Vətən müharibəsində Turan Məmmədov həmlə-kəşfiyyat taborunun tərkibində döyüşə girərək mərdliklə döyüşüb, yeniyetməlik illərindən ürəyində kök atmış arzularını həyata keçirməyə başlayıb, düşməndən qisas alaraq ona aman verməyib. Murovdağ yüksəkliyi uğrunda 4 gün döyüşüb, yüksəkliyi düşməndən azad etdikdən sonra zirvəsinə bayraq sancıblar. Sonra Suqovuşanın azad olunması uğrunda gedən dö-

yüzlərdə iştirak edib. Turan Məmmədov oktyabrın 5-dən 6-na keçən gecə Ağdərənin Tonaşen kəndindəki yüksəkliyi alarkən şəhid olub.

Döyüş yoldaşı Rəşid Quliyev danışır:

-Turanla irəlidə gedirdik. Məndən 50-60 metr aralıda idi. Hava dumanlı, çiskın olduğundan bir-birimizi yaxşı görmürdük. Birdən uşaqlar qışqırdılar ki, Turanı vurdular. İnanmadım. Çünki Turan o qədər igid döyüşçü idi ki, adamın onun vurulmasına inanmağı gəlmirdi. Turan hər saat vurulan oğullardan deyildi. İnanmasaq da, artıq hadisə baş vermişdi. Düşmən ona köməyə gələn təxliyyəni də vurdu. Ona görə də Turan başından aldığı güllə yarasından döyüş meydanında şəhid oldu.

Turan Məmmədovun qəhrəmanlığı dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. O, ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 29 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamı ilə **"Suqovuşanın azad olunmasına görə" medalları** ilə təltif edilmişdir.

"Qapımızdan bayraq asın, tezliklə qayıdacağam"

Vətəninə, doğulduğu torpağa çox bağlı olan, ona sevdiyi qədər də inanan gənc idi Anar. El-oba-sına bağlılıq, inam və ehtiram onun torpağa olan sevgisindən irəli gəlirdi. Qəlbən, bütün varlığı ilə bağlı idi qoynunda boy atdığı Azərbaycan torpağına.

Nağıyev Anar Sahib oğlunun keçdiyi ömür yolunu vərəqləyərkən bu yüksək duyğular gəlib keçdi ürəyimdən. O, 31 il deyil, kitablara sığmayan sərafli, mənalı, igidliklə dolu olan bir ömür yaşayıb. Əbədiyyətə qovuşan bu ömür şəhidlik zirvəsinə yüksələrək tarixin şanlı səhifəsinə yazılıb. Yazılıb ki, bu gün, elə sonradan gələn nəsillər də oxuyub Anarın həyatından ibrət götürsünlər.

1989-cu ilin 30 oktyabrında Nağıyevlər ailəsində oğlan uşağı dünyaya gəlmişdi. Gəncə şəhərində eşidən-bilən, qohum - qonşular Sahibə gözaydınlığı verir, "Doğulan körpə Vətəninə, ailəsinə xeyirli bir övlad olsun" - deyirdilər.

Anar Nağıyev qayğısız uşaqlıq illərini yaşayır, ürəyində Vətəninə olan sevgisi ilə birgə böyüyürdü. 1996-cı ildə Samux rayonunun Əliuşağı kənd tam orta məktəbinin birinci sinfinə gedən gündən Vətənə, Anaya aid çoxlu şeirlər söyləməklə müəllimlərin diqqətini özünə cəlb eləmişdi. 2000-ci ildə ailəsi ilə birlikdə Qazax rayonunun Ürkəmzli kəndinə köçüb burada yaşayanda vətənpərvərlik duyğula-

rı daha da artdı. Axı Qazax, elə yaşadıqları kənd də mənfur düşmən-lə sərhəddə yerləşirdi.

Orta təhsilini Saqif Nəsirov adına Ürkməzli kənd tam orta məktəb-ində davam etdirən Anar həmin məktəbin XI sinfini bitirib 2008-ci ilin yanvar ayında Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə həqiqi hərbi xidmətə çağırılardan sonra Anarın arzu və istəkləri dəyişməyə başladı. Hərbidə olan nizam-intizam, qayda-qanun onun irəyində olan vətənpərvərlik duyğularını daha da artırdı. Anar həyatını bu sahəyə bağlamağa qərar verdi.

2009-cu ilin iyul ayında həqiqi hərbi xidmətdən tərxis olunandan sonra evlərinə gəldi. Üç aydan sonra sənədlərini hazırlayıb çavuşluq kursunda oxumağa getdi. 21 yanvar 2010-cu ildən 10 aprel 2010-cu ilə qədər isə Təlim və Tədris Mərkəzində (TTM- də) mınaatan komandiri kursunu bitirərək çavuş rütbəsi almış, "N" hərbi hissədə xidmət etməyə başlamışdır. 2012-ci ilin yanvarında isə TTM-də 6 ay gizirlik kursunu keçmiş, gizir rütbəsi alaraq Xüsusi Təminatlı Qüvvələrdə (XTQ-də) xidmətini davam etdirmişdir. Atasısı Sahib danışır ki, Anar Türkiyədə xüsusi kurslarda hərbi təhsilini artırırdıqdan sonra mükəmməl hərbcisi kimi böyük həvəslə xidmət edirdi.

Anar Nağıyevin 13 illik yüksək hərbi xidməti Müdafiə Nazirliyi tərəfindən qiymətləndirilmiş, "Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 95 illiyi" (24.06.2013), Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi" (26.06.2018) yubiley medalları, həmçinin "Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə" (26.06.2017) və III dərəcəli "Qüsursuz xidmətə görə" (2019-cu il) medalları ilə təltif olunmuşdur.

O, döyüşlərdə olmuş, 2014-cü ildə Tovuz istiqamətində düşmən təxribatının qarşısını alarkən yaralanmışdı. Anar Nağıyev Aprel döyüşlərində də iştirak etmiş, igidlik göstərmişdi. Bu səbəblərdən də onun döyüş təcrübəsi var idi. Ona görə də Vətən müharibəsində iştirak etdiyi döyüşlər ona heç də çətin gəlmədi. Murov dağında ilk vuruşmaya girən Anarın döyüş yolu Kəlbəcərdə, Füzulidə davam edib. Hadrutda ayağından yaralanmasına baxmayaraq, müalicə olunmağa

getməyib, döyüşüb. 8 noyabr 2020-ci ildə Qarabağın üzük qaşılı olan Şuşanın azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdə isə qəhrəmancasına şəhid olub.

Anası Mələhət xanım deyir ki, axırcı dəfə yaralananda hospitala yanına getmişdik. Mühəribədən danışan Anar "Az qalib, qapımızdan bayraq asın, tezliklə qayıdacağam" - dedi. Onun dediyi kimi də oldu. Qələbə çaldıq, Anar Nağıyevin yaşadığı evin qapısından bayraq da asıldı. Amma...

Gizir Anar Nağıyevin göstərdiyi qəhrəmanlıq ölkə başçısı tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Prezident İlham Əliyevin 9 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Qarabağ" ordeni** ilə təltif edilən Anar daha sonra 3 medala da layiq görülmüşdür. O, ölkə başçısının 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 29 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamlarına əsasən **"Şuşanın azad olunmasına görə"** və **"Kəlbəcərin azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

Tank komandiri

2020-ci ilin 27 sentyabrından başlayan Vətən müharibəsi torpaqlarımız uğrunda gedən mənəvi haqq savaşımız oldu. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri düşmənə ağır və sarsıdıcı zərbə vuraraq özəli Azərbaycan torpaqları olan Qarabağı yağı tapdağından xilas etdilər. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin "Qarabağ Azərbaycandır!" şüarını başları üstündə bayraq edən əsgər və zabitlərimiz, igid oğul və qızlarımız bir nəfər kimi Vətənin müdafiəsinə

qalxıb Azərbaycanın haqlı olduğunu dünyaya bir daha sübut etdilər. Bu dəfə xalqımız düşmənə haqlı olduğunu diplomatiya dili ilə deyil, müharibə, güc yolu ilə sübut etdi, erməni rəhbərliyini kapitulyasiya aktına qol çəkməyə məcbur etdi. Bununla da Azərbaycan xalqı özünün yenilməzliyini, qədim xalq olmasını, mərdliyini, mübarizliyini və həmişə qalib xalq olduğunu bütün dünyaya nümayiş etdirdi.

Vətən müharibəsi xalq-ordu, ordu-xalq birliyinin necə sıx olduğunu göstərdi və bu birlik sayəsində Azərbaycan Ordusunun əsgər və zabitləri, hərbciləri, igid oğullarımız haqq savaşında Qələbə qazanmaq üçün döyüş meydanına atıldılar, qəhrə-

manlıqlar göstərərək öz yenilməzliklərini sübut etdilər. 30 ildir ki, yurd həsrəti çəkən baba və nənələrimizin, ata və analarımızın, oğul və qızlarımızın yurd, el-oba həsrətinə son qoydular, gözlərdə yaşa, ürəklərdə qübara dönmüş həsrəti sevincə, vüsala qovuşdurdular. Vətən müharibəsi Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında ordumuzun gücü, qüdrəti sayəsində bizim şanlı Qələbəmizlə, Zəfərimizlə başa çatdı. 10 noyabr yaddaşlara Tarixi Qələbənin yazıldığı gün kimi həkk olundu.

Orucov Elvin Rövşən oğlu Qarabağ adlı zəfərimizin qazanılmasında payı olan, döyüş meydanında vuruşaraq şəhidlik zirvəsinə ucalan oğullarımızdan biridir.

Elvin Orucov 18 dekabr 1991-ci ildə Qazax şəhərində anadan olub. Onun hərbi sahəyə marağı lap uşaq yaşlarından özünü biruzə verib. Elvinin uşaqlığından söz düşəndə anası Səidə xanım dedi:

-5 yaşı olanda Elvin təyyarələr, tanklar düzəldərdi. Bir də görürdüm ki, tank şəkilləri çəkib. Həmişə müharibədən bəhs edən kinolara baxardı. Hiss edirdim ki, hərbi sahəyə marağı var.

Bu maraq, uşaqlıq istəyi onu tərk etməyib, böyüdükcə onunla birgə böyüyüb, dəyişməz arzusuna olub Elvinin. Sonrakı illərdə isə həyat amalına, sevdiyi peşəyə çevrilərək ömür yoluna işıq salıb.

1999-cu ildə Rusiyanın Nijni-Novqorod şəhərində oxumağa başlayan Elvin Orucov ailəsi birlikdə Azərbaycana köçdükdən sonra təhsilini 2005-ci ildən İ.Qayıbov adına Qazax şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbdə davam etdirmiş, 2009-cu ildə həmin məktəbin on birinci sinfini bitirmişdir.

2010-cu il yanvarın 3-də Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən həqiqi hərbi xidmətə çağırılan Elvin Orucov əsgər borcunu ləya-

qətlə yerinə yetirmişdir. Əsgərlik onun həyatında bir dönüş yaratmış, arzularını bu istiqamətə yönəlmişdir. Elvin Orucov hərbi xidmətdə olan müddətdə bu sahə onun diqqətini özünə cəlb eləmiş, ömrünü bu peşəyə həsr etməyi qarşısına məqsəd qoymuşdur.

Ona görə də Elvin Orucov hərbi xidmətdən qayıtdıqdan dərhal sonra bu sahədə oxumağa və xidmət etməyə qərar vermişdir. Bu məqsədlə 2011-ci il 10 noyabrdan 28 aprel 2012-ci ilə qədər Silahlı Qüvvələrin Tədris və Təlim Mərkəzində (TTM-də) oxuyub "Tank komandiri" kursunu bitirərək gizir rütbəsi almışdır. 30 aprel 2014-cü il tarixindən Elvin Orucov gizir kimi ordu sıralarında xidmət etməyə başlamışdır.

Elvin Orucov eyni zamanda, xidmətdə də fərqlənib, öhdəsinə düşən tapşırığı vaxtından əvvəl yerinə yetirib, nizam-intizama əməl edib. Bunun nəticəsidir ki, "Azərbaycan Silahlı Qüvvələrin 95 illiyi" (24.06.2013) və "Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi" (26.06.2018) yubiley medalları ilə təltif olunub.

Elvin Orucov xidmətdə olduğu kimi, hərbi meydanında da fərqlənmiş, 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində düşmənə qarşı igidliklə vuruşaraq fəxri fərmanla təltif olunmuşdur.

Vətən müharibəsində də Elvin Orucov mərdlik göstərmiş, tank komandiri kimi hərbi tapşırığı layiqincə yerinə yetirmiş, düşmənə sarsıdıcı zərbələr endirmişdir. 27 sentyabr 2020-ci ildə Füzulinin Alxanlı kəndi istiqamətində gedən döyüşdə onun komandiri olduğu tank minaya düşmüş, qəhrəmancasına şəhid olmuşdur.

İkinci Qarabağ müharibəsində Qazaxın ilk şəhidi olan gizir Elvin Orucov şəhərdəki şəhidlər qəbiristanlığında dəfn edilmişdir. Emil adlı oğul, Elay adlı qız övladı yadigar qalmışdır.

Elvin Orucovun göstərdiyi şücaət dövlət tərəfindən yüksək qiymətləndirilmiş, ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin

15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrun-da"**, 25 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Füzuli-nin azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif edilmişdir.

"Yaralandığımı anama bildirməyin"

Şükürov İlkin Aslan oğlu özünü həmişə məğrur aparırdı, şəstlə yeridiyi üçün vüqarlı görünürdü. Sözündən dönməz, heç vaxt əyilməz, verdiyi vədə əməl edər, böyüyə-küçüyə hörmətlə yanaşardı. Bu yüksək insani keyfiyyətlərə, camaatla doğma münasibətlərinə görə kənddə böyük hörmət qazanmış, insanların sevimlisinə çevrilmişdi.

...1995-ilin 27 avqustunda Qazax rayonunun Ürkəmzli kəndində Şükürovlar ailəsində toy-bayram idi. Aslanın 2 qız-

dan sonra oğlu anadan olmuşdu. Qohum-qonşu, dost-tanış, əqraba onlara gözdəndirliyi verir, ən gözəl arzularını bildirirdilər. Atasının sevinci isə yerə-göyə sığmırdı. Bacıları Nigarla Gülnar uşaq olsalar da, sevinir, fərəhlənirdilər.

Firuzə xanım sonsuz qayğı, tükənməz sevgi ilə böyüdüdü oğlunu. Övladı boy atıb böyüdükcə fərəhlənir, hər kəlməbaşı "Anan sənə qurban olsun"- deyirdi.

2001-ci ilin sentyabrında İlkin S.Nəsirov adına Ürkəmzli kənd tam orta məktəbin birinci sinfinə gedəndə ailə bir daha sevinmiş, Allaha şükür eləmişdi. İlkin Şükürov 2010-cu ildə həmin məktəbin doqquzuncu sinfini bitirəndən sonra oxumağı dayandırsa da, sonradan eksternant qaydada imtahan verərək həmin məktəbin On birinci sinfini bitirdi. Həmyaşdqları təkisi sağlam, boy-buxunlu bir gənc kimi

böyüyürdü İlkin. Qarşıda onu saysız-hesabsız arzular, işıqlı bir ömür yolu gözləyirdi. Gələcəkdə hansı peşəni seçmək, hansı sənətin dalınca getmək barədə götür-qoy eləmək vaxtı gəlib çatmışdı.

2013-cü ilin oktyabr ayında Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən həqiqi hərbi xidmətə çağrılıb. 2015-ci ilin aprel ayında əsgəri xidmətini başa vurandan sonra hərbi sahənin onu özünə cəlb elədiyini anladı. Ona görə də hərbiçi olub vətənə xidmət etməyi qarşısına məqsəd qoydu. Elə bu arzu, bu istəklə də 2017-ci ilin aprel ayında gizirlik kursunda oxuyaraq gizir rütbəsi aldı. 23 aprel 2020-ci ildə nişanlanmışdı. Noyabr ayında olacaq toy gününü gözləyirdi. Amma...

İlkin Şükürov Beyləqanda "N" sayılı hərbi hissədə xidmət edirdi. Sentyabrın 26-da atasının ona hədiyyə aldığı avtomasını evlərinə gətirib qoyub və elə həmin gün də hərbi hissəyə qayıdıb. Ertəsi günü gizir İlkin Şükürov Füzulidə düşməne qarşı döyüşməyə başlayıb. Bir dəfə yaxınlığına düşən mərminin zərbəsindən dalgaya düşüb. Bunu gören komandir təcili hospitala aparıb müalicə olunması barədə tapşırıq versə də, İlkin razılaşımayıb, yenidən döyüşə girib.

Yoldaşları danışır ki, oktyabrın 9-da döyüşən zaman yaxınlığına düşən minamyt mərmisinin qəlpələrindən İlkin Şükürov ağır yaralanıb. Ona kömək göstərib döyüş meydanından çıxaran əsgərlərə - Malik Əsgərov və Çingiz Nəsibova deyib ki, yaralandığımı anama bildirməyin. Bu, İlkinin son xahişi olub. Bu, onun anasına olan böyük sevgisindən irəli gəlirdi. Döyüş zamanı şəhid olan yoldaşları haqqında deyirmiş ki, görəsən, şəhidlik mənə də qismət olacaqmı? Sözündən göründüyü kimi, İlkin hələ sağ ikən bu yüksək zirvəyə qalxmağa mənən hazır imiş və bu ali zirvəyə yüksəlib də.

11 oktyabrda döyüş zamanı başından ağır yaralanıb. Helikopterlə təcili olaraq Bakıya, hərbi hospitala aparıblar. Lakin cərrahiyyə əməliyyatı olunsada, həyatını xilas etmək mümkün olmayıb. Gənc ömrünü canı qədər sevdiyi Vətənə bağışlayıb, şəhidlik zirvəsinə yüksə-

lərək əbədiyyətə qovuşub. İlkin Şükürov qəhrəmanlıqla dolu döyüş yolu Füzulidə başa çatıb.

Azərbaycan xalqını 30 ildən sonra həsrətində olduğu torpaqlara qovuşduran, işğaldan azad edilən şəhərlərə, qəsəbələrə, kəndlərə ücrəngli bayrağımızı sancan igid Vətən oğullarının döyüşlərdə göstərdikləri qəhrəmanlıqlar Müzəffər Baş Komandan İlham Əliyev tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Gizir Şükürov İlkin Aslan oğlu Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 25 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Füzulinin azad olunmasına görə" medalları** ilə təltif olunmuşdur.

İlkin Şükürov kimi igid Vətən oğulları hər birimiz üçün nümunədir. Azərbaycan xalqının milli azadlığını, torpaqlarımızın ərazi bütövlüyünü bərpa etmək üçün qəhrəmanlıq nümunəsi göstərən şəhidlərimizlə fəxr edirik. Ruhun şad, məkanın cənnət olsun, şəhidim. Əziz xatirəni ehtiramla yad edir, qarşında baş əyirik.

Ləqəbi "Qara qartal" idi

Dünyaya hərbiçi olmaq üçün gəlmişdi elə bil. 14 may 1992-ci ildə Rəyal əyninə hərbi formanı geyinib Vətənə xidmət etmək üçün doğulmuşdu sanki. Uca bo-yu, enli kürəyi, iti baxışları ilə elə ilk görünüşdən diqqəti cəlb edirdi. Qazax rayonunun Hüseynbəyli kəndində bir gənc böyüyürdü - gələcəkdə qəhrəman olub adı dillərə düşəcək bir gənc. **Mədatov Rəyal Şahin oğlunun** sabahına böyük ümid bəslənilirdi.

1998-ci ildə Qazax rayon A.Əliyev adına Hüseynbəyli kənd tam orta məktəbin birinci sinfinə

gedəndə qocaqlığı, güclü hafizəsi və dürüstlüyü ilə müəllimlərin diqqətini özünə cəlb eləmişdi, yoldaşları arasında sayılıb-seçilirdi. 2009-cu ildə orta məktəbi bitirəndən sonra müstəqil həyata qədəm qoydu. Həyatda irəliləmək, ömrün dolanbac yollarını keçib getmək üçün özünə hər hansı bir peşəni, sənəti seçməli idi. Rəyal Qazax rayon Əlahid-də Müdafiə Taborunun tərkibində könüllü olaraq gizir hərbi rütbəsin-də xidmət etmiş atası Şahini uşaqlıqdan hərbi formada görmüş, bu səbəbdən də hərbi sahəsinə marağı artmışdı. Şahin kişi danışır:

-Rəyalla ata-bala yox, yaxın dost olmuşuq. Hərdən ermənilərə qarşı döyüşməyimizdən söz açanda "Böyüyəndə mən də erməni öldürəcəm, sizin qisasınızı alacağam" deyirdi. Qardaşı Taleh söyləyir ki, Rəyal idmanın sərbəst gülüş növü ilə ciddi məşğul olurdu. Rayonda, eləcə də respublika yarışlarında iştirak etmiş, yüksək yerlər də tutmuşdu.

Röyal Mədətov 2010-cu ildə Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə həqiqi hərbi xidmətə çağrılıb qulluq edəndə fikrini birdəfəlik qətiləşdirdi. Ona görə də 2011-ci ildə həqiqi hərbi xidmətdən tərxis olunduqdan bir ay sonra, həmin ilin may ayında könüllü olaraq Azərbaycan Ordusu sıralarına qayıtdı. 2013-2018-ci illər ərzində Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin "N" saylı hərbi hissəsində müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu (MAHHXHQ) kimi xidmət etməyə başladı. Xidməti müddətində özünü bacarıqlı, səriştəli, döyüş texnikasının sirlərinə yiyələnmiş bir hərbcı kimi göstərərək fərqləndi.

Röyal Mədətov daim təhsilini artırmaq qayğısına qalır, öz üzərində çalışırdı. O, xidmət edən müddətdə kurslara qatılaraq yüksək nəticələr göstərmişdi. Sınaqlardan 116 nəfərdən cəmi 6 nəfər keçmiş və Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə qəbul edilmişdi. Onlardan biri də Röyal Mədətov idi. Üstəlik, Röyal normativləri yüksək nəticə ilə yerinə yetirdiyi üçün ona kiçik gizir rütbəsi də vermişdilər.

Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə qəbul ediləndə elə bil Röyala dünyanı bəxş eləmişdilər. Zarafat deyil, ürəyində kök atmış arzularının ikisinə bir gündə çatmışdı. Röyal Mədətov nümunəvi xidmətinə görə Müdafiə Nazirliyi tərəfindən medallarla təltif olunmasına baxmayaraq, onları sinəsinə taxmağı sevməzdi, "Vətən hələ dardadır" deyərdi.

2016-cı ilin Aprel döyüşləri onun ömür dastanında yeni bir səhifə açdı. İştirakçısı olduğu vuruşmaların birində yaralandı. Müalicə aldıqdan sonra təkrar olaraq ordu sıralarına qayıdıb kiçik gizir kimi hərbi xidmətini davam etdirməyə başladı.

Vətən müharibəsinin ilk günündə Röyalın komandiri olduğu manqa Murov dağındakı yüksəkliyin alınması uğrunda gedən döyüşdə düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsini məhv edib, hərbi texnikasını sıradan çıxarıb. Döyüş yoldaşları danışır ki, vuruşmalarda Röyal sanki od parçasına dönürdü. Uşaqlar deyirmiş ki, Mədətovun yenə tərs damarı tutub. Sonra Qubadlıda ermənilərə qan udduraraq Cəbrayıl

istiqlamətində döyüşlərə qatılıblar. Röyal Mədətov burada yaralanıb. Müalicə olunduqdan sonra Füzulidə döyüşə girib, Şuşa istiqamətində döyüşərək yüksəkliyi ələ keçiriblər.

"N" sayılı hərbi hissədə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə xüsusi təyinatlı manqa komandiri olan kiçik gizir Röyal Mədətov Vətən müharibəsində əsl igidlik və qəhrəmanlıq göstərüb. Gözündə qorxu yox idi. Ona görə də döyüş yoldaşları ona "Qara qartal" ləqəbi vermişdilər. Röyal Mədətov öz qorxmazlığı, mətinliyi ilə həmişə nümunə göstərirdi.

Qırmızı bazar (Şuşa istiqamətində) kəndi uğrunda gedən vuruşmada 22 oktyabr 2020-ci il tarixində snayperin atdığı güllə ilə düz ürəyindən vurulub və döyüş meydanında şəhid olub. Ailəli idi. Övladı yoxdur.

Kiçik gizir Röyal Mədətovun qəhrəmanlığı dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. O, ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"** və 29 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Şuşanın azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

"Kəşfiyyatçı olduğunu şəhid olandan sonra bildik"

Evin tək oğlu idi Elcan. Üç bacının bir qardaşı idi. Ona görə də üzərində çox göz var idi. Atası Hidayət kişi ona fərəhlə baxır, anası Nailə xanım "Boyuna qurban olum"- deyərək fəxr edirdi. Bacıları Tərgül, Aytən, Gülhəyat sanki onunla nəfəs alırdılar. Bu səbəbdən də həmişə ona göz-qulaq olur, hər an maraqlanır, bircə saat görməyəndə narahat olurdular. Ailədə məhəbbət qarşılıqlı idi. Elcan Namazov da daim valideynlərinin hörmətini saxlayır, bacılarını görəndə "Ölüm, ay bəji" de-

yərək sanki uçurdu. Qazax rayonunun Dəmirçilər kəndində yaşayan Namazovlar ailəsindən Tanrı öz səxavətini, mehribanlığını və səmimiyyətini əsirgəməmişdi.

Namazov Elcan Hidayət oğlu 1 iyun 1997-ci ildə belə bir ailədə dünyaya gəlmişdi. Xoşbəxt uşaqlıq illərini yaşayırdı. 2003-cü ildə Emin Qurbanov adına Dəmirçilər kənd tam orta məktəbinə gedəndə müəllimlər ona diqqət və qayğı göstərirdilər. 2014-cü ildə həmin məktəbi bitirəndə gələcəkdə hansı arzusun dalınca gedəcəyi barədə qərar verməmişdi. Baxmayaraq ki, seçimində sərbəst idi, hansı qərarı versəydi, ailə də onunla razılaşacaqdı.

2016-cı ilin iyul ayında Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə

Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən həqiqi hərbi xidmətə çağrılarda və sərhəd qoşunlarında hərbi xidmət borcunu yerinə yetirəndə yavaş-yavaş üreyində yeni arzular baş qaldırmağa başladı. 2018-ci ilin yanvar ayında həqiqi hərbi xidmətini başa vurub evlərinə qayıdandan sonra çox götür-qoy elədi. Və sonunda hərbiçi olmaq yolunu seçdi, ömrünü hərbiyə bağlamağı qarşısına məqsəd qoydu.

Əsgərliyini bitirəndən il yarım sonra sənədlərini "N" sayılı hərbi hissəyə verərək 2019-cu ilin iyunundan oktyabrınadək gizirlik məktəbində oxudu. Kiçik gizir rütbəsini alandan sonra, 2019-cu ilin iyunundan Azərbaycan Respublikası Dövlət Sərhəd Xidmətinin "N" sayılı hərbi hissəsində kiçik gizir rütbəsində çevik alayda xidmət etməyə başladı. Sonra isə gizir rütbəsini alaraq kəşfiyyat bölüyünün kəşfiyyatçısı oldu. Arzusuna çatdığı üçün çox xoşbəxt idi, atasının yolu ilə gedərək hərbiçi olmuşdu. Qarabağ müharibəsi veteranı olan Hidayət kişi 1993-1995-ci illərdə Qazaxda, Ballı qayada, Murov dağı yüksəkliyində ermənilərə qarşı döyüşmüş, əlindən gələni əsirgəməmişdi. İndi növbə oğlunun idi.

Elcan Namazov həyatda dostcanlı, qohumcanlı olduğu kimi hərbi xidmətdə də nizam-intizamlı, yoldaşlarının qayğısına qalan, onlarla səmimi və mehriban davranan bir gənc, tələbkər hərbiçi idi. Bütün bu xüsusiyyətlərinə görə də xidmət etdiyi hərbi hissədə özünə böyük hörmət qazanmışdı.

Elcan Namazov "N" sayılı hərbi hissənin kəşfiyyat bölüyünün 1-ci kəşfiyyat tağımının 3-cü kəşfiyyat manqasının kəşfiyyatçısı idi. O, elə bil anadan kəşfiyyatçı doğulmuşdu. Ondan nə isə bir söz almaq mümkün deyildi. Bu isə kəşfiyyatçıya xas olan ən gözəl xüsusiyyət idi. Atası deyir:

- Elcan nə mənə, nə də anasına bir söz demirdi. İşi ilə əlaqədar nə isə soruşanda təbəssümlə sualdan yan keçirdi. Bilirdik ki, hərbiyə işləyir. Nə qədər qərribə görünse də, onun hansı bölükdə xidmət etməsindən, nə iş görməsindən, vəzifəsinin nədən ibarət olmasından tam məlumatsız idik. Bəlkə də, inandırıcı gəlməyəcək, biz onun kəşfiy-

yatçı olduğunu şəhid olandan sonra bildik.

Döyüş yoldaşları danışır ki, Vətən müharibəsinin ilk günlərində Murovdağ yüksəkliyini azad etdik. Sonra Kəlbəcər, Ağdərə istiqamətində, oktyabrın 8-də isə Füzuli uğrunda gedən döyüşlərə qatıldq. Müharibə meydanında Elcan çox mərdliklə döyüşür, igidlik və şücaət nümayiş etdirirdi. Lakin qəfil düşmən gülləsi onun həyatını yarıda qoydu. Elcan Namazov oktyabrın 9-da Füzuli-Cəbrayıl-Xocavənd rayonları istiqamətində gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid oldu.

23 yaşında şəhidlik zirvəsinə yüksələn Elcan Namazovun döyüş meydanında göstərdiyi igidlik, qəhrəmanlıq ölkə başçısı tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. O, ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 18.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Döyüşdə fərqlənməyə görə"** və 25.12.2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Xocavəndin azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

Əbədi ömrün başlanğıcı

İnsan ömrünün başlanğıcı məlum olduğu kimi, sonu da məlum olur. Dünyaya gələn insan bir vaxtdan sonra dünyadan köçür, dünyaya gəldiyi kimi dünyadan köçdüüyü tarix də qeyd olunur. Amma elə insanlar var ki, onlar ölmür, qəhrəmanlıq göstərərək ürəklərə köçür, şəhidlik zirvəsinə qalxıb əbədilik qazanırlar. Şəhidlik zirvəsi dünyada bütün yüksəkliklərdən ucada dayanan bir zirvədir. Bu zirvəyə qalxmaq hər kəsə nəsisb olmur. Yalnız müqəddəs amallar uğrunda çarpışan, qorxu nə

olduğunu bilməyən, Vətən və xalq yolunda canını fəda etməkdən çəkinməyən cəsarətli, ləyaqətli insanlar yüksələ bilirlər bu uca zirvəyə. Bu yüksəkliyə ucalan insanlar ölmürlər, əksinə, ölümləri ilə ölümsüzlüyə qovuşurlar. Ona görə də şəhidlik ölüm deyil, əbədi ömrün başlanğıcıdır.

Şəhid **Əliyev Timur Nurəddin oğlu (Nurəddinoviç)** da öz ölümü ilə ölümsüzlüyə qovuşan qəhrəmanlardan biridir. Ona görə də bu gün Timurun adı dillər əzbəridir. Nə qədər ki, Azərbaycan var, Azərbaycan xalqı var, onun şəhid adı daim anılacaqdır.

Atası Nurəddin kişi deyir ki, biz Özbəkistan Respublikasının Çirçik şəhərində yaşayırdıq. Timur da 29 may 1984-cü ildə orada anadan olub. Evin tək oğlu olduğu üçün onu böyük bir məhəbbət, istəklə böyütmüşdük. Onunla bağlı çoxlu arzularımız var idi ki... Özünün

arzu, istəkləri isə bitib-tükənməz idi.

1998-ci ildə onların ailəsi Azərbaycana qayıdaraq Bakıya köçüb burada yaşamağa başlayır. Ona görə də Timur orta təhsilini Bakı şəhərində davam etdirərək 2001-ci ildə XI sinfi bitirmişdir. Sonra onun əsgərlik dövrü başlamış, Timur Əliyev 2002-ci ildə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə həqiqi hərbi xidmətə çağırılmış, 2004-cü ildə tərxis olunmuşdur. Sonradan hərbi yolunu seçmiş, öz həyatını bu sahəyə bağlamışdır. Ona "Hərbi sahəsi çətinidir" deyənlərə birmənalı şəkildə: "Əvvəla, çətin deyil. Sonrası da nə qədər çətin olsa da, kişilik məktəbidir, şərəflidir" - deyə cavab verirdi. Odur ki, hərbiçisi paltarını çox böyük şəstlə geyinir, əynində həvəslə daşıyırdı.

Timur Əliyev 2013-cü ildə öz istəyinin dalınca gedərək Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin "N" saylı hərbi hissəsində müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu (MAHHXHQ) kimi xidmətə başladı. Nümunəvi xidmət edərək qısa müddətdə çavuş rütbəsi aldı.

Söhbət zamanı atası dedi ki:

-Timur sentyabrın 26-da axşam evə gəlmişdi. Tələsirdi. Bir az oturandan sonra mənə:

- Mənim şəklimi uşaqlarımla çək, - dedi. Mən təəccüblə onun üzünə baxdım. Ona görə baxdım ki, Timur şəkli çəkdirməyi sevməzdi. O, mənim duruxduğumu görüb: "Dünyanın işini bilmək olmaz", - dedi. Sonra qızları Alsu, Leyla ilə çoxlu şəkli çəkdi.

Bu hadisələr başıma gələndən sonra başa düşdüm ki, müharibədə öləcəyi Timurun ürəyinə damıbmış.

Timurun döyüş yolu Füzulidən başlayıb. Oktyabrın 8-də rayonun düşməndən azad olunması uğrunda gedən qanlı döyüşlərə girib, elə ilk gündən qəhrəmanlıq göstərib. Həmlə taborunda müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu olan çavuş Timur Əliyev igidliyi, qorxmazlığı ilə döyüş yoldaşları arasında fərqlənib.

...Oktyabrın 12-dən 13-nə keçən gecə yenə də döyüşə girmişdi. Mərmilə göydən yağış kimi yağdı. 13 oktyabr 2020-ci il tarixində Timur ön sırada döyüşürdü. Birdən lap yaxınlığına minaatan silahından

atılan mərmə düşdü. Timur Əliyev mərmənin partlaması nəticəsində döyüş meydanında şəhid oldu.

Şəhid, çavuş Timur Əliyevin igidliyi dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. O, ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 18 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Döyüşdə fərqlənməyə görə"** və 25 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Füzulinin azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

Azərbaycan üçün canını fəda edən Timur Əliyev kimi igid Vətən oğullarının döyüşdə göstərdiyi qəhrəmanlıq hər kəs üçün nümunədir. Timur keçdiyi şərəfli ömür yolu ilə həmişə bizim qəlbimizdə yaşayacaqdır. Ruhun şad, məkanın cənnət olsun, şəhidim!

Hər açılan səhər...

27 sentyabr 2020-ci ildə başlayan Vətən müharibəsi tarixin yaddaşına qızıl hərflərlə yazıldı. 44 gün davam edən, ildırım sürətli bu savaş torpaqlarımız uğrunda gedən mənəvi haqq savaşımız, qalibiyyət təntənəmiz oldu. Cənab Prezident, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Vətəni döyünən ürəyi, üçrəngli bayrağımızı qururumuz, and yerimiz bilən şanlı Azərbaycan Ordusunun əsgər və zabitləri, hərbciləri, igid oğullarımız bu haqq savaşında

Qələbə qazanmaq üçün döyüş meydanına atıldılar. Azərbaycan xalqının 30 illik Vətən, yurd, torpaq həsrətinə son qoyaraq qalib ölkənin vətəndaşı olmaq sevincini yaşatdılar bizə. Nankor düşmənlə yanaşı, bütün dünyaya bir daha sübut etdilər ki, Azərbaycan dövləti güclü, yenilməz dövlətdir, apardığı savaş işə haqq savaşdır. Bu müharibə birlik, həmrəylik, qalibiyyət müharibəsidir. Öz doğma yurduvasından, el-obasından ayrı düşən günahsız insanları, 30 ildir ki, vətənsiz böyüyən vətən övladlarını Qarabağa yenidən qaytarmaq uğrunda gedən müharibədir.

Vətən müharibəsi Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında ordumuzun gücü, qüdrəti sayəsində bizim şanlı Qələbəmizlə, Zəfərimizlə başa çatdı. 10 noyabr yaddaşlara Tarixi Qələbənin yazıldığı gün kimi həkk olundu.

Qarabağ adlı zəfərimizin qazanılmasında payı olan oğullarımızdan biri də şəhid **Kərimov Kamil Ələddin oğludur**. O, döyüş meydanında vuruşaraq şəhidlik zirvəsinə ucalmış, adını əbədi olaraq tarixin səhifələrinə yazdırmışdır.

...Kamilin doğulub boya-başa çatdığı Qazax rayonunun Ürkməzli kəndində səhərlərin açılması bambaşqa olurdu. Dağların qoynundan doğan Günəş ətrafa nur saçaraq kəndi şəfəqlərə qərq edir, insanlara sevinc, bərəkət paylayırdı. Kamil səhərləri, ələlxüsus da, Günəşin doğmasını çox sevirdi. Sevirdi ki, kəndləri başqa bir rəngə boyanır, dünya hərəkətə gəlir. Bir də ona görə çox sevirdi ki, hər səhərlə yeni bir gün başlayırdı.

Belə günəşli səhərlərin birində - 1995-ci ilin 2 iyul günündə dünyaya gəlmişdi Kamil. Ata-anası 3 qızdan sonra oğul tapmışdılar. Ona görə də onunla nəfəs alır, boy-buxununa baxıb sevinirdilər. Üç bacının - Xuramanın, Aybənizin, Kifayətin gözlərinin işığı idi. Qardaşları ilə fərəhlənib, sanki qol-qanad açırdılar bacılar. Amma Tanrı Kamili çox gördü onlara...

Kamil Kərimov 2002-ci ildə Ürkməzli kənd tam orta məktəbin birinci sinfinə getmiş, öz bilik və bacarığı ilə həmişə şagirdlər arasında fərqlənmişdir. 2013-cü ildə həmin məktəbin on birinci sinfini bitirdikdən sonra hərbi olmağı qarşısına məqsəd qoymuşdur. Arzusuna çatmaq üçün orta məktəbi qurtaran ili Azərbaycan Dəniz Akademiyasına daxil olmuş, 2017-ci ildə həmin Akademiyanı bitirmişdir.

Ali təhsilini başa vurduqdan sonra gənc ömrünün hərbi dövrü başlamışdır. Ali təhsilli olduğu üçün 1 il - 2016-cı ilin iyul ayından 2017-ci ilin iyul ayına qədər həqiqi hərbi xidmətdə olmuşdur. Ürəyində hərbi sahəyə böyük istək olduğu üçün həyatını bu peşəyə həsr etmək qərarına gəlmişdi. 2020-ci ilin avqust ayında Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyinin "N" sayılı hərbi hissəsində müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu (MAHHXHQ) kimi xidmətə başlamışdır. Kamil Kərimov baş çavuş rütbəsində manqa komandiri kimi xidmət etmişdir. O, qətiyyətli, təcrübəli və cəsur

kəşfiyyatçı idi, verilən tapşırıqları peşəkarlıqla yerinə yetirirdi.

Anası Həbibə xanim danışır ki, müharibə başlayanda Toğana kəndində hərbi xidmətdə idi Kamil. Sonradan bildik ki, sentyabrın 27-də düşməyə qarşı həmin istiqamətdən ilk döyüşə girib. Murovdağ yüksəkliyinin düşməndən azad edilməsində iştirak edib.

Sentyabrın 29-da isə Kamil Kərimovun sonuncu döyüşü olub. Düşməyə qarşı hücumla keçib yüksəkliyi almaq əmrini yerinə yetirirdilər. Səhər tezdən idi. Dağların ətəyindən Günəş yenicə boy göstərirdi. Elə bu vaxt... Elə bu vaxt Kamil düşməni gülləsinə tuş gəlmişdi. Snayper silahından atılan qızıl güllə onun düz ürəyindən dəydi. Səhərin açılmasını çox sevən 25 yaşlı Kamil Kərimov elə səhər çağı gözlərini əbədi olaraq yumdu.

Qələbəyə bir gün qalmış

Qələbə - yolunda qanını töküüb, canını verdiyin Vətənin azadlığına, işıqlı sabahına təminatdır. Qələbə - uğrunda mübarizə apardığın məqsədin uğurla başa çatması, müsbət yekunlaşmasıdır. İnsana şərəf, şöhrət gətirən, adını tarixə yazdıran qalibiyyətdir Qələbə. Onun dadı şirin, fərəhi sevinc göz yaşları, qüruru vüqarını şəstlə tutmaq, yenilməzlikdir.

Haqqında söhbət açdığım **Qəsəbov İsmayıl Nəbi oğlu** da hələ lap uşaqlıqdan başladığı hər hansı bir işin, etdiyi hər

hansı bir əməlin uğurla başa çatmasına çalışır, qələbə ilə yekunlaşmasına can atardı. Qələbə qazanmaq, zəfər çalmaq yazılmışdı onun qismətinə, arzu və istəklərinin qayəsinə. Bu niyyətlə də ömür adlı bir yola çıxmış, qələbə çalmaq ümidi ilə yol başlamışdı. Həyatda ondan yadigar qalan övladlarının adları da elə qələbə əzmindən xəbər verirdi. Mərd, Uğur onun qoşa qanadları idi.

Uşaqlığı 6 iyul 1991-ci ildə doğulduğu Qazax rayonunun Çaylı kəndində keçmişdi. 1998-ci ildə Qazax rayonu Elşən Cəfərov adına Çaylı kənd 2 nömrəli tam orta məktəbində oxumağa başlayan ilk gündən müəllimlərin diqqətini özünə cəlb eləmişdi öz qocaqlığı, nizam-intizamlı olması ilə. Orta məktəbi bitirən ili - 2009-cu ilin oktyabr ayında Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xid-

mətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə həqiqi hərbi xidmətə çağırılmışdı. İl yarım özünün dediyi kimi "kişilik məktəbi" keçmiş, 2011-ci ilin aprel ayında hərbi xidmətdən tərxis olunub evlərinə qayıtmışdı.

Amma İsmayıl əsgərlikdən qayıdandan sonra evlərində qərar tutub bilmədi. Bir az keçmiş sənədlərini də götürüb Bakıya yola düşdü gələcək arzularının dalısınca. Tezliklə arzusuna da çatdı. Elə həmin ilin iyul ayından Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunlarının Xüsusi Təyinatlı Dəstəsinə (XTD-yə) qəbul olunub onun formasını geyindi. Arzusuna çatmış, gələcək həyatına işıq salacaq istəyinə qovuşmuşdu. Çox gözəl yaraşırdı bu geyim ona. Daha da qürurlu, daha da yaraşıqlı, daha da mətin və qalibiyyətli göstərdi İsmayılı. Elə o vaxtdan da XTD-də hərbi qulluğa başladı.

Anası Kəmalə xanım deyir ki, İsmayılın özü seçmişdi bu yolu. Bu, onun uşaqlıqdan öz arzusu idi. Xüsusi Təyinatlı Dəstəyə qəbul olunanda o qədər fərəhlənirdi ki... Az qalırdı göylə ucsun.

Doğrudan da, fəxr olunası idi. Çünki hər gənci bura qəbul etmirdilər. Qəbul olunandan sonra İsmayıl Qəsəbov hərbi təlimlərə başladı. Türkiyə hərbiçiləri ilə birlikdə təlimlərdən keçərək hərbi bilik və bacarığını daha da artırdı. Müasir, yüksək səviyyəli və döyüşkən bir hərbiçi kimi yetişdi. Artıq İsmayıl Qəsəbov Vətənin işğalda olan torpaqlarını düşməndən azad etməyə hər an hazır idi.

Çox keçmədi ki, belə bir an gəlib çatdı. Vətən müharibəsi başlayan gündən ata-baba yurdumuzun keşiyində ayıq-sayıq dayandı, mərdliklə döyüşərək 30 il işğal altında olan torpaqlarımızın azad olunması yolunda öz qəhrəmanlığını göstərdi.

Həyat yoldaşı Lalə xanımın dedikləri İsmayılın əsl kəşfiyyatçı xarakterini göstərir:

--Sentyabrın 23-də təlimi başa vurub 5 günlük evə gəlmişdi İsmayıl. Dördüncü günü telefonla danışandan sonra bizə heç nə de-

mədən təcili yola çıxıb, xidmət etdiyi hərbi hissəyə getdi. Təcili getməsinin səbəbini israrla soruşsam da, bir kəlmə də demədi. İsmayılı sonuncu dəfə elə onda gördüm. Hardan biləydim ki, bizi əbədi ayrılıq gözləyir.

İsmayıl Qəsəbovun Vətən müharibəsinə getdiyini ailə üzvlə bilməyib, sonradan xəbər tutublar. Bu da onun əsl hərbiçisi olmasından irəli gəlirdi.

Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Daxili Qoşunların (DQ) "N" sayılı hərbi hissəsində (XTD) 5-ci Xüsusi Əlahiddə Qrupunun (XƏQ) 2-ci Xüsusi Əlahiddə (XƏ) yarım qrupunda atıcı qumbaraatan, müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu (MAHHXHQ), baş çavuş İsmayıl Qəsəbovun keçdiyi şərəfli döyüş yolunun ilk ünvanı Murovdağ olub. Bu yüksəkliyi alandan sonra Füzuli, Cəbrayıl, Hadrut, Xocavənd istiqamətində gedən qanlı döyüşlərdə iştirak edib, sözün əsl mənasında qəhrəmanlıq göstərib.

Şuşaya qələbə bayrağını sancmaq arzusu ilə yaşayır, döyüşürdü İsmayıl. Bu arzu ilə də Şuşaya qədər şərəfli bir döyüş yolu keçmiş, son ünvana gəlib çatmışdı. Arzusunda olduğu şəhərin bir addımlığında idilər. Noyabrın 7-si idi. Qələbəyə cəmi bir gün qalmışdı.

İsmayıl Qəsəbovla müharibənin ilk günündən bir yerdə olmuş, onunla bir vuruşmuş qazi Rasim Yaşın danışır:

-Şuşaya hücumə keçmişdik. Ayın 7-si səhər saat 4-5 arası olardı. Qaranlıq olduğundan sağ-salamat olmağımızı bilmək üçün İsmayıl-la bir-birimizi səslədik. Hər şey qaydasında idi. Elə bu vaxt lap yaxınlığımıza tank mərmisi düşdü. Mən huşumu itirdim. Bir müddətdən sonra özümə gələndə bildim ki, İsmayıl şəhid olub".

Ailəsinin bundan xəbəri yox idi. Gecə televiziya ilə qələbə xəbəri elan olunanda İsmayılı gildə də hamı sevinib fərəhlənirdi. Sevinirdilər ki, İsmayıl da tezliklə qayıdıb evlərinə gələcəkdir. Amma... səhər tezdən onun şəhid olması xəbəri gəldi.

Şəhid İsmayıl Qəsəbov ən böyük arzusu olan Qələbə gününü gö-

rə bilmədi. O, ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 29 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Şuşanın azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

"Öldü var, döndü yoxdur"

Bu sözləri **İsgəndərov Pərviz Pərviz oğlu** Vətən müharibəsinə yollananda demişdi. Necə demişdisə, elə də elədi. Döyüş meydanında qəhrəmanlıqla şəhid oldu, amma geri dönmədi.

27 sentyabrdan başlayan və 10 noyabrda böyük Qələbə ilə başa çatan hərbi tariximizin Böyük Zəfər salnaməsində hər zabitin, hər əsgərin öz yeri, öz payı var. Dağlıq Qarabağ münacişəsinə son qoyan 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycan öz qüdrətini bütün dünyaya göstərdi. Silahlı Qüvvələrin Mü-

zəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin elan etdiyi "Qarabağ Azərbaycandır!" şüarı igid Vətən oğullarının qələbə qazanmasının, torpaqlarımızın ərazi bütövlüyü uğrunda başladığımız haqq savaşımızın əsas qayəsi oldu. İldırım sürəti ilə davam edən müharibədə xalqımızın həmrəyliyi, birliyi, dövlət başçısının ətrafında sıx birləşməsi Azərbaycanın qüdrətini bir daha bütün dünyaya sübut etdi. Azərbaycanın müzəffər ordusu günbəgün, anbaan xalqımızı qələbə sevinci ilə sevindirdi, hərbi tariximizə şanlı zəfərlərlə dolu günlər yazdı.

Qazanılan Şanlı Zəfərdə xidməti olanlardan biri də Pərviz İsgəndərovdur. O, 1995-ci ilin 25 iyununda Qazax rayonunun gözəl təbiəti olan Xanlıqlar kəndində dünyaya göz açmışdır. Evin tək oğlu idi. 2002-ci ildə Şəmistan Şahvələdov adına Xanlıqlar kənd tam orta məktəbində təhsil aldığı gündən ta qurtarana - 2013-cü ilə kimi təd-

ris müəssisəsində özünü bacarıqlı, çalışqan bir şagird kimi göstərmişdir. Ona vaxtilə dərs deyən müəllimlər Pərvindən bu gün də ağızdolusu danışır, razılıqlarını bildirirlər.

Məktəb illəri arxada qalmışdı, "kişilik məktəbi" səsləyirdi onu. Pərvin 2013-cü ildə Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən həqiqi hərbi xidmətə çağırılmış, 2015-ci ildə isə tərxis olunmuşdur.

Hərbçi olmağa qərar verən Pərvin 2015-ci ildən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin "N" saylı hərbi hissəsində müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu (MAHHXHQ) kimi xidmət etməyə başlamışdır. O, xidməti dövründə həmişə fərqlənmiş, çavuş rütbəsinə qədər yüksəlmişdir. Sonra hərbi hissələrdə xidmət etməyə başlamışdır.

Onu da qeyd edim ki, Pərvinin atası Pərviz İsgəndərov da vaxtilə hərbi olmuşdur. O, Ağstafa rayonu ərazisində yerləşən "Ballı qaya" adlanan ərazidə ermənilərə qarşı gedən döyüşlərdə şəhid olmuş, 21 yaşında dünyasını dəyişmişdir. Atası şəhid olanda Pərvin ana bətnində olub. Doğulduqdan sonra o, nənə-baba himayəsində böyüyüb.

Pərvin İsgəndərovun keçdiyi döyüş yolu qısa olsa da, çox mənalı və qürurvericidir. 2020-ci il iyulun 12-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Tovuz rayonu sahəsində atəşkəs rejimini kobud şəkildə pozaraq artilleriya qurğularından istifadə etməklə mövqelərimizi atəşə tutanda düşməne layiqli cavab verənlərdən biri də Pərvin İsgəndərov olub. O, Tovuz döyüşlərində öz fədakarlığı ilə fərqlənib.

Həyat yoldaşı Fidan xanım danışır ki, oktyabrın 10-da axşam Pərvin evə gəlmişdi. 2 saatdan sonra tələsik hərbi hissəyə qayıtdı. Bu, onun son gedişi oldu. Bir daha görə bilmədim.

Sonra Pərvin İsgəndərovun sədası Füzulidən gəldi. O, həmlə taborunun manqa komandiri idi, çavuş rütbəsində xidmət göstərirdi. Döyüşlərdə əsl qəhrəmanlıqla vuruşur, necə deyərlər, düşməne qan uddururdu. Hərbçi yoldaşları danışır ki, hər dəfə müharibədən söz

düşəndə Pərvin "Öldü var, döndü yoxdur, axıra qədər gedəcəyik"-deyirdi.

Hər döyüşdən qələbə ilə qayıdan Pərvin İsgəndərov sonuncu döyüşdən geri dönə bilməyib. O, 13 oktyabr 2020-ci tarixində Füzuli-Cəbrayıl-Xocavənd rayonları istiqamətində gedən döyüşlərdə yaralı yoldaşlarını döyüş meydanından çıxararkən minaatan silahdan atılan mərmə ilə vurulub və qəhrəmancasına şəhid olub.

Pərvin İsgəndərov Ağstafa rayonunun Qarahəsənli kənd qəbiristanlığında şəhid atasının yanında dəfn edilmişdir. Pərviz adlı 1 yaşlı oğlu yadigar qalıb.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsində göstərdiyi qəhrəmanlığa görə şəhid Pərvin İsgəndərov ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 18 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Döyüşdə fərqlənməyə görə"** və 25 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Füzulinin azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

Müqəddəs amallar uğrunda

Amal insanın yaşamaq qayəsi, ömrünün məqsəd və məramıdır. Amal sadə bir arzu, sıradan gələn bir istək deyil, böyük məqsədlərə tuşlanmış məramdır. O, insandan böyük sevgi, əyilməz iradə, yenilməz şücaət, bu yolda yanmaq və həyatını qurban vermək tələb edir. Bu amalın adı şəhidlikdir. Ancaq müqəddəs amallar uğrunda vuruşan, Vətən və xalq yolunda, torpaqlarımızın qorunması uğrunda canını fəda etməkdən çəkinməyən cəsarətli, ləyaqətli, qeyrətli insanlar yüksələ bilirlər şəhidlik zirvəsinə. Müqəddəs

amallar insanı da müqəddəsləşdirir, onu ölçətməz sirvələrə qaldıraraq əbədiləşdirir. Qəlbində Vətən sevgisi, xalq yanğısı olan, torpaq uğrunda çarpışıb bu yolda canından keçən insanlar müqəddəs amal sahibi ola bilər, həyatını qurban verərək şəhidlik zirvəsinə ucalırlar.

Bu yüksəkliyə ucalan insanlar ölmürlər, əksinə, ölümləri ilə bir əbədilik qazanırlar. İllər ötüb, qərinələr dolaşsa da, şəhidlər həmişə minnətdarlıq duyğuları ilə yada salınır, xatirələrinə daim dərin ehtiram bəslənilir. Şəhidlər bizim həm nisgimiz, kədərimiz, ürək ağrımız, həm də qürurumuz, vüqarımız, fəxrimiz, ölməzliyimiz, örnəyimizdir.

Ölkəmizin ərəzi bütövlüyü, xalqımızın şərəf və ləyaqəti uğrunda əbədiyyətə qovuşan şəhidlərimizdən biri də **Qurbanov Davud Təriyel oğludur**. O, müqəddəs amallar yolunda vuruşaraq gənc həyatını qurban vermiş, adı tarixin silinməz səhifələrinə yazılmışdır.

Davud Qurbanov 15 fevral 1996-cı ildə Bakı şəhərində anadan olmuşdur. 2002-ci ildə Biləcəri qəsəbəsidəki Rizvan Pirnəzərov adına tam orta məktəbin birinci sinfinə daxil olmuşdur. 2013-cü ildə R.Pirnəzərov adına 299 saylı məktəb-liseyi bitirmişdir. Məktəbdə oxuduğu müddətdə dərslərini yaxşı oxuması, fənlərdən yüksək qiymət alması, nizam-intizamlı olması ilə diqqəti cəlb etmişdir. Müəllimləri Davudun işıqlı gələcəyinə inanır, sabahına böyük ümid bəsləyirdilər.

Davud Qurbanov ona bəslənilən ümidləri doğrultdu və test imtahanlarında yüksək bal toplayaraq 2013-cü ildə Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyasının "İstehsalat proseslərinin avtomatlaşdırılması" fakültəsinə daxil oldu. 2017-ci ildə Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetini (ADNSU) bitirdi. Amma bu, son deyildi. Davud Qurbanov həmin il universitetin magistratura pilləsinə qəbul oldu və 2019-cu ildə magistraturanı bitirərək yüksək ixtisaslı mütəxəssis kimi yetişdi.

Arzularına öz biliyi və bacarığı ilə işıq salan Davud Qurbanov ilk illər başqa bir sahədə çalışmağa başladı. 2019-cu ilin fevral ayında "Space" televiziya və yayım şirkətində montajçı vəzifəsində işlədi və sonradan əmək fəaliyyətini "Azad Azərbaycan" (ATV) teleradio və yayım şirkətində montajçı kimi davam etdirdi.

Qarşıda onu hərbi xidmət gözləyirdi. Həmin ilin oktyabr ayında Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Binəqədi Rayon Şöbəsi tərəfindən həqiqi hərbi xidmətə çağırıldığı üçün iş fəaliyyətini dayandıraraq həqiqi hərbi xidmətə yollandı.

Davud Qurbanov hərbi xidmət müddətində kiçik çavuş rütbəsində mınaatan batareyasında manqa komandiri vəzifəsində xidmət edirdi. O, təhsildə olduğu kimi, hərbi xidmətdə də fərqlənməyə başladı, silah-sursatdan istifadə qaydalarını dərindən öyrəndi, döyüş taktikalarını hərtərəfli mənimsədi. Ona görə də qısa müddətdə çavuş rütbəsinə yüksəldi.

Vətən müharibəsi başlayanda Davud Qurbanov hərbi xidmətdə idi. O, 3 oktyabr 2020-ci ildə Bərdə-Beyləqan bölgəsində Vətən uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Böyük

amallarla yaşayan və ona çatmağa bütün varlığı ilə çalışan Davud Qurbanov Suqovuşanda canından keçərək şəhidlik zirvəsinə yüksəldi, adı tarixin silinməz səhifələrinə yazıldı.

Şəhid Davud Qurbanov Qazax rayonunun Birinci Şıxlı kənd qəbiristanlığında izdihamla dəfn olunmuşdur. Subay idi.

Vətən müharibəsində iştirak edərək canından keçən bütün şəhidlərimizin kimi, Davud Qurbanovun da qəhrəmanlığı dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Ölkəmizin ərazi bütövlüyü və torpaqlarımızın işğaldan azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdə igidliliklə vuruşaraq şəhid olan Davud Qurbanov ölümündən sonra cənab Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"** və 29 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Suqovuşanın azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

Nə qədər ki, Azərbaycan dövləti, Azərbaycan xalqı var, Davud Qurbanov kimi igid oğullarımız daim bizim qəlbimizdə yaşayacaq, xatirələri hər zaman əziz tutulacaqdır!

Güllə onu tutmurdu

Çox cəld, mərd və mübariz idi Əhməd. O qədər çevik idi ki, bir anda irəli gedir və qarşıdakı maneəni məhv edirdi. Bir göz qırpımında gözə görünmür, bir göz qırpımında qarşıdan çıxa bilirdi. Döyüşdə isə od parçasına dönürdü. Belə cəld və çevik olmasına görə döyüş yoldaşları deyirdilər ki, Əhmədi güllə tutmaz.

Məmmədov Əhməd Nazim oğlu 25 avqust 1994-cü ildə Qazax rayonunun dağlar qoynunda yerləşən Fərəhli kəndində dünyaya gəlmişdi. Ondakı bu cəldlik və çeviklik doğulduğu torpağın havasından, suyundan və gözəl təbiətindən irəli gəlirdi. 2000-ci ildə K.Kərimov adına Fərəhli kənd ümumi orta məktəbin birinci sinfinə gedəndə öz bacarığı, nizam-intizamı, qoçaqlığı ilə həmyaşıdlarından fərqlənirdi. Əhməd 2009-cu ildə həmin məktəbin doqquzuncu sinfini bitirəndən sonra təhsilini Qazax şəhər F.Şamoyev adına 4 nömrəli tam orta məktəbində davam etdirdi və 2011-ci ildə kamal attestatı aldı.

Həyatının ən qaynar çağı, ən mühüm hissəsi ondan sonra başlayırdı. Gələcəkdə hansı yolu seçməli, hansı arzusun dalınca getməli? Əhməd bu suallara hərbi xidmətdə olan zaman - 2012-ci ildə Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə həqiqi hərbi xidmətə çağırılardan sonra tapdı. Əs-

gərlik dövründə qəti olaraq qərara aldı ki, hərbi sahəsində xidmət etsin. 2014-cü ilin aprelində hərbi xidmətdən tərxis olunduqdan sonra bu arzusunu həyata keçirdi.

Atası Nazim kişi deyir ki, Əhməd əsgərlikdən gələndən sonra hərbi olacağını dedi. Fikrində qəti idi. Ona görə də evdə heç dayanmadı, sənədlərini götürüb Bakıya getdi. Mayın 17-dən hərbi xidmətə başladı.

Onun şəhidlik zirvəsinə ucalan yolu belə başladı. Atası bir də onu dedi ki, general Polad Həşimov şəhid olandan sonra Əhmədin üzü gülmürdü. O, hər zaman şəhid generalın intiqamını alacağı günü gözləyirdi. Həmin günü isə o, özü getdikcə yaxınlaşırdı. Çünki işğal altında olan torpaqlarımızı azad etmək onun ən böyük arzusu idi.

...Əhməd Məmmədov Qazaxda "N" sayılı hərbi hissədə xidmət edirdi. Komandanlığa könüllü olaraq döyüş bölgəsinə getmək istədiyini bildirib. Bu arzusuna çatmaq üçün kəşfiyyat qrupundan xüsusi dözümlülük və qətiyyət tələb edən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə (XTQ-yə) keçib. Könüllü olaraq Vətən müharibəsinə yollanıb. Yoldaşlarına deyib ki, müharibəyə getdiyimi evimizə deməyin. Ona görə də atasının, qardaşının, həyat yoldaşı Türkanənin də onun bu hərəkətindən xəbərləri olmayıb.

Nazim kişi danışır ki, Əhməd hərdənbir telefonla zəng edib Qazaxda olduğunu desə də, evə gəlmirdi. Şübhələnmişdim. Həmkəndlim, Əhmədin qohumu Elfak Daşdəmirov şəhid olmuşdu. Onun dəf-nində Əhmədin iştirak etmədiyini görəndə başa düşdüm ki, o, artıq müharibədədir.

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu (MAHHXHQ), kəşfiyyatçı, kiçik çavuş Əhməd Məmmədovun döyüş yolu Cəbrayıldan başlayıb. Cəsurluğu, mübarizliyi ilə fərqlənərək həmişə öndə olub, Şuşanın azad olunmasına qədər gedən qanlı savaşa şərəfli bir döyüş yolu keçib.

Əhməd Məmmədovun döyüş yoldaşı Eyyub Eyyubov deyir:

-Noyabrın 8-də Şuşa qalasının girişindəki Qala qapısının yanında qəfildən ermənilərlə üz-üzə gəldik. Əhməd cəld hərəkət edib avto-

mat silahdan atəş açdı, 5 erməniyi yerindəcə məhv elədi.

Əhməd Məmmədov şəhid olan və yaralı döyüş yoldaşlarına kömək etməklə yanaşı, onları döyüş meydanından çıxarıb. Bir az keçmiş şəhərin içində düz üstünə gələn erməni tankı ona atəş açıb. Bu dəfə düşmən mərmisi Əhmədin gənc ömrünə son qoyub, həmişə ondan yan keçən güllə bu dəfə...

26 yaşı yenicə tamam olmuş Əhməd Məmmədov qəhrəmancasına şəhidlik zirvəsinə ucalıb. Döyüş yoldaşları Əhmədin qanını yerdə qoymayıb, həmin tankı yerlə-yeksan edərək düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsini məhv ediblər.

Şəhid kiçik çavuş Əhməd Məmmədov ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 18 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Döyüşdə fərqlənməyə görə"**, 29 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən isə **"Şuşanın azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

"Aldığımız torpaqlara sizi özüm aparacağam"

Elməddinin lap uşaqlıqdan hərbi formasına böyük marağı var idi. Ona görə də hərbiçilərin şəkillərinə diqqətlə baxar, ürəyində onlara qibtə edərdi. Onun zabıt mundirinə olan sevgisi isə lap tükənməz idi. Elməddinin hərbi olmasının səbəbini soruşanda Qardaşı Niyaməddin dedi:

-Anam da istəyirdi ki, Elməddin hərbi forma geyinsin. Bu onun da arzusu idi. Çünki hərbi forma qardaşıma çox yaraşırdı".

Uşaqlıqdan ürəyində kök atan bu istək, böyüdükcə dəyişməz sevgisinə çevrilən bu amal

onu hərbi sahəsinə gətirdi. Elməddin Nəsimov hərbi formasını əyninə geyinib Vətənə ləyaqətlə xidmət etməyə başladı.

Zabıt olana qədər Elməddin Nəsimovun keçdiyi ömür yolu da diqqətəlayiqdir.

Nəsimov Elməddin Yusif oğlu 8 avqust 1983-cü ildə Qazax rayonunun Ağköynək kəndində anadan olmuşdur. 1990-cı ildə Qazax rayon Ş.Çobanov adına Ağköynək kənd tam orta məktəbin birinci sinfinə daxil olmuş, 2001-ci ildə həmin məktəbin on birinci sinfini bitirmişdir.

Orta təhsilini başa vurduqdan sonra 2001-ci ilin oktyabr ayında Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən Azərbaycan Silahlı Qüv-

vələrinə həqiqi hərbi xidmətə çağırılmışdır. Hərbi xidmət sahəsi onun arzularının məkanı idi. Ona görə də çox böyük həvəslə xidmət edir, üzərinə düşən vəzifəni canla-başla yerinə yetirirdi. Odur ki, xidməti dövründə hərbi hissə komandanlığının təqdimatı əsasında Elməddin Nəsimova Müdafiə Nazirliyi tərəfindən kiçik çavuş rütbəsi verilmişdir.

2003-cü ilin aprel ayında hərbi xidmətdən tərxis olunub evə qayıtdıqdan sonra Elməddin bir yerdə qərar tuta bilmədi. Hərbçi olmaq istəyi onu rahat buraxmırdı. Ona görə də arzularının dalınca gedib ömrünü bu peşəyə bağladı. Bunun üçün ilk növbədə hərbi sahədə təhsil almağa başladı.

Elməddin Nəsimov 12 may 2014-cü il tarixdən 28 iyun 2014-cü tarixinədək "N" sayılı hərbi hissədə "Pulemyot manqa komandiri" ixtisası üzrə tam kurs keçdikdən sonra çavuş rütbəsi aldı, uşaqlıqdan qəlbində pərvaz edən arzusu həyata keçdi. Elə o vaxtdan da müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu (MAHHXHQ) kimi çavuş rütbəsində xidmət etməyə başladı. Məqsədinə çatdığı üçün Elməddinin sevincinin həddi-hüdudu yox idi. Onun hərbi formada çəkirdiyi şəkillərə baxanda bunun bir daha əyani şahidi olursan. Şəkildə Elməddin çox şəstlə dayanıb vüqarla baxır.

Elməddin Nəsimov öz peşəsini ürəkdən sevdiyi üçün nümunəvi xidmət edir, hərbi adını öz əməli işi ilə doğrultmağa çalışırdı. Aldığı fəxri fərmanlar onun nümunəvi olmasının əyani göstəricisi, xidmətinə verilən qiymətdir.

2020-ci il sentyabrın 27-də cəbhədə düşmənin növbəti təxribatlarına qarşı Azərbaycan Ordusunun keçirdiyi əks-hücum əməliyyatları zamanı bütün əsgər və zabitlərimiz kimi, Elməddin Nəsimov da torpaqlarımızın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərə qatıldı. Həmlə taborunun pulemyot manqa komandiri, çavuş Elməddin Nəsimov elə ilk döyüşdən mərdlik göstərərək düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsini məhv etdi.

Həyat yoldaşı Aksana xanım danışır ki, hərdən zəng edib bizimlə əlaqə saxlayırdı. Bir dəfə yenə zəng eləmişdi. Nigarla danışanda dedi ki, qızım, qoy müharibə qurtarsın, inşallah, aldığımız torpaqlara sizi özüm aparacağam, harda döyüşdüyümü sizə göstərəcəyəm.

30 ildir ki, işğal altında olan torpaqlar şanlı Azərbaycan Ordusu tərəfindən alındı. Amma həmin torpaqları qızına göstərmək Elməddinə nəsib olmadı. 27 oktyabr 2020-ci ildə Füzuli-Cəbrayıl bölgəsində gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olaraq əbədiyyətə qovuşdu. Füzulinin Alxanlı kəndində snayperin açdığı atəşlə sinəsindən vuruldu. İgid Vətən oğlu Ağköynək kənd qəbiristanlığında izdihamla dəfn olunmuşdur.

Ailəli idi. Nəzrin və Nigar adlı 2 qız övladı yadigar qalmışdır.

Bütün şəhidlərimiz kimi, Elməddin Nəsibovun da göstərdiyi şücaət dövlətimiz, ölkə rəhbəri tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Şəhid Elməddin Yusif oğlu Nəsibov ölümündən sonra cənab Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 18 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Döyüşdə fərqlənməyə görə"** və 25 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Füzulinin azad olunmasına görə"** medal-ları ilə təltif edilmişdir.

Atasız böyümüşdü...

İnsan dünyaya gələndə bəzən həyat ona qarşı amansız olur, yenicə boy atan fidanın qol-budaqlarını qırır, ömür yolunun ilk başlanğıcında onu tək qoyur. **Orucov Elşən Ehtiram oğlu** da belə bir ömür qismət olmuş, lap körpə çağlarından həyat ona sərt üzünü göstərmişdi. 1991-ci il 6 avqust tarixində Qazax rayonunun Xanlıqlar kəndində dünyaya gələndən sonra atası erkən həyatdan köçmüş, Elşən 3 yaşından yetim qalmışdı. Atasının yerini də anası Dürdanə xanım əvəz eləmiş, ona

həm ata, həm də ana olmuşdu. Bacıları Bənövşə, Hamayıl Elşənə mənəvi cəhətdən arxa-dayaq idilər.

Elşən Orucov 1997-ci ildən oxuduğu Xanlıqlar kənd tam orta məktəbində müəllimlərini sevimlisi olmuş, tərbiyə və təhsili ilə yaşıdlarından fərqlənmişdir. 2008-ci ildə Elşən orta məktəbdə təhsilini başa vurduqdan sonra hələ özünə bir yol seçməmiş, hansı yol ilə gedəcəyinə bir qərar verməmişdi. 2009-cu ildə Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə həqiqi hərbi xidmətə çağırılmış, 2011-ci ildə hərbi xidmətdən tərxis olunmuşdur.

Hərbi xidmət Elşənin həyatını kökündən dəyişdirdi. Əsgərlikdə hərbi sahə onu özünə cəlb elədi, həyatını bu istiqamətə yönəltdi.

Ona görə də əsgərlik xidmətini başa vurduqdan bir neçə ay sonra Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin "N" saylı hərbi hissəsində müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu (MAHHXHQ) kimi xidmət etməyə başladı.

Elşən Orucov hər b sahəsinə gəldiyi ilk gündən nümunəvi xidmət göstərmiş, çavuş rütbəsinə qədər yüksəlmişdir. Ona görə də xidmətə başladığı vaxtdan iki il keçməmiş (24.06.2013) "Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 95 illiyi" yubiley medalı ilə təltif olunmuşdur. 26 iyun 2018-ci il isə sinəsinə "Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi" yubiley medalı taxılmışdır. Bu təltiflərə Elşən Orucov qüsursuz xidməti, nümunəvi olması və verilən tapşırıqları vaxtılı-vaxtında yerinə yetirməsi sayəsində layiq görülmüşdür.

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu (MAHHXHQ) kimi xidmət etməyə başlayandan bir il sonra Tülzəla Yusubova ilə ailə həyatı qurmuş, bu nigahdan oğlu Ehtiram və qızı Ayla dünyaya gəlmişdir. Elşən Orucov hər zaman övladlarının yanında ola bilmədiyi üçün hər dəfə balalarını bağrına basır, sanki onlarla nəfəs alırdı. Həyat yoldaşı deyir ki, atasız böyüdüüyü üçün özü görmədiklərini övladları üçün etməyə çalışırdı. Amma atalar doğru deyib: "Sən saydığını say, gör fələk nə sayır".

Elşən Orucov Bakıda hərbi hissələrin birində xidmət edirdi. Sentyabrın 27-də evə gəldi. Ailəsi ilə görüşüb müharibəyə yola düşdü. İnsan bilmir ki, kiminlə nə vaxt və harada sonuncu dəfə görüşəcək. Bu görüş də onların axırıncı görüşü olur.

Bir neçə gündən sonra Elşən Orucovun sədası Füzulidən gəldi. Yenicə çavuş rütbəsi almışdı. Tankda mexanik sürücü idi. Döyüş meydanında idarə etdiyi hərbi texnikanı düz səngərin üstünə sürür, lazım gələndə sərrast atəş açır, düşmənin canlı qüvvəsini və texnikasını məhv edərək sıradan çıxarırdı. Əsl igidlik göstərir, əsgərlərimiz bayraqları yeni-yeni yüksəkliklərə, rayon və şəhərlərə sancıqca əhval-ruhiyyəsi daha da artırdı.

Hər dəfə ailəsinə zəng edib danışanda ailəsinin "Özünü qoru" sö-

zünə cavab olaraq, "Narahat olmayın, mən yetiməm, ona görə də Allah məni qoruyur" - deyirdi.

Amma çox təəssüf ki, Tanrı onu müharibənin axırına qədər qoruya bilmədi. Elşən Orucov 4 noyabr 2020-ci ildə qəhrəmancasına şəhid oldu. Xanlıqlar kənd qəbiristanlığında izdihamla dəfn edilmişdir.

Şəhid Elşən Orucov ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"** və 24 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalları** ilə təltif olunmuşdur.

Bu gün Elşən Orucov kimi qəhrəman oğullarımızla nəinki doğulduğu el-oba, eləcə də bütöv Azərbaycan fəxr edir, bu torpağın hər bir vətəndaşı onunla qürur duyur. Ruhun şad, məkanın cənnət olsun, igid Vətən oğlu!

Qardaşına oxşamaq istəyirdi

Sentyabrın 27-dən başlayıb 10 noyabrda böyük Tarixi Qələbə ilə başa çatan Vətən müharibəsi tarixin silinməz səhifələrinə yazılmışdır. Bu Qələbəni bizlərə Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi altında şanlı Azərbaycan Ordusunun əsgər və zabitləri, hərbiçiləri bəxş etmişdir. Azərbaycan Ordusunun həyata keçirdiyi əks-hücum əməliyyatları zamanı neçə-neçə igid Vətən oğlu doğma torpaq, yurd uğrunda canını fəda edərək şəhidlik zirvəsinə yüksəlmişdir.

Şəhidlik zirvəsinə yüksələn oğullarımızdan biri də çavuş **Pənahov Elməddin Məqsəd oğludur**. Onun keşdiyi şərəfli ömür yolunu və rəqləyirəm.

...İnsan bütün ömrü boyu nümunələrlə yaşayır, sevdiyi, hörmət bəslədiyi adamların şəxsi nümunəsi ilə tərbiyələnilir. Həyatda gördüyümüz hər hansı adi şəxs, bədii əsərdə rast gəldiyimiz gözəl insan, kinofilmdə baxdığımız müsbət qəhrəmanlar bizim üçün şəxsi nümunə olurlar. Biz çox vaxt belə insanlara yüksək duyğu ilə yanaşır, onlara oxşamağa çalışırıq. Özümüzə nümunə bildiyimiz insana bənzəməyə səy göstərir, onun kimi olmağa can atırıq.

7 sentyabr 1983-cü ildə Qazax rayonunun Ürkməzli kəndində anadan olan Elməddin Pənahov evin sonbeşiyi, qardaşların yaşca ən

kiçiyi idi. 1991-ci ilin sentyabrında kənd tam orta məktəbində ilk təhsil almağa gedib, həmin məktəbin səkkizinci sinfini bitirəndən sonra hansı yolu seçəcəyinə, hansı arzusun dalınca gedəcəyinə hələ qərar verməmişdi. Bu, o zaman idi ki, Elməddin yaşında olan gənc-lər özlərini kimə isə oxşatmaq istəyir, kimi isə özlərinə nümunə gö-türüb onun yolu ilə getməyə can atırdılar. Hər kəsin öz nümunə ye-ri, hər kəsin öz ideali var idi.

Elməddinin oxşamaq istədiyi insan isə öz doğma qardaşı, Azər-baycan Silahlı Qüvvələri sıralarında xidmət edən polkovnik-leyte-nant Pənah Pənahov idi. O, qardaşının keçdiyi ömür yolunu özünə nümunə bildiyi üçün ona oxşamaq istəyirdi.

Elə qardaşına oxşamaq istəyindən Elməddin də hərbi sahəni seç-di, həyatını ömürlük bu peşəyə bağladı. 2001-ci ilin oktyabrından Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üz-rə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən həqiqi hərbi xidmətə çağrılıb. 2003-cü ilin aprel ayına qədər hərbi xidmət keçən-dən sonra öz fikrini bir daha qətiləşdirdi və bu yolla gedəcəyinə qə-rar verdi.

Elməddin Pənahov 2014-cü ilin mart ayından Azərbaycan Silahlı Qüvvələri sıralarında çavuş rütbəsində müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu (MAHHXHQ) kimi xidmət etməyə başla-mışdır. Nümunəvi xidmətinə görə hərbi hissə rəhbərliyinin diqqəti-ni cəlb etmiş, Müdafiə Nazirliyi tərəfindən mükafatlandırılmışdır. 2018-ci ildə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrin yaranması günü "Azər-baycan Ordusunun 100 illiyi" yubiley medalı ilə təltif olunmuş, fəx-ri fərmanlar almışdır. Çox vətənpərvər insan, igid bir döyüşçü olan Elməddin Pənahov torpaqlarımızın azad olunması arzusu ilə yaşayır, bu istəyini döyüş meydanında həyata keçirməyə can atırdı. Həyat yoldaşı Gülnar xanım danışır ki, Elməddin Vətən müharibəsi başla-yan gündən özündə rahatlıq tapa bilmir, tez-tez "Ömr vermirlər ki, döyüş girək"- deyirdi. Çox keçmədi ki, o, bu arzusuna da çatdı...

"N" sayılı hərbi hissənin tuşlayıcısı, müddətdən artıq həqiqi hərbi

xidmət hərbi qulluqçusu (MAHHXH), baş çavuş Elməddin Pənahov 13 oktyabr 2020-ci il tarixində Füzuli istiqamətində gedən döyüşlərdə mərdliklə vuruşmuş, igidlik göstərmişdir. Döyüş yoldaşları danışırlar ki, Elməddin irəlidə gedir, mərdliklə vuruşurdu. O, düşmənin növbəti hücumunun qarşısını alarkən qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Ürkməzli kənd qəbiristanlığında dəfn olunmuşdur.

Ailəli idi, İlkin və Ömər adlı 2 azyaşlı oğul övladı yadigar qalıb.

Şəhid, baş çavuş Elməddin Pənahov ölümündən sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 18 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Döyüşdə fərqlənməyə görə"** və 25 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Füzulinin azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

Vətən sevgisi

Vətən sevgisi onun ürəyində uşaq yaşlarından yaranmağa başlamışdı. Bu da düşmənlə sərhəd bölgəsində doğulmağından, körpəliyindən güllə səsləri eşitməyindən irəli gəlirdi. 1991-1994-cü illərdə Birinci Qarabağ savaşında Qazax şəhəri və kəndləri mənfur erməni quldur dəstələri tərəfindən fasiləsiz atəşə tutulurdu. Qazaxın bir neçə kəndində dinc sakinlərə qarşı edilən erməni vəhşiliklərinin canlı şahidi olmuş balaca Xaliddin elə həmin vaxtlardan vətənpərvər bir Azərbaycan gənci kimi düşmə-

nə qarşı qisas almaq arzusu ilə yaşayırdı.

Veyisli Xaliddin Zərgər oğlu 14 sentyabr 1981-ci ildə Qazax şəhərində zəhmətkeş bir ailədə anadan olmuşdur. O, 1987-ci ildə Qazax şəhər 1 sayılı orta məktəbində təhsil almağa başlamış, 1998-ci ildə bu məktəbdən məzunu olmuşdur. Məktəb illərində idmanla məşğul olmuş, karate idman növü üzrə yüksək nəticələr əldə etmişdir.

Zəhmət adamı olan Zərgər kişi oğlu haqqında dedi:

-Xaliddin çox təmiz ürəkli, böyük-küçük yeri bilən, xeyirxah, ən başlıcası isə vətənpərvər idi. Bacarıqlı və işgüzar olduğu üçün öləndən hər iş gəlirdi.

Xaliddin Veyisli 2009-cu ildə hərbi məktəbdə təhsil alaraq həmin ildən hərbi kimi "N" saylı hərbi hissədə fəaliyyətə başlamış, qulluq vaxtı daim nizam-intizam qaydalarına riayət etmiş, döyüş hazırlığına və qüsursuz xidmətə görə müdafiə naziri və hərbi hissə komandirləri tərəfindən medallara və fəxri fərmanlara layiq görülmüşdür. O, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin adından Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirinin 0107 №-li 24 iyun 2013 il tarixli Əmri əsasında "Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin 95 illiyi", Azərbaycan Respublikası Prezidentinin adından Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirinin 0190 №-li 26 iyun 2018 il tarixli Əmri əsasında "Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi (1918-2018)" yubiley, habelə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin adından Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirinin 26 iyun 2018 il tarixli Əmri əsasında "Qüsursuz xidmətə görə" III dərəcəli medallarla təltif olunmuşdur. Həmin müddətdə bir neçə dəfə fəxri fərman da almışdır.

Xaliddin Veyisli uzun müddət hərbi həkim - feldşer kimi fəaliyyət göstərmiş, qızgın döyüşlərdə bir neçə yaralı hərbiçimizi öz canı bahasına döyüş meydanından çıxararaq həyata qaytarmışdır. Vətən, millət və bayraq sevgisi onun üçün hər şeydən öncə gəlmiş, tapdaq altında olan torpaqlarımızı düşməndən azad etmək həmişə onun ən böyük arzusu olmuşdur.

Vətən müharibəsinin başlanması Xaliddin Veyislinin ürəyində illərdən bəri kök atmış düşməne qarşı olan intiqam hissini daha da alovlandırdı. Artıq bu arzusunu gerçəkləşdirmək üçün fürsət yaranmışdı.

Xaliddin Veyisli 27 sentyabr 2020-ci il tarixində Vətən müharibəsi başlayan zaman döyüşlərə Daşkəsən-Kəlbəcər istiqamətində qatılmışdır. 10 gün həmlə taborunun manqa komandiri olan Xaliddin düşmənlərin arasında kəşfiyyat aparmış, verilən tapşırığı layiqincə yerinə yetirmişdir. Daha sonra cənub istiqamətində döyüş-

lərdə iştirak etmiş, Cəbrayıl, Fizuli rayonlarının bir sıra kənd və yüksəkliklərinin alınmasında qəhrəmancasına döyüşərək iştirak etmişdir.

Anası Natella xanım danışır:

-Xaliddin arabir evə zəng edib bizimlə əlaqə saxlayırdı. Bir-iki kəlmə hal-əhval tutandan sonra ən çox şəhər və kəndlərimizin azad edilməsindən, Azərbaycan xalqının qisasının alınmasından fəxrlə danışır. Fikri təkcə torpaqlarımızın alınmasında idi.

Onunla bağlı kövrək məqamlardan birini də şəhidin qardaşı Xəqani danışır:

-Xaliddin oxuduğu Qazax şəhər 1 saylı orta məktəbin həyətinə də sinif yoldaşları ilə birlikdə xatirə bulağı tikdirmişdi. Bulağın açılışında Xaliddin sinif yoldaşlarına müraciətdə "Əgər mən şəhid olsam, bulağa mənim adımı yazarsınız"- deyib.

Bacısı Xəyalə Xaliddinlə fəxr etdiyini deyir:

-Hər yerdə məni qoruyan, arxamda dağ kimi dayanan qardaşım bu gün Vətən yolunda öz canından keçib şəhidlik məqamına yüksəltdiyi üçün Azərbaycan xalqının qürur mənbəyinə çevrilib.

Həmlə taborunda manqa komandiri olan çavuş Xaliddin Veyisli Qubadlının alınması uğrunda 26 oktyabr 2020-ci il tarixdə gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına vuruşaraq şəhidlik şəhadətinə yüksəlmiş, Qazax şəhərindəki şəhidlər qəbiristanlığında dəfn edilmişdir. Ailəli idi, övladları Jalə ilə Fəqan ondan yadigar qalmışdır.

Çavuş Xaliddin Veyisli ölümündən sonra Azərbaycan Respublikasının ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüş əməliyyatlarında iştirak etdiyinə və hərbi hissə qarşısında qoyulmuş tapşırıqların icrası zamanı vəzifə borcunu şərəflə yerinə yetirdiyinə görə Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, Azərbaycan Respublikası ərazilərinin işğaldan azad olunması zamanı döyüş tapşırıqlarını yerinə yetirərək cəsarət və fədakarlıq göstərdiyinə, habelə təşəbbüskar və

qətiyyətli hərəkətlər nümayiş etdirdiyinə görə 18 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Döyüşdə fərqlənməyə görə"**, 25 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Füzulinin azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif edilmişdir.

Haqq savaşına çıxan oğul

Rəşadətli Vətən müharibəsi bir daha sübut etdi ki, ölkə Prezidenti İlham Əliyevin gücü, siyasi iradəsi sayəsində müstəqil Azərbaycan milli kimliyi və malik olduğu siyasi potensialı ilə tarixi taleyini həll etməyə qadir olan bir dövlətdir. 44 günlük Vətən müharibəsi göstərdi ki, Azərbaycan Müzəffər Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi altında şanlı ordumuzun gücü və qüdrəti sayəsində üzərinə düşən bütün tapşırıqların öhdəsindən layiqincə gələ bilər. "Qarabağ Azərbaycandır!"- deyərək haqq savaşına çıxan və 30 illik

həsərətə son qoyan Azərbaycan Ordusunun əsgər və zabitləri, hərbiçiləri bizlərə hələ bundan sonra uzun illər yaddaşlara əbədi həkk olunacaq şanlı bir Zəfər bəxş etdilər. Qanları, canları bahasına müstəqil Azərbaycanın bundan sonra da bütün dünyaya günəş kimi doğması üçün Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin ətrafında yumruq kimi birləşdilər. Ali Baş Komandanın "İrəli!" əmrini layiqincə yerinə yetirərək hərbi tariximizə illərdir ki, arzusunda olduğumuz Qələbə zəfərini yazdılar.

Qızıl hərflərlə tarixin pozulmaz səhifələrinə yazılmış Qələbə zəfərində xidməti olanlardan biri də kiçik çavuş **Mustafayev Sərxan İslam oğludur**. O, fəxr olunası bir ömür yaşamış, döyüşlərdə əsl qəhrəmanlıq göstərmiş, ən uca zirvə olan şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır.

Sərhan Mustafayev 21 mart 1994-cü ildə Qazax rayonunun Aslanbəyli kəndində anadan olmuşdur. Dağlar qoynunda yerləşən kəndlərinə asudə uşaqıq çağlarını yaşıyan Sərhan həmyaşıdları kimi 2001-ci il tarixində Qazax rayon Aslanbəyli kənd tam orta məktəbin birinci sinfinə daxil olmuş, 2009-cu ildə həmin məktəbin doqquzuncu sinfini bitirmişdir.

Əsgərlik yaşına çatan Sərhan Mustafayev 01.04.2012-ci ildən 01.10.2013-cü il tarixədək Bakı şəhərində Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Penitensiar Xidmətində həqiqi hərbi xidmətdə olmuşdur. Əsgərlik dövründə hərbi sahəsi Sərhanın diqqətini özünə cəlb etmiş, bu yolla getməyi qarşısına məqsəd qoymuşdur. Bu istəklə də 3 iyun 2014-cü il tarixdən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin "N" saylı hərbi hissəsində müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu (MAHHXHQ) kimi xidmət etmişdir. Sonrakı illərdə ailə qurmuş, 1 oğlu və 1 qızı dünyaya gəlmişdir.

Atası İslam kişi deyir ki, əsgərlikdən gələndən sonra Sərhan Gədəbəyde xidmət edərək kiçik çavuş rütbəsində manqa komandiri olub. 3 il 6 ay burada işlədikdən sonra Qazaxa dəyişilib. Sonra Daşkəsəndən keçən hərbi xidmət yolu yenidən Qazaxa dönüb. Bu müddətdə həmişə nümunəvi xidmət göstərmiş, üzərinə düşən vəzifənin öhdəsindən layiqincə gəlmiş.

Motoatıcı taborunun müddətdən artıq həqiqi hərbi qulluqçusu kiçik çavuş Sərhan Mustafayev Vətən müharibəsində şücaətlə döyüşüb, əsl qəhrəmanlıq göstərmiş. Snayperçi kimi düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsini məhv edib, gözündən heç nə yayınmayıb.

Anası Fəridə xanım deyir ki, Sərhan axırncı dəfə şəhid olmamışdan 3 saat qabaq bizimlə telefon əlaqəsi saxladı. Çox ürəklə danışdı. "Allah qoysa, tezliklə görüşərik" dedi. Danışandan sonra Allaha dua etdik ki, şükür sağ-salamatlıqdır.

Sərhan Mustafayev 31 oktyabr 2020-ci il tarixində Füzuli-Cəbrayıl istiqamətində gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Aslanbəyli kənd qəbiristanlığında izdihamla dəfn edilmişdir.

Sərhan Mustafayevin döyüşlərdə göstərdiyi igidlik dövlətimiz tərəfindən də yüksək qiymətləndirilmişdir. Şəhid kiçik çavuş Sərhan Mustafayev ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 18 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Döyüşdə fərqlənməyə görə"**, 25 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamlarına əsasən **"Füzulinin azad olunmasına görə"** və **"Xocavəndin azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

Biz bu gün hər birimiz torpaqlarımızın azadlığı uğrunda canını qurban vermiş Sərhan Mustafayev kimi oğullarımızla fəxr edirik, onların əziz xatirəsini daim uca tutur, ruhları qarşısında baş əyirik. Azadlıq, müstəqillik, qəhrəmanlıq simvolumuza çevrilmiş şəhidlərimiz hər zaman bizim qəlbimizdə əbədi yaşayacaqdır!

Ruhun şad, məkanın cənnət olsun, igid Vətən oğlu!

Həmişə irəlidə gedirdi

Ayağı yer tutandan həmişə irəlidə getmək, birinci olmaq istəyirdi. Həmyaşıdları ilə oynayanda, idman yarışlarında, məktəb tədbirlərində də qabaqda olmağa can atır, birinciliyi əldən vermək istəmirdi. Bu, onun anadangəlmə xüsusiyyətindən, mübarizliyindən irəli gəlirdi. Allah onu birinci olmaq üçün yaratmışdı.

Abdullayev Taleh Temraz oğlu 8 fevral 1993-cü ildə Qazax rayonunun Yuxarı Salahlı kəndində dünyaya gəlmişdi. Qoçaq, mərd, çalışqan idi böyüməkdə olan bu gənc. Evin tək oğlu olduğu üçün ailədə valideynləri, bacısı Günay onu əzizləyirdi. Anası

Şəymən xanım oğlunun boy-buxununa baxıb fəxr edir "Boyuna qurban olum, ay oğul"- deyirdi. Könlündə iftixar hissləri keçirən ananın oğlu böyüdükcə arzuları da böyüyüb boy atırdı.

Atası Temraz kişi birinci Qarabağ savaşında müharibə görmüş, onun od-alovundan keçmiş, müqəddəs Azərbaycan torpaqlarının düşməndən azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdə fəal iştirak etmişdi. Amma o zaman Qarabağı ermənilərdən xilas edə bilməmişdilər. Müharibə veteranı olan Temraz kişi nə biləydi ki, onun vaxtilə düşməndən ala bilməyəcəyi qisası oğlu indi alacaqdır. Hardan biləydi ki...

Abdullayevlərin ailəsində igid bir oğul böyüyürdü - düşməndən

qisas alası, bayrağı uca zirvələrə sanca biləsi bir oğul. Elə bir oğul böyüyürdü ki, inam, mərdlik, qələbə təcəssümü kimi. Elə bir oğul böyüyürdü ki, oğul deyirəm sənə.

1999-2010-cu illərdə Zahid Mahmudov adına Yuxarı Salahlı kənd tam orta məktəbində oxuduğu illərdə Taleh Abdullayev özünü bilikli, intizamlı, qabaqcıl bir şagird kimi göstərmiş, müəllimlərin etimadını qazanmışdı. Orta məktəbdə təhsilini başa vurduqdan sonra, 2011-ci ildə Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən həqiqi hərbi xidmətə çağırılmış, 2012-ci ildə hərbi xidmətini başa vurmuşdu.

Əsgərlikdə olan zaman Talehin hərbi sahəsinə marağı yaranmış, gələcəyini bu sahə üzərində qurmağa qərar vermişdi. Mənzilini arzusunu olan yoldan salmış, qarşısına çıxan çətinlikləri dəf etmişdi. Ümumiyyətlə, Taleh çox qorxmaz, qoçaq, mətin bir gənc idi.

Taleh Abdullayevin qəlbində olan arzular onu hərbi sahəsinə gətirmiş, 2018-ci ildə Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyinin "N" saylı hərbi hissəsində müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu (MAHHXHQ) əsgər kimi xidmətə başlamışdır. Bu yolda çətinlikləri də olmuşdu, uğurları da. Amma nə olur-olsun belə, başladığı yoldan geri dönməmişdi.

Vətən müharibəsi başlayanda Taleh Abdullayev Qarabağın azad edilməsinin onların qismətinə düşdüyünü sevinc hissi ilə qarşılamış, "Bu da Tanrının qisas almaq üçün bizə verdiyi bir fürsətdir" deyə ürəyində sevinmişdi.

Atası danışır ki, Taleh sonuncu dəfə evimizə oktyabr ayının 11-də gəldi. Axşamüstü bizimlə görüşdükdən sonra hərbi hissəyə getdi. Ertəsi günü zəng elədi ki, Füzulidəyəm.

O gündən Taleh Abdullayev Vətən müharibəsinə qatılıb, silaha sarılaraq düşməndən qisas almağa başlayıb. Həmlə taborunun minatanı manqasında əsgər kimi əsl igidlik, vətənpərvərlik nümayiş etdirib. Ən başlıcası isə odur ki, heç vaxt geri çəkilməyib, döyüşə-döyüşə əsgər yoldaşları ilə birlikdə düşmən mövqelərini alıb. Döyüş yol-

daşları danışır ki, Taleh arxada olmağı sevməzdi, həmişə irəliddə gəldirdi. Bu da bizim hamımıza böyük ruh yüksəkliyi verirdi.

Taleh Abdullayev 13 oktyabr 2020-ci il tarixində Füzuli-Cəbrayıl-Xocavənd rayonları istiqamətində gedən döyüşlər zamanı düşmənin hücumunun qarşısını alarkən qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Subay idi.

Onun cəbhədə göstərdiyi igidlik dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Taleh Abdullayev Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 18 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Döyüşdə fərqlənməyə görə"**, 25 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən isə **"Füzulinin azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

Azərbaycanın bütövlüyü, toxunulmazlığı və azadlığı uğrunda canından keçən şəhidlərimiz kimi, bu gün Taleh Abdullayevin də dəfn olunduğu kənd qəbiristanlığında dalğalanır üçrəngli Azərbaycan bayrağı - yolunda canlarını qurban verdikləri Bayraq.

"Mən Vətənin oğluyam"

Vətən, sadəcə müəyyən sərhədləri olan coğrafi bir məkan deyil. Vətən xüsusi sevgi və hörmətə layiq müqəddəs torpaqdır, əbədi və müqəddəsdir. Ata-babalarımız bu torpaqlarda yaşamış, onu becərmiş, qorumuş, onun uğrunda vuruşmuş, canlarından belə keçərək şəhidlik zirvəsinə yüksəlmişlər. Vətən sevgisi, Vətənə məhəbbət insanın daxilindən, qanından, genindən gəlir. Vətən sevgisi insana ana südü ilə verilir. Bu müqəddəs məkanda keçmişlə gələcəyimiz qovuşur. Vətən əbədi və əzəlidir.

Vətən sevgisi ana sevgisi qədər müqəddəsdir. Vətən torpağı bizim üçün səcdəgahdır, toxunulmazdır. Əsl vətəndaş odur ki, öz vətəninə qəlbi ilə, canı və qanı ilə sevir. Onun azadlıq və istiqlaliyyəti uğrunda hər an canını da verməyə hazır olur.

Qasımov Oruc Afiq oğlu da Vətəni bütün varlığı ilə sevib bu müqəddəs yolda canından keçmiş, torpaqlarımızın azad olunması uğrunda əsl qəhrəmanlıq göstərmişdir.

Hələ lap uşaqlıqdan qəhrəmanlıq ruhunda böyüyürdü Oruc Qasımov. 26 oktyabr 1996-cı ildə dünyaya gələndə artıq doğulduğu Qazax rayonunun Aşağı Əskipara kəndini ermənilər işğal etmişdi. Bu səbəbdən məcburi köçkün kimi Qazax şəhərində ailəsi ilə birlikdə məskunlaşmış Oruc öz doğma el-obasını belə görməmiş, ona həsrət qalmışdı. Odur ki, körpəliyindən ermənilərə qarşı böyük kini var idi və özünü

bərabər bu hisləri də böyüyürdü. Yeniyetmə, gənclik illərindən sonra isə Orucun qəlbindəki bu qəzəb daha da artdı və əsl intiqama çevrildi.

Oruc Qasımov 2003-cü ildə İ.Nəsimov adına Aşağı Əskipara kənd tam orta məktəbin birinci sinfinə gedən gündən dərslərini yaxşı oxuyur, müəllimlərin ona olan etimadını doğruldurdu. Hərbi hazırlıq dərslərində həmişə birinci olardı. İdmana böyük həvəsi var idi, güləşlə məşğul olurdu, hətta 2 yarışda qızıl medal da almışdı.

Orucun hərbi olmasının səbəblərindən söz düşəndə anası Elminaz xanım dedi ki, mən Orucun hərbi olacağını lap uşaqlığından bilirdim. Əyninə pencək-şalvar geyinməzdi, həmişə hərbi formaya maraq göstərirdi. Bir qayda olaraq müharibədən bəhs edən kinolara baxardı.

Oruc Qasımov 2014-cü ildə orta məktəbi bitirdikdən sonra elə həmin ilin payızında Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə həqiqi hərbi xidmətə çağırıldı. Həmin müddətdən 2016-cı ilin aprel ayınadək Cəlilabad rayonunda Azərbaycan Respublikası Dövlət Sərhəd Xidmətinin "N" saylı hərbi hissəsində həqiqi hərbi xidmətdə oldu. Xidmət etdiyi zaman Oruc Qasımov hərbi sahə üçün yarandığını, hərbi olacağını bir daha yəqinləşdirdi. Bu arzu, bu istəklə də 2017-ci ildən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin "N" saylı hərbi hissəsində müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu (MAHHXHQ) kimi xidmət etməyə başladı. Öz arzusu, öz istəyi ilə hərbi sahəsinə gəldiyi üçün can-başla xidmət edir, hərbi biliklərini daha da möhkəmləndirir, əsgərlikdə qazandığı təcrübəni daha da artırır.

Oruc Qasımov Vətən müharibəsinə 5 oktyabr 2020-ci tarixində Füzulidə iştirak etdiyi döyüşdə qatıldı. Anası söyləyir ki, müharibəyə gəndə heç bizə belə deməyib. Çünki istəmirdi ki, mən kövrəlib ağlayım. Çox mətin və qorxmaz idi. Ona görə də döyüşdə öndə olsun deyə, öz xahişi ilə başqa bir tabordan həmlə taboruna keçmişdi. Həmin taborda pulemyotçu manqa komandiri kimi döyüşlərdə həmişə irəlidə gedirdi.

Vətənpərvərlik Oruc Qasımovun qəlbində dərin kök atmış, şəhid-

lik zirvəsinə yüksəltmişdir. Onun vətənpərvər olmasını anasına dediyi bu sözlər aydın şəkildə göstərir. Oruc həmişə anasına deyirmiş: "Qızların sağ olsun, ana. Mən Vətənin oğluyam".

Bütün varlığı ilə Azərbaycanı sevən Oruc Qasımov 13 oktyabr 2020-ci il tarixində Füzuli-Cəbrayıl-Xocavənd rayonları istiqamətində gedən döyüşlər zamanı düşmənin hücumunun qarşısını alarkən qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. O, Qazax rayonunun Ağköynək kənd qəbiristanlığında izdihamla dəfn olunmuşdur. Subay idi.

Vətən torpaqlarının düşmən işğalından azad olunmasında qəhrəmanlıq göstərən bütün şəhidlərimiz kimi, şəhid Oruc Qasımovun da igidliyi dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. O, ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 18 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Döyüşdə fərqlənməyə görə"** və 25 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Füzulinin azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

"O gün yuxuma girmişdi"

Şəhid Məmmədov Tural Elxan oğlunun zəngin tərcümeyi-halı var. O, hərbidə xidmət etmək üçün neçə-neçə imtahanlardan keçmiş, sınaqlardan çıxmışdı. İmtahan verib sınaqlardan çıxmışdı ki, hərbiçi olub torpaqlarımızı yağı düşməndən azad etsin, haqq savaşında onun da payı olsun. Bu da səbəbsiz deyildi. Kənd itkisi, topçu olan dayısının ermənilər tərəfindən vurulması, köçkünlük həyatı... Bütün bunlar Turalın uşaqlıqdan vətənpərvər böyüməsində mühüm rol oynamışdır.

17 sentyabr 1990-cu ildə doğulduğu Qazax rayonunun Qızıl Hacı kəndi sonradan ermənilər tərəfindən işğal olunmuş, ailələri köçkün kimi Qazax şəhərində məskunlaşmışdı. Ona görə də Tural orta təhsil almaq üçün 1997-ci ildə Qazax şəhər S.Vurğun adına 2 saylı tam orta məktəbə getmişdir. Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən 2008-ci ildə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə həqiqi hərbi xidmətə çağırılmış, cəbhə bölgəsində kəskin nişançı vəzifəsində xidmət etmişdir. 2010-cu il hərbi xidmətdən tərxis olunduqdan sonra bir çox sahələrdə işləmişdir. Amma harada işləməsindən asılı olmayaraq hərbiçi olmaq arzusu onu tərk etməmişdir. Ona görə də Tural Məmmədov 2016-cı il dekabrın 12-də Müdafiə Nazirliyinin "N" saylı hərbi hissəsinin kəşfiyyat taborunda müddətdən artıq xidmət edən həqiqi hərbi xidmət qulluqçusu (MAXEHHXQ) kimi

kəşfiyyatçı-sanitar vəzifəsində xidmətə başlamışdır. 2017-ci ildə isə kəşfiyyatçı ixtisası üzrə imtahanları müvəffəqiyyətlə verərək sertifikata almış və 2018-ci ildən "N" sayılı hərbi hissənin kəşfiyyat bölüyündə kəşfiyyatçı kimi xidmətini davam etdirmişdir. O, xidmətini daim döyüş bölgələrində keçirmiş, nizam-intizamlı, qorxmaz, mərd və cəsarətli olması ilə yoldaşlarından fərqlənmişdir.

Bunlar Tural Məmmədovun keçdiyi ömür yolunun qısa tarixçəsidir. Bu tarixlərin hər birinin arxasında böyük zəhmət, əziyyət, bilik, bacarıq, ən başlıcası isə seçdiyi sənətə böyük sevgi və vətənpərvərlik dayanır. Qarşısına qoyduğu məqsədə nail olandan sonra Tural hərbi formanı geyinərək Vətənə xidmət etməyə başlamışdır.

Həyat yoldaşı Yasəmən xanım söyləyir ki, Tural öz peşəsini çox sevirdi, onunla nəfəs alırdı sanki. Gecə-gündüz bilməz, verilən tapşırıqları vicdanla və sevə-sevə yerinə yetirərdi.

Ona görə də hərbi hissə komandanlığı tərəfindən Tural Məmmədovun xidməti həmişə yüksək qiymətləndirilmiş, 2018-ci ildə "Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi" yubiley medalı ilə təltif olunmuşdur.

Vətənə bağlılıq, düşməndən intiqam almaq hissi onun canında-qanında idi, kökündən irəli gəlirdi. Atası Elxan 90-cı illərin əvvəllərində torpaqlarımızın müdafiəsinə qalxmış, özünümüdafiə dəstələrinin tərkibində vuruşmuşdu. Atasında olan vətənə bağlı hisslər ona da keçmişdi. İşğal altında olan torpaqlarımızı düşmən tapdağından azad etmək, azad edilmiş yerlərə üçrəngli bayrağımızı sancmaq onun ən böyük arzusu idi. Vətən müharibəsi başlayanda Tural Məmmədov elə bu arzu ilə də döyüşlərə qatıldı.

Onun döyüş salnaməsi fəaliyyəti qədər zəngin və mənalıdır. 27 sentyabrda Tural Məmmədovun xidmət etdiyi həmlə taboru Kəlbəcər-Murovdag yüksəkliyinə həmlə edərək ələ keçiriblər. Bir gün sonra isə "Konqor" yüksəkliyindən "Ağdağ" istiqamətində "Üçtəpə" adlanan postlara həmlə edərək tutublar. Həmin əməliyyatdan sonra Kəlbəcər istiqamətində olan mühüm əhəmiyyətli daha bir postu ələ keçiriblər. Döyüş yoldaşlarının dediyinə görə, Tural posta hücum edəndə ön qabaqda gedirmiş, bu da döyüşçülərdə böyük ruh yüksəkliyi yaradırmış.

28 sentyabr axşam saatlarında "Üçtəpə" postunda döyüşlər qızışıır. Düşmən itirdiyi mövqeyi geri almağa çalışır. Amma əsgər və zabitlərimizin igidliyi qarşısında itki verərək istədiyinə nail ola bilmir. Tural döyüş yoldaşları ilə birlikdə aldıkları postdan geri çəkilmir və səngərdən çıxmırlar. Bir gün sonra - sentyabrın 28-də axşam saatlarında Tural Məmmədov səngərdə snayperlə sinəsindən vurulur.

Turalın keçdiyi şərəfli döyüş yolundan danışib oğlunun şəhid olmasından söz açan anası Şükufə xanım bir an sözünə ara verəndən sonra ağlaya-ağlaya deyir:

-O gün Tural yenə də yuxuma girmişdi. Üzümə baxıb yalvara-yalvara deyirdi ki, niyə ağlayırsan, ana? Mən ki, geri çəkilmədim, vuruşub döyüşdüm, şəhid oldum, ağlama.

Onun əkiz övladları yadigar qalıb bu dünyada - Nihat və Nilay.

Dövlətimiz tərəfindən Tural Məmmədovun igidliyi də qiymətləndirilmişdir. O, ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda" medalı** ilə təltif edilmişdir.

"Ana, əgər şəhid olsam, ağlama"

Sentyabrın 27-dən noyabrın 10-dək davam edən Vətən müharibəsi - İkinci Qarabağ müharibəsi Azərbaycan Milli Ordusunun tarixi Zəfəri ilə başa çatdı, Qarabağın 30 ilə yaxın davam edən işğalına son qoyuldu. Ermənistan-Azərbaycan-Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin qalibiyyətlə başa çatması və ölkəmizin zəfər qazanması üçün ildırım sürətli 44 günlük müharibədə qazandığımız şanlı Zəfər ilə tarixi ədaləti bərpa etdik. Vətən müharibəsində bütün dünyaya Azərbaycan Ordusunun qüdrətini, oğullarımızın

mərdliyini və xalqımızın birliyini bütün dünyaya göstərdik.

Vətən müharibəsində tarixi qələbəmizin qazanılmasında payı olanlardan biri də **Həsənov Babək Saleh oğludur.**

Babək Həsənov 14 sentyabr 1990-cı ildə Qazax rayonunun Birinci Şıxlı kəndində anadan olmuşdur. 1996-2007-ci illərdə Qazax rayon Musa Həsənov adına Birinci Şıxlı kənd tam orta məktəbində orta təhsil aldıqdan sonra həyatını hərbi sahəyə bağlamışdır. 2008-ci ildə Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə həqiqi hərbi xidmətə çağırılmış, 2009-cu ildə hərbi xidmətdən tərxis olunmuşdur.

Hərbi sahəyə ürəkdən bağlı olan Babək Həsənov hərbi xidmətdən tərxis olunduqdan sonra 2013-2018-ci illər ərzində Azərbaycan

Silahlı Qüvvələrinin "N" sayılı hərbi hissəsində müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu (MAHHXHQ) kimi xidmət etmişdir. Xidməti müddətində özünü bacarıqlı, səriştəli, döyüş texnikasının sirlərinə yiyələnmiş bir hərbiçi kimi göstərmişdir. Bu, hərbi hissənin rəhbərliyi tərəfindən yüksək qiymətləndirilmiş, Babək Həsənov fəxri fərmanlarla təltif edilmişdir.

Sentyabrın 27-də Vətən müharibəsi başlayanda Babək cəbhəyə gedib vuruşmağa can atırdı. Deyirlər, "Arzun hara, mənzilin də ora". Babək Həsənov ölkə başçısının "Azərbaycan Respublikasında qismən səfərbərlik elan edilməsi haqqında" müvafiq tarixli Sərəncamına əsasən 2020-ci il oktyabr ayının 25-də Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən qismən hərbi səfərbərliyə cəlb olunmuşdur.

Anası Gülarə xanım deyir ki, oktyabrın 25-i bazar günü idi. Babəklə birlikdə Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsinə gəldik. Xeyli adam toplaşmışdı. Ana-bala dayanmışdıq. Babək başını sinəmə söykədi, bir xeyli beləcə dayandı. Və birdən "Dünya işidir, ana, əgər şəhid olsam, ağlama," - dedi mənə. Bir az keçmiş yola düşdülər. Bir neçə gündən sonra zəng elədi ki, Füzulidəyəm.

Həyat yoldaşı Aytəkin xanım söyləyir ki, övladımız olmurdu. 7 ildən sonra, 2020-ci ilin martında bir qızımız oldu. Yaman çox istəyirdi Əfsanəni. Axırncı dəfə İkinci Şıxlı kəndindən Birinci Şıxlı kəndinə maşınla gələnə qədər uşağı öpə-öpə, qoxlaya-qoxlaya gəldi. Müharibə dövründə hərdən zəng edir, ilk sözündən balacanı soruşurdu. Babək ailəsinə çox bağlı idi.

Cəbhədə döyüşlər get-gedə daha da şiddətlənir, düşmən texnika və silah-sursatlarını səngərlərdə qoyub qaçırdı. Ona görə də Babək hər dəfə evlərinə zəng edib ailə üzvləri ilə çox fəxrlə danışır. Babək Həsənov Cəbrayılın, Qubadlının, Laçının alınması uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etmiş, şücaət göstərmişdir. Noyabrın 4-də Füzuli-Cəbrayıl istiqamətində torpaqlarımızın azadlığı uğrunda gedən

döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olmuş, Birinci Şıxlı kənd qəbiristanlığında dəfn edilmişdir.

Babək Həsənovun göstərdiyi igidlik dövlət tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Şəhid Babək Həsənov ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 24 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Cəbrayılın azad olunmasına görə"**, 29 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamlarına əsasən **"Laçının azad olunmasına görə"**, **"Qubadlının azad olunmasına görə"**, 30 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Hərbi xidmətlərə görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

Babək Həsənovun timsalında bütün şəhidlərimizi ehtiramla yad edir, ruhu qarşısında baş əyirik. Ruhun şad, məkanın cənnət olsun, igid Vətən oğlu!

Ürəklərdə yaşayacaq

Vətən müharibəsi! 27 sentyabrdan başlayıb 10 noyabrda Böyük Qələbə ilə başa çatan hərbi tariximizin böyük Zəfər Sənaməsi! Şanlı Azərbaycan Ordusunun Vətən müharibəsində qazandığı Böyük Qələbə və tarixi Azərbaycan ərazisi olan Qarabağın və ətraf rayonlarımızın işğaldan azad olunması 2020-ci ilin Zəfər Sənaməsi kimi xalqımızın yaddaşına əbədi həkk olundu. Ermənistan-Azərbaycan-Dağlıq Qarabağ münacişəsinə son qoyan 44 günlük Vətən müharibəsi Azərbaycanın

qüdrətini bütün dünyaya göstərdi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin elan etdiyi "Qarabağ Azərbaycandır və nida" şüarı igid Vətən oğullarının qələbə qazanmasının əsas qayəsi, əsgər və zabitlərimizi, hərbiçilərimizi qələbəyə səsləyən rəhbər çağırışı oldu.

44 gün davam edən müharibədə xalqımızın həmrəyliyi, birliyi, dövlət başçısının ətrafında sıx birləşməsi bütün dünyaya qüdrətli Azərbaycanın var olmasını sübut etdi. Azərbaycanın müzəffər ordusu gündəgün, anbaan xalqımızı qələbə sevinci ilə sevindirdi, hərbi tariximizə şanlı zəfərlərlə dolu günlər yazdı. Azərbaycan Ordusunun əsgər və zabitlərinin, hərbiçilərimizin, igid Vətən övladlarının 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsində göstərdikləri qəhrəmanlıqlar, hər gün döyüş meydanından aldığımız Qələbə xəbərləri sayəsində

bütün dünya Azərbaycan dövlətinin və ordusunun gücünü, qüdrətini bir daha gördü.

44 günlük Vətən müharibəsində iştirak edib qəhrəmanlıqlar göstərən və adını şəhidlik adlı uca zirvəyə yazdıran Vətən oğullarından biri də əsgər **Allahverdiyev Sakit Şahin oğludur**.

Onun ömür yolunu vərəqlədikcə qısa, lakin örnək olası və mənalı həyat tarixçəsi gözlərim önündə canlanır. Doğum şəhadətnaməsində qeyd edildiyi kimi, Sakit, 24 dekabr 2001-ci ildə Ağstafa rayonunun Tatlı kəndində anadan olmuşdur. O, 2007-ci ildə Qazax rayon Elşən Cəfərov adına Çaylı kənd 2 nömrəli tam orta məktəbdə oxumağa başlamış, 2018-ci ildə həmin məktəbin on birinci sinfini bitirmişdir. Əsgərlik yaşına çatdığı üçün 2020-ci ilin yanvar ayının 26-da Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə həqiqi hərbi xidmətə çağırılmışdır. O, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin (XTQ-nin) sıralarında hərbi xidmətə başlamışdır. Xidmət etdiyi müddətdə hərbi silah və sursatlardan istifadə qaydalarını ətraflı öyrənib öz biliyini zənginləşdirmiş, hərbi sahədə olan təcrübəsini daha da artırmışdır. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin mərd, mübariz əsgəri kimi yetişərək Vətən torpaqlarını yağı düşməndən azad etməyə hər an hazır olmuşdur.

Qardaşı İlkin danışır:

- Sakitin arzusu hərbiçi olmaq idi. Ona görə də yüksək səviyyədə xidmət edirdi. Əsgərlikdən sonra qalıb işləmək istəyirdi. Amma qismət olmadı.

Sentyabrın 27-də Vətən müharibəsi başlayanda Azərbaycan Ordusunun bütün əsgər və zabidləri kimi, Sakit Allahverdiyev də 30 ildir ki, düşmən əsarətində olan Vətən torpaqlarının yağı düşmənlərdən azad olunması uğrunda gedən qanlı döyüşlərə qatılmışdır. Qəlbindəki Vətən sevgisi, düşməne qarşı olan intiqam hissi böyük idi Sakitin. "N" sayılı hərbi hissənin Qərargah bölüyünün 3-cü mühafizə tağımının 3-cü mühafizə manqasının atıcısı Sakit Allahverdiyev Füzulinin, Hadrutun, Ağdərənin işğaldan qurtarması uğrunda gedən döyüşlərdə

mərdlik göstərmiş, əsgəri borcunu ləyaqət və şərəflə yerinə yetirmişdir. Döyüşlərdə onun gözündən heç nə yayınmır, sərrast atəş ilə düşməni yerə sərir.

Sakit Allahverdiyev 9 noyabr 2020-ci ildə ömrünü canı qədər sevdiki Vətənə bağışlayaraq şəhidlik zirvəsinə ucalmışdır. O, Çaylı kəndindəki Şəhidlər Xiyabanında izdihamla dəfn edilmişdir. Subay idi.

Müzəffər Azərbaycan Ordusunun şücaətli igidlərindən olan Sakit Allahverdiyev ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 30 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Hərbi xidmətlərə görə" medalları** ilə təltif edilmişdir.

Vətən müharibəsində iştirak edərək Qarabağ uğrunda şəhid olmuş bütün şəhidlərimiz kimi, Sakit Allahverdiyev də Azərbaycan xalqının, qazaxıların qəlbində daim yaşayacaqdır. Şəhidlər ölmür, əbədi yaşayırlar! Şəhid Sakit Allahverdiyevə Allahdan rəhmət diləyir, ruhu qarşısında baş əyirik.

Hərbçi olmağı qərara almışdı...

Sentyabrın 27-dən noyabrın 10-dək davam edən Vətən müharibəsi şanlı Azərbaycan Ordusunun Tarixi Zəfəri ilə başa çatdı, 30 ilə yaxın davam edən işğala həmişəlik son qoyuldu. Biz həmin gündən Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin bitməsi və ölkəmizin zəfər qazanması üçün haqq savaşına çıxdıq və tarixi ədaləti bərpa etdik. Silahlı qüvvələrimizin əsgər və zabitləri, hərbiçiləri Vətənimizin ərazi bütövlüyü naminə bir yumruq kimi birləşib, qəhrəmancasına vuruşaraq Azərbaycan Ordusunun gücünü, qüdrətini bütün

dünyaya bir daha nümayiş etdirdilər.

Cənab Prezident, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusu "Dəmir yumruq" əməliyyatını həyata keçirərək işğal altındakı torpaqlarımızı qısa müddətdə düşməndən azad etdi. Ali Baş Komandanın dəmir iradəsi, əyilməz qətiyyəti, xalqımızın birliyi və şanlı ordumuzun şəxsi heyətinin şücaəti nəticəsində 44 günlük müharibə Azərbaycanın tam qələbəsi ilə başa çatdı. Bütün dünya 10 noyabrda Azərbaycan dövlətinin qazandığı Tarixi Qələbənin, gücünün və qüdrətinin bir daha şahidi oldu.

Daşdəmirov Elfak Eltun oğlu da Vətən müharibəsində adını qəhrəmanlar sırasına yazdıraraq şəhidlik zirvəsinə ucaldı, əbədiyyətə qovuşdu.

Elfak Daşdəmirov 26 aprel 1996-cı ildə Qazax rayonunun Ermənis-

tanla sərhəddə yerləşən Fərəhli kəndində anadan olmuşdu. Hələ uşaq yaşlarından Fərəhlinin qonşuluğunda yerləşən Bağanıs Ayrım, Qızıl Hacılı, Yuxarı və Aşağı Əskipara kəndlərinin ermənilər tərəfindən işğal edilməsini eşitmişdi. Elə bu səbəbdən də uşaqlıqdan qəlbində düşməyə qarşı intiqam hissi yaranmış və hərbcı olmağı qərara almışdı.

2002-ci ildə Qazax rayon Kamran Kərimov adına Fərəhli kənd ümumi orta məktəbinə oxumağa başlayandan sonra qəlbindəki bu hisslər daha da böyümüş, 2011-ci ildə həmin məktəbin doqquzuncu sinfini bitirəndən sonra təhsilini Qazax şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbində davam etdirmişdir. 2011-ci ildə orta təhsilini başa vurduqdan sonra valideynlərinə mütləq hərbcı olacağını demişdi. Evin tək oğlu olduğu üçün ailədə onun bu qərarına hörmətlə yanaşmış, bir söz deməmişdilər. Elfak Daşdəmirov sənədlərini hazırlayıb bu sahədə oxumaq istəsə də, alınmamışdı. Həmin səbəbdən test imtahanları verərək 2013-cü ildə Azərbaycan Dövlət Aqrar Universitetinə (ADAU) daxil olmuş, 2017-ci ildə həmin universiteti bitirmişdir. Ali təhsil haqqında diplomu alandan sonra bir il (2017-2018-ci illərdə) Azərbaycan Silahlı Qüvvələrində həqiqi hərbi xidmətdə olmuşdur.

Hərbi xidmət onun arzusunun məkanı idi. Ona görə də ali təhsil almasına baxmayaraq, burada birbaşa hərbi kurslarda oxumaq və hərbi sahədə xidmət etmək məqsədilə daha bir cəhd göstərdi. Amma bu dəfə də istəyi baş tutmadı. Hərbcı olmaq arzusunun alınmadığını görüb Bakıya gedərək ixtisası üzrə işləməyə başladı.

Ölkə Prezidentinin "Azərbaycan Respublikasında qismən səfərbərlik elan edilməsi haqqında" müvafiq tarixli Sərəncamına əsasən 2020-ci il sentyabr ayının 21-də Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən qismən hərbi səfərbərliyə cəlb olundu.

Elfak Daşdəmirov Vətən müharibəsində ilk döyüşə Füzulidə 11 oktyabrda qatılıb. 15 gün bu bölgənin düşməndən azad edilməsi uğrunda gedən qanlı döyüşlərdə igidliyi, qəhrəmanlığı ilə fərqlənib. 2020-ci ildə oktyabrın 26-da Füzuli-Cəbrayıl istiqamətində torpaqlarımızın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid

olub. Şəhid Elfak Daşdəmirov Fərəhli kənd qəbiristanlığında izdihamla dəfn olunmuşdur. Subay idi.

Elfak harada olsa, özünə hörmət qazanar, ətrafındakıların sevimlisi olardı. Müharibəyə getməmişdən əvvəl işlədiyi müəssisənin rəhbəri Anar Almədədovun Elfak şəhid olduqdan sonra kollektivin adından yazdığı məktub buna əyani sübutdur. Həmin məktubdakı cümlələr adamın ürəyini dağlayır: "Balam dadında Elfaqım! Ölüm yaraşmırdı sənə. İndi mən yaşadığımdan utanıram, yediyimdən utanıram, mənim balam. Dağ çəkdin mənə. Dözə bilmirəm, inana bilmirəm ki, sən yoxsan". Onun haqqında deyilən belə ürək sözləri onlarca, yüzlərcədir.

Elfak Daşdəmirovun qəhrəmanlığı dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. O, ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 18 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Döyüşdə fərqlənməyə görə"** və 25 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Füzulinin azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

"Qıymazdı ki, mən ağlayım"

Azərbaycanın 44 gün davam edən Vətən müharibəsində əldə etdiyimiz Böyük Qələbə düşməni məhv etməklə yanaşı, həm də bütün dünyaya ölkəmizin gücünü, qüdrətini göstərən bir qələbə oldu. Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə şanlı ordumuzun əsgər və zabıtləri, hərbiçiləri döyüş meydanında göstərdikləri qəhrəmanlıqlarla Azərbaycanın hərbi tarixində şanlı zəfərə imza atdılar, yeni bir salnamə yazdılar. Azərbaycanın mərd, qəhrəman övladları 44 gün ərzində

işğalçı Ermənistan ordusunu darmadağın edərək düşməni torpaqlarımızdan qovmağa müvəffəq oldular. Müzəffər Ali Baş Komandanın qətiyyəti və rəşadətli ordumuzun şücaəti sayəsində doğma Qarabağımızın erməni işğalı altında olan torpaqları azad edildi. Həmin müqəddəs torpaqlarımızda bu gün üçrəngli Azərbaycan Bayrağı dalğalanır.

Vətən uğrunda şəhid olmağı özünə şərəf bilən belə qəhrəmanlarımızdan biri də əsgər **Hüseynov İlqar Yaşar oğludur**.

... Anasına çox bağlı idi İlqar. Fikrindən keçənləri ona danışar, ürəyindəki arzular haqqında yorulmadan anası ilə söhbət edərdi. Hec nəyi ondan gizlətməzdi, hətta hansı qızı sevdiyini belə.

İlqarın anası Nurcahan Ağasultanova oğlu haqqında danışaraq kövrəlir:

- İlqar evimizin dirəyi idi. Bütün işləri o görürdü. Çalışmaqdan yo-

rulmazdı"- deyir.

Bir qədər söhbət etdikdən sonra onunla İlqarın ömür dəftərini və-rəqləyirik. İlqar Hüseynov 17 yanvar 2001-ci ildə Qazax şəhərində anadan olmuşdur. 2007-ci ildə Qazax şəhər Qaratel Hacımahmudova adına ümumi orta məktəbin birinci sinfinə getmiş, 2016-cı ildə hə-min məktəbin doqquzuncu sinfini bitirmişdir.

İlqar Hüseynov təhsilini artırmaq üçün test imtahanlarında iştirak etmiş və Qazax Dövlət Sosial-İqtisadi Kollecinin "Elektrik təchizatı" fakültəsinə daxil olmuşdur. Oxuduğu müddətdə öz nizam-intizamı, qabaqcıl olması ilə yoldaşlarından fərqlənən İlqar Hüseynov 2020-ci ildə kollecdə təhsilini başa vurmuşdur.

Təhsil aldığı Qazax Dövlət Sosial-İqtisadi Kollecinə İlqar Hüseynova dərs demiş müəllimi Nurlanə Abbasovanın qələmə aldığı xatirəsi İlqarın necə bir xarakterə malik olduğunu aydın şəkildə gös-tərir: "Mən İlqarı kollecdə dərs deyən zaman tanıdım. Onda olan Və-tən sevgisi, bayrağımıza olan hörmət mənim ona olan rəğbətimi da-ha da artırdı.

İlqar əsgərliyə getməmişdən üç gün əvvəl mənimlə söhbət edəndə dedi: "Müəllimə, inşallah, mən hərbi xidmətdə elə bir zirvəyə yüksələcəyəm ki, siz tələbənizlə hər zaman fəxr edəcəksiniz. Doğ-rudan da, İlqar şəhidlik zirvəsinə ucalaraq adını tarixin silinməz sə-hifəsinə yazdı. Bəli, biz bu gün onunla fəxr edirik".

Nurcahan xanım danışır ki, İlqarın şəhid olacağı elə bil ürəyimə dammışdı. Hələ kollecdə oxuyanda deyirdi: "Görərsiniz, mən əsgər-liyə gedəndə müharibə olacaq. Mən də döyüşə gedib şəhid olaca-ğam". Bununla bağlı bir də onu danışdı ki, İlqar şəkil çəkdirməyi sevməzdi. Amma hərbi xidmətə getməmişdən 3 gün əvvəl çoxlu şə-kil çəkdirib, "Dünyanın işini bilmək olmaz"- deyib.

Hərbi xidmət dövrü İlqar Hüseynovun həyatında mühüm yer tu-tur. İlqar kolleci bitirdikdən sonra Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Ça-ğırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən həqi-qi hərbi xidmətə çağırılmış, Ağdam rayonunun Xındırstan kəndində xidmət etmişdir.

2020-ci il sentyabrın 27-də cəbhədə düşmənin növbəti təxribatlarının qarşısını alarkən Azərbaycan Ordusunun keçirdiyi əks-hücum əməliyyatları zamanı bütün əsgər və zabitlərimiz kimi İlqar Hüseynov da torpaqlarımızın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərə qatılmışdır. "N" sayılı hərbi hissənin artilleriya batareyasının əsgəri kimi mərdlik, mübarizlik nümayiş etdirmişdir.

28 oktyabrda Ağdam istiqamətində düşmənin hücumunu dəf edib hücumu keçiblər. Bu zaman İlqar Hüseynov minaatan silahdan atılan mərmnin qəlpəsindən ağır yaralanıb və döyüş meydanında şəhid olub. Şəhid əsgərimiz Qazax şəhərindəki şəhidlər qəbiristanlığında izdihamla dəfn edilmişdir.

Nurcahan xanım İlqarın şəklini göstərək kədərli-kədərli: "İlqar qıymazdı ki, mən ağlayım" deyir və göz yaşlarına hakim kəsilə bilmir.

Şəhid İlqar Hüseynovun igidliyi dövlət tərəfindən yüksək qiymətləndirilmiş, o, ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamı ilə **"Vətən uğrunda" medalı** ilə təltif olunmuşdur.

"Mənim atam şəhid olub, ölməyib"

Qazax rayonunun İkinci Şıxlı kənd sakini **Kərimov Emil İlqar oğlu** qısa, amma şərəfli bir ömür yaşayıb. Onun ömrünə şöhrət gətirən isə torpaqlarımızın düşmən tapdağından azad olunması uğrunda gedən Vətən müharibəsində igidlik göstərməsi, canını torpaq uğrunda qurban verərək şəhid olmasıdır.

1993-cü il sentyabr ayının 7-də dünyaya gələn Emil Kərimov qısa olsa da, mənalı bir ömür yaşayıb. 2000-ci ildə V.Musayev adına kənd tam orta məktəbin birinci sinfinə gedən

zamandan müəllimlərin, eləcə də sinif yoldaşlarının diqqətini özünə cəlb edib - zirekliyi, qayda-qanunlara ciddi əməl etməsi və yaşıdlarından seçilməsi ilə. 2011-ci ildə orta təhsilini başa vurduqdan sonra Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə həqiqi hərbi xidmətə çağırılmış, vətən qarşısında borcunu ləyaqətlə yerinə yetirərək 2013-cü ilin aprel ayında tərxis olunmuşdur.

Emil Kərimovun həyatında ən önəmli gün isə 2020-ci ilin sonunda başlamışdır. Ölkə Prezidentinin "Azərbaycan Respublikasında qismən səfərbərlik elan edilməsi haqqında" müvafiq tarixli Sərəncamına əsasən 2020-ci il sentyabr ayının 21-də Azərbaycan Respubli-

kası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən qismən hərbi səfərbərliyə cəlb olunmuşdur. Əsas hadisələr də bundan sonra başlamışdır.

Həmin gündən sonra Emil Kərimov əsl hərbcisi həyatı yaşamış, "N" sayılı hərbi hissənin mənqa komandiri hərbi vəzifəli əsgəri kimi Qarabağın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərə qatılmış, Vətənə sevgisini silahı ilə, qəhrəmanlığı ilə bildirmişdir.

Anası Surayyə Hüseynova oğlu ilə son görüşündən danışır:

-Sonuncu dəfə Emillə oktyabr ayının 8-də görüşə bildim. Bilsəydim ayrılıq var, heç olmasa oğlumun doyunca üzünə baxar, bağrıma basardım. Elə bildirdim ki, tez bir zamanda qayıdıb gələcək.

Amma atalar deyir, sən saydığını say, gör fəlakət nə sayır.

Emil Kərimovun döyüş yolu Füzulinin azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdən başlayıb. Burada düşmənin müqavimətini qırıb darmadağın edəndən sonra şanlı Azərbaycan Ordusunun qəhrəman döyüşçüləri ilə birlikdə Cəbrayılın azad olunması uğrunda gedən döyüşlərə qatılıb. Düşmənin başına od yağdıraraq Azərbaycan əsgərinin qətiyyəti onlara göstərib şücaəti, qorxmazlığı, mətanəti ilə.

Atası Kərimov İlqar deyir:

-Emil hərbi sirr olduğu üçün yerini və keçirdiyi döyüşlər barədə bizə heç nə demirdi. Hər dəfə telefonla əlaqə saxlayanda müharibənin qalibiyyətlə başa çatacağını söyləyirdi. 13 gün Füzulidə döyüşməklərinə baxmayaraq, bir dəfə də olsun belə, bu haqda danışmadı.

Həyat yoldaşı Afət Əliyeva sonuncu dəfə Emillə telefonla danışmasını belə xatırlayır:

-Emillə axırıncı dəfə oktyabrın 25-də danışdım. Axşam saat 5-6 arası olardı. Zəng eləyib uşaqları soruşdu. Nəzəniyə, Aminə yaxşı baxmağımı söylədi. Uşaqları ürəkli böyüt, dedi. Bir də qəflətən: "Dünya işini bilmək olmaz, mənə nəsə olsa, uşaqları qardaşıma - Vüsala tapşırıram," - dedi. Bu, bizim axırıncı söhbətimiz oldu. Elə bil ürəyinə damıbmış. Həmin günün səhəri, oktyabrın 26-da Emilin Füzulidə qəhrəmancasına şəhid olması xəbərini aldım. Dünya başıma fırlandı.

5 yaşına təzəcə qədəm qoymuş qızı Nazəninin dediyi sözlər isə insanın ürəyini parçalayır. O, uşaq düşüncəsi ilə özü də bilmədən həqiqəti deyib, atasının zirvəyə yüksəldiyini bildirib. Anası söyləyir:

-Bir dəfə qızım danışdı ki, uşaqlar mənə dedi ki, sənin atan ölüb. Mən isə onlara dedim ki, mənim atam ölməyib, mənim atam şəhid olub.

-Elədir qızım, sənin atan şəhid olub. Şəhidlər isə ölmür, - dedim.

Vətən torpaqlarının bütövlüyü naminə canından keçən igid əsgərimizin döyüslərdə göstərdiyi şücaət dövlətimiz, Ali Baş Komandan İlham Əliyev tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Emil Kərimov ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 18 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Döyüşdə fərqlənməyə görə"** və 25 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Füzulinin azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

Qorxu nə olduğunu bilmirdi

Anadan qorxmaz doğulmuşdu Niftalı. Heç nədən çəkinməz, qorxulu nədirsə, düz üstünə gedər, öz qorxmazlığı ilə qorxunu ram edərdi. Yaşıdları arasında da qorxmaz, mərd, mübariz bir gənc kimi tanınmışdı. Qorxmaz olduğu qədər də çox saf, təmiz, xeyirxahlıq yolunda əlindən gələni əsirgəməyən idi.

Qocayev Niftalı Zakir oğlunun keçdiyi şərəfli həyatı ilə yaxından tanış olduqca onun şəkillərdə gördüyüm nurlu siması gözlərim önündən gəlib keçir. Şəhidin ömür yoluna işıq salmaq üçün Niftalıdan yadigar qalmış şəkilləri, ona aid olan sənədləri vərəqləyirəm. Xəyal məni 26 il əvvələ, Niftalı Qocayevin anadan olduğu ilə aparır. 1994-cü ilin payız günlərində, noyabrın 20-də Qazax rayonunun Çaylı kəndində anadan olan Niftalı Qocayevin uşaqlıq illəri çox mənalı və asudə keçib. Evin tək oğlu olduğu üçün ailə üzvlərinin hamısı, necə deyərlər, onun nazı ilə oynayıb, başına dolanıb, bir sözünü iki eləməyiblər.

Atası Zakir oğlunun ildən-ilə böyüyən boyuna baxıb fəxarət hissləri keçirir, ürəyində övladı ilə bağlı bir-birindən gözəl arzular kök atırdı. Anası Gilas xanım hər kəlməsinə "Can oğul" deyib əzizləyərək balasının başına dolanırdı. Bacısı Fəridə ondan yaşca böyük olsa da, həmişə qardaşını böyük bilir, sözündən heç vaxt çıxmırdı. Beləcə, Qocayevlər ailəsi öz sadə, səmimi günlərini, illərini yaşayır, sa-

Atası Zakir oğlunun ildən-ilə böyüyən boyuna baxıb fəxarət hissləri keçirir, ürəyində övladı ilə bağlı bir-birindən gözəl arzular kök atırdı. Anası Gilas xanım hər kəlməsinə "Can oğul" deyib əzizləyərək balasının başına dolanırdı. Bacısı Fəridə ondan yaşca böyük olsa da, həmişə qardaşını böyük bilir, sözündən heç vaxt çıxmırdı. Beləcə, Qocayevlər ailəsi öz sadə, səmimi günlərini, illərini yaşayır, sa-

baha ümidlə baxırdılar.

Niftalı Qocayev 2001-ci ildə Elşən Cəfərov adına Çaylı kənd 2 nömrəli tam orta məktəbin birinci sinfinə daxil olaraq oxumağa başlamış, 2012-ci ildə həmin məktəbin on birinci sinfini bitirərək orta təhsil almışdır. 18 yaşına çatanda bütün həmyaşıdları kimi, Niftalı da "kişilik məktəbi"ndən keçmişdir. 2013-cü ilin yanvar ayında Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə həqiqi hərbi xidmətə çağırılmış, 2014-cü ilin iyul ayında hərbi xidmətdən tərxis olunmuşdur.

Sentyabrın 27-də Vətən müharibəsi başlayanda xalqımızın bütün vətənpərvər oğulları vətənin müdafiəsinə qalxdılar. Ələlxüsus, gənclər ordumuza dəstək göstərərək cəbhəyə getməyə can atır, torpaqlarımızın düşməndən azad edilməsi uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etmək istəyirdilər. Əli silah tutan bütün insanların ürəyi cəbhə ilə döyünür, xalq ilə ordunun birliyi nümayiş olunurdu. Hər kəs ön cəbhərə döyüşmək istəyir, əlindən gələni əsirgəməməyə çalışırdı.

Həmin günlərdə Niftalı Qocayev də müharibəyə getməyə can atır, cəbhəyə yola düşəcəyi günü gözləyirdi. Çox keçmədi ki, həmin gün gəlib çatdı. Ölkə Prezidentinin "Azərbaycan Respublikasında qismən səfərbərlik elan edilməsi haqqında" müvafiq tarixli Sərəncamına əsasən 2020-ci il sentyabr ayının 28-də Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən qismən hərbi səfərbərliyə cəlb olundu. Niftalı Qocayev ürəyində düşməndən intiqam almaq hissi ilə cəbhəyə yola düşdü.

Qorxu nə olduğunu bilmirdi. Elə bu səbəbdən də müharibə zamanı həmişə öndə olan həmlə bölüyünə də birinci o, yazılmışdı. Döyüşdə mərdlik, mübarizlik nümayiş etdirir, qorxunun üzünə dik baxır, təhlükələrdən çəkinmirdi. Onun Füzulidən başlanan döyüş yolu sonradan Xocavənddən, Cəbrayıldan, Zəngilandan keçib.

Döyüş yoldaşı Azər Məmmədov danışır ki, 1 noyabr 2020-ci il

tarixində Xocavənddə döyüş zamanı mən ağır yaralanmışdım. Niftalı güllə yağışının altında yaramı sarıyıb məni döyüş meydanından çıxartdı və təcili tibbi yardım maşınına qoydu. Niftalı Qocayev yaralı əsgər yoldaşını döyüş meydanından çıxarıb yenidən səngərə qayıdan zaman birdən düşmən gülləsinə tuş gəldi. Həmişə qorxmazlığı ilə təhlükələrin özünü məhv edən igid əsgər bu dəfə təhlükədən qurtula bilməyib qəhrəmancasına şəhid oldu.

Niftalı Qocayev Çaylı kəndindəki şəhidlər xiyabanında izdihamla dəfn edilmişdir. Subay idi.

Müzəffər Azərbaycan Ordusunun şücaətli igidlərindən olan şəhid Niftalı Qocayev ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 25 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamlarına əsasən **"Füzulinin azad olunmasına görə"**, **"Xocavəndin azad olunmasına görə"**, 30 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Hərbi xidmətlərə görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

İrəli getməyə can atırdı

Uşaqlıqdan adəti idi Elçinin, həmişə birinci olmağa çalışır, dəstə halında olanda isə irəliləməyə can atırdı. Geridə qalması sevməz, axırncı olmağı qəbul etməzdi. Birincilik, zirvədə olmaq onun taleyinə yazılmışdı. Belə bir xarakterdə, belə bir arzu ilə böyüyürdü Elçin Qurbanov. Ürəyində böyük arzuları var idi.

Qurbanov Elçin Məcid oğlu

22 yanvar 2002-ci ildə Qazax rayonunun Xanlıqlar kəndində anadan olmuşdu. Bir qardaş, bir bacı idilər. Günay qardaşından

yaşca böyük olmasına baxmayaraq, onun sözünə qulaq asar, məktəbə bir yerdə gedib-gələrdilər.

Necə böyüdüklərindən xəbərləri belə olmadı. 2008-ci il gəlib çatdı. Bir də gördülər ki, Elçin Ş.Şahvələdov adına Xanlıqlar kənd tam orta məktəbin birinci sinfinə gedir. Elçin Qurbanov 2017-ci ildə həmin məktəbin doqquzuncu sinfini bitirdikdən sonra müstəqil həyata atıldı. Qarşıda onu xoş bir gələcək gözləyirdi.

2020-ci ilin yanvar ayında Elçin Qurbanov Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə həqiqi hərbi xidmətə çağırılmışdır. Əsgəri xidmət dövründə nizam-intizama əməl edir, müasir silah növlərindən düşməyə qarşı tətbiq etmək qaydalarını mənimsəyirdi. Qarşıya qoyulan müddət ərzində El-

çin Qurbanov tank əleyhinə idarə olunan raket qurğularından istifadə etməyi mükəmməl şəkildə öyrəndi. Çox keçmədi ki, o, Silahlı Qüvvələrin mübariz və döyüşkən əsgəri kimi yetişdi.

Sentyabrın 27-də Vətən müharibəsi başlamış, düşməndən intiqam almaq zamanı gəlib çatmışdı. Bütün əsgər və zabitlərimiz kimi, Elçin Qurbanov da müharibənin ilk günündən döyüşə atıldı. Keçirdiyi hərbi əməliyyatlarda dəqiq nişan alaraq düşmənin bir neçə tankını vurub sıradan çıxartdı, onlarla canlı qüvvəsini məhv elədi. Döyüşlərdə mərdliklə vuruşub düşmənin başına od ələyərək ona aman vermirdi.

Tağım komandiri Rauf Aslanov deyir ki, Elçin Qurbanov çox qorxmaz əsgər idi. Hərbi qaydalara görə, o, arxada olmalı idi. Amma daim qabağa can atır, irəlidə gedirdi. Sağ ayağında qəlpə var idi. Nə qədər israr eləsəm də, aşağı düşmədi. "Döyüş yoldaşlarımı qoyub hospitala getmərəm"- dedi. Bir az keçmiş yenə də döyüşə girdi.

Atası Məcid kişi danışır ki, Elçin müharibənin ilk günlərində kəşfiyyatçı olub, ən çətin tapşırıqları yerinə yetirib. Oktyabrın 15-dən sonra polkovnik Şükür Həmidovun komandanlığı altında vuruşub.

Elçin Qurbanovun döyüş yolu işğal altında olan rayon və kəndlərin azad olunması uğrunda gedən qanlı döyüşlərdən keçib. Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı, kənd Horadiz, Xocavəndin kəndlərinin düşmənlərdən təmizlənməsi Elçin Qurbanovun döyüş salnaməsinə yazılıb. Adları qeyd olunan rayonların düşməndən təmizlənməsində əsl igidlik və qəhrəmanlıq göstərüb.

Ən çətin tapşırıq isə Şuşa yaxınlığındakı yüksəkliyin alınması uğrunda gedən döyüşlərdə olub. Əsgər yoldaşı Tahir Şəmiyev Elçin Qurbanovun burada keçirdiyi sonuncu döyüşdən, şəhid olmasından danışır:

-Şuşaya doğru irəliləyirdik. Hər tərəf dağlıq idi. Dağların yüksək bir yerində mövqe tutduq. Elçinlə bir yerdə idim. Biz sonra təpəyə qalxdıq. Axşamüstü saat 4-5 arası olardı. Bu zaman düşmən tərəfdən atəş açıldığı üçün güclü atışma oldu. Bir az keçmiş mən tutduğumuz

mövqeyin arxa hissəsinə keçdim. Birdən uşaqlardan kimsə qışqırdı ki, Elçini vurdular. O, minaatan silahdan atılan mərminin qəlpəsinə ağır yaralanmışdı. Onun yarasını sarıyıb kömək etməyə çalışsaq da, köməyi olmadı. Elçin Qurbanov gülümsəyə-gülümsəyə gözlərini əbədi olaraq yumdu. Sanki o, ölümün özünə gülürdü. Əsgər qardaşımız 4 noyabr 2020-ci il tarixində döyüş meydanında şəhid olaraq əbədiyyətə qovuşdu.

Elçin Qurbanov Qazax rayonunun Xanlıqlar kənd qəbiristanlığında izdihamla dəfn edilmişdir.

İgid Vətən oğlunun döyüş meydanında göstərdiyi qəhrəmanlıq Ali Baş Komandan İlham Əliyev tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Şəhid Elçin Məcid oğlu Qurbanov ölümündən sonra cənab Prezidentin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"** və 29 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Şuşanın azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

19 yaşı var idi

Azərbaycanın parlaq zəfəri ilə başa çatan 44 günlük Vətən müharibəsi bizim gücümüzü, iradəmizi, mətinliyimizi və ən nəhayət, birliyimizi bütün dünyaya nümayiş etdirdi. Qarabağ adlı savaş qalib Ordumuzun böyük qalibiyyəti ilə başa çatdı. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında şanlı Azərbaycan Ordusu ildırım sürətli müharibə apararaq Böyük Tarixi Qələbə sevincini xalqımıza yaşatdı. Bu qələbənin müəllifi Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev siyasi

iradəsi, əzmkarlığı və mərdliyi ilə Şanlı Qələbəmizi təmin etdi. Ölkə başçısı qazanılan bu böyük zəfərlə ölkəmizin yeni tarixini yazdı - qələbə, zəfərlə dolu olan bir tarixini. Bütün dünya Azərbaycan xalqının yenilməzliyini gördü, ölkəmizin diktə etdiyi bütün şərtləri qəbul etmək məcburiyyətində qaldı. Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında bizi zəfərlə sevindirən şanlı ordumuzun sırayı əsgəri, rütbəli zabiti də igidliklə döyüşdü, əsl qəhrəmanlıq göstərərək tarixin səhifələrinə qızıl hərflərlə "Qarabağ Azərbaycandır!" yazdı.

...İgidlik yaş ilə, boy-buxunla ölçülmür. Gərək ürəyində təpər, qəlbində sevgi olsun. "Ağıl yaşda deyil, başdadır" zərbi-məsəlində də babalarımız yaşın önəmli olmadığına işarə etmişlər. Vətənpərvərlikdə, igidlikdə, elə ağılda da yaşın elə bir fərqi yoxdur. Təki qəlbin böyük və sevgi ilə dolu olsun. Bəzən kiçik yaşlarında insan elə bir iş

görür, elə bir qəhrəmanlıq göstərir ki, tarix boyu danışılır, nəsildən-nəslə keçərək yaddaşlara hopur.

Şəhid əsgər **Məmmədov Əvəz Elnur oğlunun** keçdiyi şərəfli ömür yolu da bu deyilənlərə parlaq bir nümunədir.

Əvəz Məmmədov Qazax rayonunun Bala Çaylı kəndində 2001-ci il iyun ayının 1-də gəlmişdi dünyaya. Sadə, zəhmətkeş ailədə doğulub boya-başa çatan Əvəz lap uşaqlıqdan çox sakit, istiqanlı və dostcanlı idi. 2007-ci ildən 2018-ci ilə qədər Səlamət Həsənov adına Bala Çaylı kənd tam orta məktəbində oxuyanda həmyaşıdları qocaqlığına görə onun adını "Qəhrəman" qoymuşdular. Hardan biləydilər ki, vaxt gələcək, zaman ötəcək, Əvəz Məmmədov əsl qəhrəman ömrü yaşayacaq, şəhidlik zirvəsinə ucalaraq adını tarixə yazdıracaqdır.

Anası Bəsti xanım danışır:

-Orta məktəbdə oxuyanda Əvəzin idmana, ən çox da futbola böyük həvəsi var idi. Hətta futbol üzrə keçirilən yarışlarda iki dəfə kubok da almışdı. Elə bilirdim ki, gələcəkdə futbolçu olacaq.

Qardaşı İbrahim isə Əvəzin başqa bir marağından söz açır:

-Qardaşımın rəssamlığa böyük həvəsi var idi. Vaxtaşırı gözəl, həm də maraqlı şəkillər şəkər, çəkəndən sonra isə bizə göstərərdi. Çəkdiyi şəkillərin əksəriyyəti müharibəyə, qəhrəmanlara aid olardı.

Zaman ötüb keçirdi. Əvəz artıq əsgərlik yaşına çatmışdı. Ona görə də 2019-cu ilin iyul ayında Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən həqiqi hərbi xidmətə çağrıldı. Valideynləri, qardaşı, bacısı, qohum-qonşular onu sevinclə, böyük ruh yüksəkliyi ilə əsgərliyə yola saldılar.

Əvəz Məmmədov ləyaqətlə xidmət edir, öz oğulluq borcunu layiqincə yerinə yetirirdi. İmkan olanda hərdən evə zəng çalır, hal-əhval tutur, hər şeyin yaxşı olacağını deyirdi. Sonra isə birdən-birə zənglər kəsildi.

... Vətən müharibəsi başlamışdı. Müdafiə Nazirliyinin "N" saylı hərbi hissəsinin hərbi qulluqçusu, əsgər Əvəz Məmmədov şəhər və kəndlərin azad olunması uğrunda gedən döyüşlərə qatılaraq vuruşurdu. Şəhərlər, qəsəbələr, kəndlər bir-birinin ardınca işğaldan azad edilirdi. Amma igid əsgər Qarabağın düşmənlərdən tam azad olması

xəbərinin sevincini yaşaya bilmədi. 6 oktyabr 2020-ci il tarixində Ağdam rayonunun Qaradağlı kəndi yaxınlığında gedən döyüşlərdə düşmənin hücumunun qarşısını alarkən şəhid oldu. 19 yaşında dünyasını dəyişən Əvəz Məmmədov Çaylı kəndindəki Şəhidlər Xiyabanında dəfn edilmişdir.

Vətənə olan xidməti borcunu qaytararkən torpaqlarımızın bütövlüyü naminə canından keçən igid əsgərimizin döyüşlərdə göstərdiyi şücaət dövlətimiz, Ali Baş Komandan İlham Əliyev tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Əvəz Məmmədov ölümündən sonra ölkə Prezidentinin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda" medalı** ilə təltif olunmuşdur.

Azərbaycanın azadlığı və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarını qurban vermiş, qəhrəmanlıq göstərmiş şəhidlərin, igid Vətən oğullarının əziz xatirəsini ehtiramla yad etmək hər birimizin müqəddəs borcudur. Vətən yolunda şəhid olub əbədiyyətə qovuşan Əvəz Məmmədovun xatirəsini dərin ehtiramla yad edir, ruhu qarşısında baş əyirik.

Alnımıza nə yazılıbsa...

Sentyabrın 27-də Ermənistanın növbəti hərbi təxribatı və birbaşa mülki əhalini hədəfə alması səbrimizi daşıran son damla oldu. Müzəffər Ali Baş Komandanın Qarabağ uğrunda "İrəli!" əmrinə milyonlar səs verdi. Yaralı yurdumuzun səslədiyi cəsur vətən övladları ölümdən belə qorxmadan irəli atıldılar. Artıq qisas günü gəlmişdi və azğın düşməyə aman yox idi... Azərbaycanın qəhrəman övladları canlarını Vətənə sipər edərək qarış-qarış, addım-addım torpağımızı azad etdilər, hər gün bizə qələbə sevincini

yaşatdılar. Yağış, soyuq, çovğun, çən-çiskin bilmədən irəlilədilər, sıldırımlı qayalar aşdılar, hətta yeri gələndə yalın əllə olsa belə düşməyə aman vermədilər. Üzərlərinə dolu kimi yağdırılan mərmilər, xain düşmənin yerə basdırdığı bombalar, tikanlı məftillər cəsur ürəkli əsgərlərimizi dayandıрмаğa qadir olmadı.

"Canımız sənə fəda, Vətən!" söyləyərək zəfər yürüşünə çıxan igid oğullarımız and içmişdilər ki, şəhidlərimizin qisasını almadan, doğma ana yurdumuzu yağıdan xilas etmədən, bayraqlarımızı Qarabağın ən hündür zirvələrində dalğalandırmadan bu haqq yolundan dönməyəcəklər.

Bu müqəddəs yoldan dönməyənlərdən biri də **Mustafayev Merik Musa oğludur**. Onun haqqında geniş şəkildə yazmamışdan öncə şə-

hidə qoyulmuş Merik adı barədə qəribə olan, "Adın da düşər-düşməzi var" fikrinə haqq qazandıran bir məsələni istəklil oxucuların nəzərinə çatdırmaq istəyirəm. Qədim kökə söykənən Merik adı şəhidin əvvəlcə babasının babasına, sonra babasına, ən nəhayəti isə, şəhidin özünə qoyulub. Ən qəribəsi isə odur ki, hər 3 nəfər gənc yaşlarında, özü də müharibədə həlak olub. Bu, bəlkə də bir təsadüf və yaxud həqiqətdir.

Merik Mustafayev 1995-ci il noyabrın 5-də Qazax rayonunun Birinci Şıxlı kəndində anadan olmuşdur. 2002 - ci ildə M.Həsənov adına kənd tam orta məktəbində oxumağa başlamış, 2011-ci ildə doqquzuncu sinfini bitirmişdir. 2014-cü ildə Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə həqiqi hərbi xidmətə çağırılmış, 2015-ci ildə isə tərxis olunmuşdur. Ölkə Prezidentinin "Azərbaycan Respublikasında qismən səfərbərlik elan edilməsi haqqında" müvafiq tarixli Sərəncamına əsasən 2020-ci il sentyabr ayının 21-də Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən qismən hərbi səfərbərliyə cəlb olunmuşdur.

"N" sayılı hərbi hissənin atıcısı hərbi vəzifəli əsgər Merik Mustafayevin döyüş yolu Füzulidən başlayıb. Merik Mustafayevin daxil olduğu hərbi bölük 10 gün burada qanlı döyüşlərdə iştirak etmişdir. Öz cəvrikliyi, qorxmazlığı, mərdliyi ilə daim fərqlənmişdir. Ona görə də ən çətin və təhlükəli hərbi əməlləri Merik Mustafayev yerinə yetirmiş, komandirlərin verdikləri tapşırıqların öhdəsindən layiqincə gəlmişdir.

Atası Musa deyir ki, Merik çox qorxmaz idi. Hərdən zəng edib danışanda biz ona dəstək olmaqdan o bizim həyəcan keçirdiyimizi görüb ürək-dirək verir: "Qorxmayın, alnımıza nə yazılıbsa, o da olacaq" - deyirdi.

Həyat yoldaşı Günəş danışır ki, sonuncu dəfə oktyabrın 25-də zəng eləmişdi. Bir az danışmışdı ki, döyüş başladı. Ona görə də əlaqə kəsildi. Və bir daha danışa bilmədik.

Merik Mustafayev 2020-ci il oktyabrın 26-da Füzuli-Cəbrayıl istiqamətində gedən döyüşlərdə igidliklə vuruşaraq şəhid olmuşdur. Qəhrəman şəhidimiz Birinci Şıxlı kənd qəbiristanlığında izdihamla dəfn edilmişdir.

Merik Mustafayevin göstərdiyi şücaət dövlətimiz, ölkə rəhbəri tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. O, ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 18 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Döyüşdə fərqlənməyə görə"** və 25 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Füzulinin azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif edilmişdir.

Vətən uğrunda canından keçən şəhidlərimizi yad etmək hər birimizin vətəndaşlıq borcu, ən ümdə vəzifəsidir. Şəhidimizin əziz xatirəsini dərin ehtiramla yad edir, ailəsinə və yaxınlarına bir daha səbir diləyir, ruhu qarşısında baş əyirik.

"Torpağı alıb qayıdacağıq"

Onun haqqında yazarkən qətiyyət sözü gəlib keçir fikrimdən. Qətiyyət zirvələri fəth etmək istəyən insanın qəlbindəki böyük duyğu, rast gələ biləcəyi əngəllərin, getdiyi yolda qarşılaşacağı maneənin onu yolundan döndərməyəcəyinə inam deməkdir. Aşılması imkansız kimi görünən maneələrle üzləşən və bütün çətinliklərə baxmyaraq öz sözünü reallaşdıran insanlar qətiyyətli olurlar. Bu şəxslər insanın nələrə qadir olduğunu,

nələri edə biləcəyinə inamlı olduğunu, öz əməlləri ilə sübuta yetirirlər. Qətiyyətli insanlar Allahdan yardım istəyib yenedən irəli atılanlar, var gücü ilə çalışanlar, adlarını tarixə yazdıranlardır. Şəhid **Nəsibov Asəf Səfəralı oğlu** kimi.

26 illik ömür yolunda zəngin bir həyat məktəbi keçən Asəf Nəsibovun tərcümeyi-halı olduqca geniş, mənalı və ibrətamizdir. 1994-cü il fevral ayının 25-də Qazax rayonunun Qaymaqlı kəndində dünyaya gələn Asəf dağlar qoynunda böyümüşdü. 2000-ci ildə Qaymaqlı kənd tam orta məktəbin birinci sinfinə gedəndə artıq çoxlu şeirlər bilir, ana, Vətən haqqındakı şeir parçalarını əzbərdən deyirdi. Müəllimləri

danışır ki, uşaq yaşlarından qətiyyətli, inamlı, nizam-intizamı idi. Verdiyə sözdən heç vaxt geri dönməzdi. 2011-ci ildə orta məktəbi bitirdikdən sonra həyatı həmişəlik Bakı ilə bağlanmış, gənc qəlbində boy atan arzularını bu şəhərdə həyata keçirməyə başlamışdır. Elə həmin il ilk arzusu çin olmuş, Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetinin (ADNSU) kimya mühəndisliyi fakültəsinə qəbul edilmiş, 2015-ci ildə həmin universiteti ixtisaslı gənc mütəxəssis kimi bitirmişdir. 25.07.2015-ci ildən 23.07.2016-cı ilədək Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrində həqiqi hərbi xidmətdə olmuş, əsgərlik dövrü onun həyatında dərin iz buraxmışdır.

Asəf Nəsimov ilk əmək fəaliyyətinə Bakıda xəritə mühəndisi kimi başlamışdır. Bir il burada işlədikdən sonra doğulub boya-başa çatdığı Qazax rayonuna qayıtmış, burada rayon yol istismar idarəsində kiçik mühəndis vəzifəsində işləmişdir. Bir müddət sonra yeni bir iş təklifi almış və Qazaxdan ayrılmışdır. 2018-ci ilin axırlarından səfərbərliyə çağırılanadək İqtisadiyyat Nazirliyi tabeliyində olan "Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı" MMC-də baş mütəxəssis işləmişdir. Onu qarşıdakı illərdə daha böyük işlər gözləyirdi.

Ölkə Prezidentinin "Azərbaycan Respublikasında qismən səfərbərlik elan edilməsi haqqında" müvafiq tarixli Sərəncamına əsasən 2020-ci il sentyabr ayının 29-da Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən qismən hərbi səfərbərliklə bağlı komplektləşdirilməyə cəlb olunmuşdur.

Atası Səfəralı kişi danışır:

- Səfərbərliyə çağrılanda Asəf Bakıdan birbaşa hərbi komissarlığa gedib. Gəlib heç bizimlə görüşmədi də. Asəf

çox qorxmaz və qətiyyətli idi. Getdiyi yoldan qalibiyyətlə dönəcəyinə inanırdı. Ona görə də Qazaxdan müharibəyə gedəndə yoldaşlarına deyib ki, "Tezliklə torpağı alıb qayıdacağıq, onda görüşərik".

Anası Xədicə xanım oğluna toy edə bilmədiklərinə görə yarıb-yaxılır:

-Arzumuz ürəyimizdə qaldı. Bir il idi ki, nişanlı idi. Noyabrda toyunun olacağını gözləyirdik, qismət olmadı, - deyir.

Müharibə Asəf Nəsibova tanış idi. O, 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində iştirak etmiş, müharibənin ağrı-acılarını görmüşdü. Ona görə də Murovdağ yüksəkliyinin alınması uğrunda gedən döyüşlərə qatılanda müharibə heç də ona çətin gəlmədi. Bu səbəbdən də qətiyyətlə vuruşur, düşməyə aman vermirdi. Motoatıcı piyada taborunun tərkibində kəskin nişançı(snayperçi) idi. Hədəf gözündən yayınmırdı.

Onunla bir yerdə müharibəyə gedib bir yerdə də xidmət edən Orxan İlyazov danışır ki, Laçın dəhlizinə gedən yolda idik. Döyüşdə mən yaralanmışdım. Həm də mövqeyimiz təhlükəli idi. Bu zaman Asəf özünü yetirdi. Həm uşaqları təhlükədən qurtardı, həm də məni çiyinə alıb döyüş meydanından çıxartdı.

Asəf Nəsibov Cəbrayılın, Qubadlının, Xocavəndin düşməndən azad olunması uğrunda gedən döyüşlərdə mərdliklə vuruşmuşdur. 29 oktyabr 2020-ci il tarixində Laçın istiqamətində olan vuruşmada isə qəhrəmancasına şəhid olmuşdur.

Ölümündən sonra Asəf Nəsibov Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 24 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Cəbrayılın azad olunmasına görə"**, 29 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamlarına əsasən **"Laçının azad olunmasına**

görə", "Qubadlının azad olunmasına görə", 30 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən "Hərbi xidmətlərə görə" medalları ilə təltif edilmişdir.

Əsgər kimi cəbhəyə getdi, qəhrəman oldu

Ailənin son beşiyi idi Nicat. 3 oktyabr 1996-cı ildə Qazax rayonunun Birinci Şıxlı kəndində, ziyalı ailəsində dünyaya gəlmişdi. Hələ dünyaya onun üçün nağıl idi. Amma bu nağıllı dünyada "müharibə", "Qarabağ" sözləri onun qəlbinə toxunur, uşaq dünyasına bir qəzəb toxumu səpirdi. 2003-cü ildə M.Həsənov adına Birinci Şıxlı kənd tam orta məktəbinə gəndəndə əzbərləyib söylədiyi ilk şeirlər Vətən, Torpaq, Ana haqqında idi. Bu da hələ

uşaq olmasına baxmayaraq, körpə vətənpərvərliyindən, uşaq təəssüfkeşliyindən irəli gəlirdi. Bu qətiyyət, bu iradə və mətinlik sonradan **Nəsimov Nicat Səməd oğlunun** həyatında mühüm rol oynayacaq, adını əbədiləşdirəcəkdi.

Orta məktəbdə Nicatın sinif müəllimi olmuş Rəna İbrahimoğlu yazdığı sözlər sevimli şagirdinin xarakterini daha aydın şəkildə göstərir. "Şəhidlər bizim nəsəgimiz, kədərimiz, ürək ağrımız, həm də vüqarımız, fəxrımız, ölməzliyimiz, qürurumuz, örnəyimizdir. Bu gün mən şəhid Nəsimov Nicatdan danışacağam. O, lap uşaqlıqdan vətənpərvər böyüyürdü. Hələ altı yaşında vətənə aid nə qədər şeirlər bilir, mahnılar oxuyurdu.

Görünür, məktəbə ilk qədəmlərini basan uşaq müəllim, ana haqqında şeir söyləyər, amma Nicat vətən haqqında saysız şeirlər bilirdi. Keçirilən tədbirlərin səpgisini dəyişib vətən ruhlu tədbirin keçirilməsini xahiş edər, özü isə həmişə əsgər rolunda çıxış edərdi. Əlifba bayramı tədbirində müəllim ailəsində böyüdüüyü üçün ondan müəllim haqqında şeir və ya məqalə söyləməsini istəmişdim. Razılaşdı, amma çıxışına vətəni tərənnüm edən məqalə və şeirlə başladı, sonda isə müəllim seiri ilə bitirdi. Hətta tədbirdə əsgər paltarını geyinmişdi. Böyüdükcə Nicatın vətəni nə qədər sevdiyini, vətən ruhunda yetişdiyini görürdüm. Nicat çox sevirdi vətənini, canını fəda edəcək qədər. Etdi də... Kiçik ürəyi ilə böyük bir tarix yazıb dillərə dastan oldu".

Nicat bəlkə də hərbi sahəsini seçib tanınmış bir hərbiçi olacaqdı. Çünki gənc qəlbindəki duyğular onun həyatını bu sahəyə istiqamətləndirirdi. Bəlkə də olacaqdı, əgər böyük qardaşı hərbiçi olmasaydı. Onu da qeyd edirəm ki, gizir olan qardaşı Zabit Nəsimov da Vətən müharibəsində iştirak etmişdir.

Nicat Nəsimov 2014-cü ildə orta məktəbi bitirib Gəncə Regional Kollegiyasına daxil olmuşdur. 2016-cı ilin aprel ayında Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə həqiqi hərbi xidmətə çağırılmış, 2017-ci ilin oktyabr ayında isə tərxis olunmuşdur. Hərbi xidmətdən qayıtdıqdan sonra kollecdə təhsilini davam etdirmiş, 2019-cu ildə elektrik təchizatı ixtisası alaraq kolleci bitirmişdir. O, 2020-ci ilin əvvəllərində imtahan yolu ilə Gəncə Regional Enerji İdarəsində işə düzəlmişdir.

Ölkə Prezidentinin "Azərbaycan Respublikasında qismən səfərbərlik elan edilməsi haqqında" müvafiq tarixli Sərəncamına əsasən Nicat Nəsimov 2020-ci il sentyabr ayının 27-də Azər-

baycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən qismən hərbi səfərbərliyə cəlb olunmuşdur.

Döyüşə girməmişdən əvvəl hərbi təlimlərdə iştirak etmiş, silah-sutsatdan istifadə etmək qaydaları haqqında olan biliyini daha da zənginləşdirmiş, təcrübəsini artırmışdır. Sonra isə döyüşə yollanmış, düşmənin qarşı vuruşmağa başlamışdır. Nicat çox ürəklə, böyük cəsarətlə döyüşə atılmışdı. Uşaqlıqdan qəlbində yuva qurmuş Vətən əşqi, torpaq sevgisi ona böyük cəsarət verir, qəhrəmanlığa səsləyirdi. Ona görə də döyüş meydanında düşmənin aman vermir, qan uddururdu. Gənc vətənpərvər döyüşçünün necə mərdliklə vuruşmasını onun aldığı medallardan da aydın görmək olur.

Nicat Nəsimovun Lələtəpədən başlayan döyüş yolu qanlı vuruşmalardan keçmişdir. Füzuli, Zəngilan, Qubadlı və ən nəhayət, Laçın... Laçın onun döyüş salnaməsinin sonuncu ünvanı, həyat yolunun axıncı dayanacağı oldu.

Atası Səməd müəllim deyir:

-Oktyabrın 27-də, şəhid olan günü, səhər tezdən Nicat zəng eləmişdi. Mənimlə, anası Həmidə ilə də danışdı. Səsi çox gür gəlirdi. Tezliklə düşmənin tamamilə məhv ediləcəyini, evə dönəcəyini deyirdi. Çox təəssüf ki, o günü görmək Nicat qismət olmadı. Telefon danışığından bir neçə saat sonra snayper gülləsinə tuş gəlib şəhid oldu...

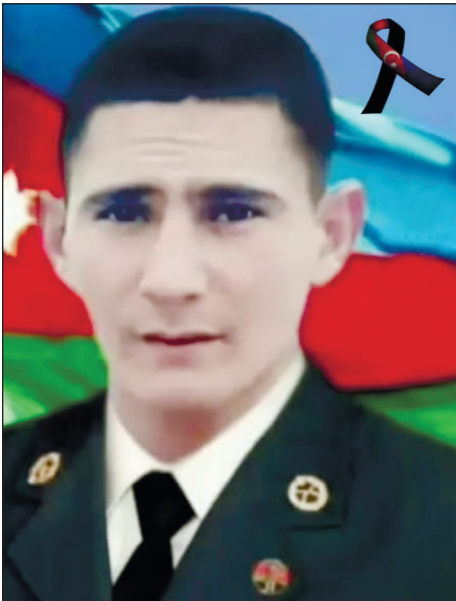
Nicat Nəsimov ölümündən sonra Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 24 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Cəbrayılın azad olunmasına görə"**, 29 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamlarına əsasən **"Laçının azad olunmasına görə"**, **"Qubadlının azad olunmasına görə"**, 30 dekabr 2020-ci il tarixli

Sərəncamına əsasən "Hərbi xidmətlərə görə" medalları ilə təltif edilmişdir.

Gün o gün olsun ki...

Böyük Səməd Vurğunun yazdığı, dilimizin əzbəri olmuş bu misralar qəlbimizin sarı tellərinə toxunur, hər birimizi intiqam almaq havasına kökləyirdi. Ələlxüsus da 30 ildir Qarabağ torpaqları işğal altında olduğu bir dövrdə bu misralar hər birimizin ürəyimizdən keçir, bizi torpaqlarımızın azad olunması uğrunda döyüşlərə səs-ləyirdi:

*Gün o gün olsun ki, qurtarsın dava,
Dağılsın buludlar, açılsın hava.
Alınsın düşməndən intiqam, qisas,
Torpaq nəfəs alıb dincəlsin bir az.*

Doğrudan da, müharibələrin son qoyulmasına, sülhə səs-ləyən bu şeir parçası bizim gündəlik arzu və niyyətimizə çevrilmişdi. 2020-ci ilin sentyabrın 27-nə qədər. Səbr kasasının daşdığı, intiqam məqamının yetişdiyi, azadlıq şərbətinin içildiyi günə qədər.

Haqqında söhbət açdığım **Omarov Elmar Elvar oğlu** 2001-ci ilin Novruz bayramı günlərində, martın 23-də Qazax rayonunun İkinci Şıxlı kəndində dünyaya gəlmişdi. Bu şeiri də çox eşitmişdi, 2008-ci ildən 2019-cu ilə qədər oxuduğu Şahnabat Nəsimova adına İkinci Şıxlı kənd orta məktəbində. Kim bilir, o zaman ürəyindən nələr keçmişdi? Bilmirəm. Bəlkə də o zamanlar uşaq düşüncəsi ilə bu misralarda tərənnüm edilən arzuların, intiqam atəşinin odunu bir o qədər də dərin-dən hiss etməmişdi. Bəlkə də...

Amma 2019-cu ilin 3 iyulunda Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə həqiqi hərbi xidmətə çağrılardan sonra bu misralardakı yangı, istək ona daha dərinlən bəlli oldu. Ağcabədinin Şükürbəyli kəndində əlinə silah alıb hərbi xidmət etməyə başlayan gündən intiqam hissi ilə alışıb yandı, döyüşüb torpaqlarımızı azad etmək arzusu gəlib keçdi ürəyindən. Həmin məqamı, həmin günü isə gözləməyə çox vaxt lazım olmadı.

2020-ci il sentyabr ayının 27-də ermənilərin növbəti təxribatına cavab olaraq Şanlı Azərbaycan Ordusu əks-hücuma keçdi. Elmar Omarov ön cəbhədə döyüşlərə qatılaraq düşməndən qisas almaq üçün igidlilə vuruşmağa başladı. Bir-birinin ardınca qəhrəman əsgərlərimizlə birlikdə kəndləri, şəhərləri azad edib düşməndən təmizlədilər. Füzuli, Xocavənd, Şuşa uğrunda gedən döyüşlərdə əsl qəhrəmanlıq, şücaət göstərərək adını ölməzlər sırasına yazdırdı.

Atası Elvar kişi, anası Şövkət xanım deyirlər ki, Elmar həmişə döyüşlərdə olduğu üçün onunla tez-tez əlaqə saxlaya bilmirdik. Hər dəfə telefonla danışanda isə böyük ruh yüksəkliyi ilə danışır, hər şey yaxşı olacağını deyirdi. Qardaşları Mahmuddan, Eldardan yaşca kiçik olan Elmar böyük ürəyə sahib idi. Ona görə də döyüş meydanlarında mərdliklə vuruşurdu. Füzulinin, Xocavəndin azad olunmasında qorxmaz bir əsgər kimi onun da payı var.

Elmar Omarov sonuncu dəfə Qarabağın üzük qaşı olan Şuşanın azad olunması uğrunda döyüşdü. 8 noyabr 2020-ci ildə - Zəfər günü Elmar Omarov Şuşa şəhərində gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid oldu. 2001-ci ildə İkinci Şıxlı kəndindən başlayan qısa, lakin mənalı ömür yolu həmin gün Şuşada başa çatdı. Qəhrəman döyüşçü qələbə sevincini dadmadı, zəfər anını görə bilmədi.

İgid Vətən oğlu İkinci Şıxlı kənd qəbiristanlığında izdihamla dəfn edilmişdir.

Ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda gedən döyüşlərdə ölümün gözüne dik baxan əsgər Elmar Omarovun göstərdiyi igidlik və şücaət dövlətimiz tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. O, ölümündən

sonra Prezident İlham Əliyevin imzaladığı 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"**, 25 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamlarına əsasən **"Xocavəndin azad olunmasına görə"**, **"Füzulinin azad olunmasına görə"**, 29 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Şuşanın azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

Torpaqlarımızın azadlığı, ölkəmizin ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda canını qurban vermiş Elmar Omarov kimi qəhrəman oğullarımızla fəxr edirik. Əbədilik zirvəsinə yüksəlmiş, azadlıq, müstəqillik, qəhrəmanlıq simvoluna çevrilmiş şəhidlər hər zaman bizim qəlbimizdə əbədi yaşayacaqdır!

Gün o gün oldu... torpaqlarımız düşmən işğalında azad edildi. Elmar Omarov isə şəhidlik zirvəsinə yüksəlib ürəklərə köçdü. Ruhun şad, məkanın cənnət olsun, igid Vətən oğlu!

Arzuları böyük idi

Görəsən, həyatda elə bir insan varmı ki, onun arzusu olmasın? Arzusuz insan kölgəsiz ağaca bənzəyir, həyatda mövqeyi, məramı olmur. Düzdür, insanların arzu və xəyalları fərqlənir, bir arzudan başqa bir arzu yaranır. Bu da təbiidir. Zaman gəlib keçdikcə insanların arzuları da dəyişir, bir-birini əvəz edir. **Vəliyev Anar Həmzə oğlunun** da arzuları, istəkləri böyük idi.

Anar haqqında danışmağa başlayan kimi ilk cümləsində anası Fazilə xanım dedi: -Arzuları böyük idi oğlumun. Gələcəkdə oxumaq, ev tikdirmək, maşın almaq haqqında danışar, ürəyində baş qaldıran ilk arzularını mənimlə bölüşərdi. Həmişə də diqqətlə ona qulaq asıb sevinər, fərəhlənərdim. Mənə çox bağlı idi. Hər sözümlə əvvəlində ona "Can, qurban olum" deyirdim.

Ailənin böyük oğlu idi Anar. 21 iyul 2002-ci ildə Qazax rayonunun Orta Salahlı kəndində dünyaya gəlmişdi. Ailənin ilk övladı olduğu üçün arzuların ilki də onunla bağlı idi. Səməd Hacıyev adına Orta Salahlı kənd tam orta məktəbin birinci sinfinə getdiyi (2008-ci il) ilk gün ailədə böyük şadlıq olmuşdu. 2017-ci ildə orta məktəbin doqquzuncu sinfini bitirəndən sonra Anar hərbi xidmətə hazırlaşmağa başladı. "Kişi əsgərliyə gedər, Vətənə olan borcunu yerinə yetirər"- deyirdi.

Fazilə xanım şəkillərdən birinə baxıb:

- Hərbi xidmətə getməmişdən iki gün əvvəl Anarın ad günü idi, 18 yaşını qeyd edirdi, dostları ilə, sonra da evimizdə şənlik keçirdik. Şənlik həm də oğlumun hərbi xidmətə yola salınması münasibətilə idi. Nə biləydim ki... Sözüünü tamamlaya bilmir.

Anar əsgərliyə getməmişdən bir qədər əvvəl özünə təzə mobil telefon alıbmiş, söndürüb anasına verib deyib ki, əsgərlikdən qayıdandan sonra işlədərəm.

Anar Vəliyev 23 iyul 2020-ci ildə Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən həqiqi hərbi xidmətə çağırıldı. Əsgərlik kişilik məktəbi idi. Anar Vəliyev bu məktəbdən alını açıq, üzünü ağ keçdi. Müdafiə Nazirliyinin "N" sayılı hərbi hissəsinin artilleriyasında hərbi qulluqçu - əsgər kimi xidmət etməyə başladı. Həmin dövrdə nümunəvi xidmət etməsi, verilən hərbi tapşırıqları vaxtlı-vaxtında yerinə yetirməsi ilə fərqləndi. Müasir silahlardan istifadə etmək qaydalarını dərinlən öyrəndi, hərbi biliklərini artıraraq şanlı Azərbaycan Ordusunun mübariz əsgəri oldu.

Anar Vəliyev Vətən müharibəsində ilk döyüşə Tərtərdən başlamış, Füzulinin, Laçının düşmənlərdən azad edilməsi uğrunda gedən qanlı vuruşmalarda fədakarlıq göstərmişdir. Hərbi əməliyyatlar zamanı yaşına uyğun olmayan mərdliklə döyüşür, düşməniə aman vermirdi. Talış kəndi uğrunda gedən döyüş isə Anarın sonuncu döyüşü olub. Minaatdan silahdan atılan atəş nəticəsində başından aldığı ağır qəlpə yarasından döyüş meydanında şəhid olub.

Fazilə xanım deyir:

-Anar şəhid olan günü onunla telefonla 2 dəfə danışdıq. Həmin gün danışdığımıza görə rahat olmaq əvəzinə Həmzənin də, mənim də az qalırdı ki, ürəyimiz partlasın. Elə bil havamız çatmırdı. Sən demə...bizimlə danışandan sonra Anar şəhid olubmuş.

Anar Vəliyev 9 oktyabr 2020-ci il tarixdə Tərtər rayonunun Talış kəndi istiqamətində gedən döyüşlərdə düşmənin hücumunun qarşısını alarkən 18 yaşında qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Vətən müharibəsində iştirak edərək şəhidlik məqamına ucalan Anar Vəliyev

doğulduğu Orta Salahlı kənd qəbiristanlığında izdihamla dəfn edilmişdir. Subay idi.

Azərbaycanın hərbi tarixinə qızıl hərflərlə yazılan 44 günlük Vətən müharibəsində canından keçən bütün şəhidlərimiz kimi əsgər Anar Vəliyevin igidliyi də ölümündən sonra Prezident İlham Əliyev tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Anar Vəliyev ölkə başçısının 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Vətən uğrunda"** və 29 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamına əsasən **"Laçının azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif olunmuşdur.

Gələcək nəsillər canlarını bu müqəddəs yolda - Vətənimizin azadlığı, xalqımızın xoşbəxtliyi uğrunda fəda edən oğul və qızlarımızı heç vaxt unutmayacaqdır. Anar Vəliyev kimi igid, vətənpərvər oğullarımız Azərbaycan xalqının qəlbində əbədi yaşayacaqdır. Ruhun şad, məkanın cənnət olsun, şəhidim!

Bu gənc yaşımda...

Bilmirəm, haqqında söhbət açdığım İlkin Əliyev "Azad bir quşdum" adlı mahnını sevirdimi? Bəlkə də bu mahnıya sağlığında qulaq assa idi "Bu mahnı mənə həsr olunub" deyərdi. Bilmirəm. Amma onun haqqında yazmağa başlayanda nədənsə həmin mahnı səsləndi qulaqlarımda. Mahnının sözləri xəyalımdan gəlib keçdi bir anlıq, nakam bir gəncin ömür hekayəsi kimi.

*Azad bir quşdum,
Yuvamdan uçdum,
Torpağa düşdüm,
Bu gənc yaşımda.*

Amma... Amma Əliyev **İlkin Bəxtiyar oğlu** qanad açıb uçana, böyüyüb boy atana qədər heç bir körpəyə nəsib olmayacaq bir ömür yaşamışdı Qazax rayonunun Canalı kəndində, açılı və nakam bir ömür. Bu ömür dəftərinin ilk vərəqləri qayğılarla, məhrumiyyətlərlə yazılmışdı əzəлиндən. İlkin dünyaya gəldiyi 26 fevral 2001-ci il tarixindən bir neçə ay sonra anasız qalmışdı. Ana qayğısı, ana nəvazişi görməmişdi uşaqlığından. Ata nənəsi Simuzər xanım sinəsinə çəkib böyütmüşdü nəvəsini oğul yerinə. Onun hər qayğısına qalmış, İlkinə həm nənə, həm də ana olmuşdu. Ona görə də bu gün İlkinin yoxluğu Simuzər ananı daha çox ağrıdır, yanıb-yaxılır. Göz yaşları axıdaraq "Onsuz dayana bilmirəm" deyir.

Həyat İlkinə çox şeyi öyrətmişdi körpəliyindən. Evin yeganə öv-

ladı olduğu üçün hər işə gedər, atasının, nənəsinin köməyinə yetərdi. İlk 2007-ci ildə Qazax rayonunun Canalı kənd tam orta məktəbinə gedəndə nənəsi əlindən tutub aparmışdı oxumağa. Məktəbdə nizam-intizamı, verilən tapşırıqlara əməl etməsi ilə yoldaşlarından fərqlənirdi. Elə ona görə də müəllimlərin sevimlisi idi. Uşaqlıqdan idmana daha çox maraq göstərirdi, yunan-roma güləşi ilə məşğul olurdu. Bir neçə dəfə birinci yerə çıxıb medallar da almışdı.

İlkin Əliyev 2018-ci ildə orta məktəbi bitirdikdən sonra 2019-cu il 2 aprel tarixində Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə həqiqi hərbi xidmətə çağırılmışdır. Atas ı Bəxtiyar danışır ki, İlk ın əsgərliyə gedəndə sanki toy-bayram idi. Dostları çox olduğu üçün xeyli sayda gənc gəlmişdi onu yola salmağa. Ağstafa dəmiryolu vağzalında dostları onu çiyinlərində yola saldılar hərbi xidmətə. İlk ın Azərbaycan bayrağına bürünüb gülə-gülə əl eləyirdi onu yola salanlara. Həmin gün sağollaşmırdı, özü də bilmədən vidalaşırdı doğulub boya-başa çatdığı torpaqla, əzizləri, doğmaları ilə. Axı, hardan biləydi... Hardan biləydi ki, bir ildən sonra nəşi bayrağa bürünüb çiyinlərdə gətirilib torpağa tapşırıla-caqdı bundan böyük izdihamla. Hardan biləydi...

İlkin Əliyev Bakıda "N" saylı hərbi hissədə xidmət edirdi. Həyatda olduğu kimi əsgərlikdə də canla-başla xidmət göstərir, silah-sursatlardan istifadə qaydalarını öyrənir, əsgəri vəzifəsini layiqincə yerinə yetirirdi. O, qısa müddətdə topçu-tuşlayıcı kimi püxtələşmişdi, gözündən heç nə yayınmır, verilən istiqamətləri dəqiq nişan alırdı. İlk ın həm də sürücü idi. Hərbi xidmətdən öncə sürücülük məktəbini oxuduğu üçün yeri gələndə hərbi maşınları da idarə edirdi.

Atası Bəxtiyar oğlu ilə sonuncu görüşünü belə xatırlayır:

-İlkinin 19 yaşı tamam olanda yanına, xidmət etdiyi hərbi hissəyə getmişdim qardaşım Çingizlə. Görüş alıb görüşdük, ad gününü təbrik elədik, gələn il 20 yaşını evimizdə keçirməyi arzuladıq.

Nənəsi deyir ki, İlkin hərbi xidmətdə ola-ola ona nişan da taxmışdıq. Evin tək övladı olduğu üçün tez evləndirmək istəyirdik. Toyunu görməyə elə tələsirdik ki... Amma qismət olmadı.

Vətən müharibəsi başlayandan bir neçə gün sonra İlkin Əliyevin xidmət etdiyi batareya müharibə bölgəsinə gətirilir. İlkinin döyüş yolu oktyabr ayının 2-dən Füzulidən başlayıb. Sonra bu yol Qubadlıdan, Xocavənddən, Şuşa ətrafından, Laçından keçib. İlkin Əliyev "N" saylı hərbi hissənin artilleriya divizionunun 1-ci batareyasının 1-ci tağımında 2-ci topun komandiri əsgər kimi düşmənin texnikasının, canlı qüvvəsinin məhv edilməsində böyük igidlik və şücaət göstərib. O, 14 noyabr 2020-ci ildə Xocavənddə şəhid olub, Hüseynbəyli kənd qəbiristanlığında yerləşən şəhidlər xiyabanında dəfn olunub.

Əliyev İlkin Bəxtiyar oğlu Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamı ilə **"Vətən uğrunda"**, 25 dekabr 2020-ci il tarixli Sərəncamı ilə **"Xocavəndin azad olunmasına görə"** medalları ilə təltif edilmişdir.

"Yolunu gözləyirəm"

Qazax rayonunun Ağköynək kəndində ana yol gözləyir, "oğlum gələcək"- deyər. Qarışıq fikirləri yollar kimi bir-birinə calanıb gedir, getdikcə də elə hey uzanır. Amma nə yollar bitib tükənir, nə də fikir-xəyallar bir yerdə qərar tutub dayanmır. Şirinli-acılı xatirələr çözləndikcə çöhrəsi haldan-hala düşür ananın. Mahirə xanım qarşıda görünən dağlara baxıb bir bayatı pıçıldayır:

Eləmi, ulu dağlar,

Uluslu ulu dağlar.

Oğlum səndə can verdi

Göz yaşım sulu, dağlar.

Ah çəkir. Fikirlər onu oğlunun dünyaya gəldiyi günə - 25 fevral 1989-cu ilə aparır. Həmin gün o qədər sevinmişdi ki... Bir oğuldan sonra bir oğul da doğulmuşdu ailədə. Adını da babası Cəbrayıl kişi qoymuşdu -Alıxan.

Qaragözov Alıxan Əkbər oğlu 1996-cı ildə Ağköynək kənd tam orta məktəbin birinci sinfinə gedib təhsil almağa başladı. Məktəb illərində idmana daha çox maraq göstərir, karate ilə məşqul olur, yarışlarda iştirak edirdi. Hətta bir neçə dəfə çempion olub medallar da almışdı. Alıxan Qaragözov 2007-ci ildə orta təhsilini başa vurduqdan sonra qarşıda onu hərbi xidmət gözləyirdi. Elə həmin ilin 3 iyul tarixində Səfərbərlik və Hərbi Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Qazax Rayon Şöbəsi tərəfindən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə həqiqi hərbi xidmətə çağırılan Alıxan Qaragözov öz vətəndaşlıq borcunu lə-

yaqətlə yerinə yetirməyə başladı. Xidmət dövründə Alıxan hərbi sahədə çalışacağını müəyyən etdi. 1 yanvar 2009-cu ildə hərbi xidmətdən tərxis olunduqdan sonra ürəyində yaranmış arzusunu daha da qətiləşdirdi. Bu, belə də olmalı idi. Əmisi Əli Qaragözov Birinci Qarabağ müharibəsi veteranıdır, qardaşı və 3 əmisi oğlu da hərbidə qulluq edirlər. Ona görə də evlərinə döndükdən bir qədər sonra anasına: "Mən bu formanı ömrümün axırına qədər geyinəcəyəm"-dedi. Elə də etdi.

Alıxan Qaragözov 2009-cu ildə "N" sayılı hərbi hissədə müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu (MAHHXHQ) kiçik çavuş kimi xidmət etməyə başladı. Məqsədinə çatdığı üçün Alıxanın sevincinin həddi-hüdudu yox idi. Onun hərbi formada çəkdiyi şəkillərə baxanda bunu aydın şəkildə görmək olur. Hərbi sahəni özü seçdiyi üçün Alıxan Qaragözov xidmətini yüksək səviyyədə həyata keçirir, vicdanla qulluq edirdi. Bunun nəticəsi idi ki, Alıxan Qaragözov "Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 95 illiyi", "Azərbaycan Ordusunun 100 illiyi" yubiley və "Qüsursuz xidmətlərə görə" III dərəcəli medallarla təltif olunmuşdur.

Həyat yoldaşı Əfsanə xanım danışır ki, Alıxan hərbi sahəyə çox bağlı idi. O qədər bağlı idi ki, 2020-ci il avqustun 3-də qızımız dünyaya gələndə belə Qazaxda ola bilmədi, körpənin şəklini çəkib sonradan ona göndərdik.

Mahirə xanım deyir ki, Alıxan yanvarın 14-də (2021-ci ildə) sonuncu dəfə evimizdən çıxanda bizi yaman kövrəltdi. Üç dəfə hamımızla görüşüb evdən çıxdı və bir də geri qayıtdı. Bizə son sözü "Salamat qalın, bəlkə bir də geri qayıtmadım" oldu. Sonradan gördüm ki, Alıxanın şəhid olacağı ürəyinə damıbmış.

... 44 gün davam edən Vətən müharibəsi Alıxanın arzu və istəklərinə qol-qanad vermişdi. Ürəyində illərdən bəri kök atmış müqəddəs istəyi həyata keçirmişdi. Şanlı Azərbaycan Ordusu müqəddəs və şərəfli vəzifəni həyata keçirərək düşməni darmadağın etmiş, müqəddəs və əzəli torpaqlarımızı işğaldan azad etmişdi. İndi növbə mühən-

dis- istehkamçıların idi. Azad olunmuş torpaqlara düşmən minalar basdırmış, olduqca təhlükəli vəziyyətə salmışdır. Bu vəzifəni həyata keçirmək üçün istehkamçılar fəaliyyətə başladılar.

Yanvarın 21-də Alıxan Qaragözovun tabe olduğu bölüyü (2021-ci il) Kəlbəcər rayonunun Zülfüqarlı kəndinə gətirdilər. Burada onlar əraziləri minalardan təmizləməyə başladılar. "N" sayılı hərbi hissənin mühəndis-istehkam bölüyünün manqa komandiri, kiçik çavuş Alıxan Qaragözov üzərinə düşən vəzifəni layiqincə yerinə yetirir, azad edilmiş əraziləri minalardan təmizlədikcə rahat nəfəs alırdı. Çünki təmizləmə əməliyyatı bu torpaqlarda həyata keçiriləcək tikinti-quruculuq işlərinin başlanması demək idi. Alıxan Qaragözov yanvarın 28-də döyüş təminatı ilə bağlı xidməti vəzifəsini yerinə yetirərkən həlak olmuş, şəhidlik zirvəsinə yüksəlmişdir.

Mahirə xanım deyir ki, bilirəm ki, Alıxan gəlməyəcək. Amma yə-nə də yolunu gözləyirəm.

***Buludlar qaraldı gəl,
Dağları qar aldı gəl.
Yolunu gözləməkdən,
Gözlərim saraldı, gəl.***

YARAMA TORPAQ TÖKÜN...

Əriməli, yanmalı pərvanələr şam üçün,
Bu sözlər qanun olsun gərək hər adam üçün,
Dizinizə döyməyin, qan verən yaram üçün,
Mən ayağa qalxacam, yarama torpaq tökün!

Gərək bu gün poladdan qolum-qanadım olsun,
Vətənin dar günləri məhşər saatım olsun!
Vətənin qarşısında bu əsgər andım olsun:
Mən ayağa qalxacam, yarama torpaq tökün!

Bəsdə deyib ağladım, yoxdu bir kəsim deyə,
Qoymaram borclu qalıb ruhum tələssin göyə?
Anamın göz yaşları bir yolluq kəssin deyə,
Mən ayağa qalxacam, yarama torpaq tökün!

Bu səs əsgər səsidir, ürəkdən gəlir, bilin!
Yatmış baxtım, iqbalım, oyanıb gülür, bilin.
Qoy o qız da durmasın, elə boynu bükülü,
Mən ayağa qalxacam, yarama torpaq tökün!

Qan itirə-itirə elə bil qan tapmışam,
Allahdan nazil olan Quran, iman tapmışam.
Bütün dərdləri yenən təzə dərman tapmışam,
Mən ayağa qalxacam, yarama torpaq tökün!

M Ü N D Ə R İ C A T

Şanlı Zəfər	4
"Rəşadət" ordenli kapitan	11
Doğum günündə şəhid oldu	15
Bir oğul tanıyıram... ..	18
Arzusu general olmaq idi	22
22 yaşı yenicə tamam olmuşdu... ..	26
Tibb xidməti leytenantı	30
Döyüşə könüllü getmişdi	34
"Özü "tarixi" qurtarmışdı, adını da tarixə yazdı"	38
Onun ən böyük arzusu	42
"Əjdaha" ləqəbli kəşfiyyatçı	46
"Biz qələbə çalacağıq"	50
"Biz qisası övladlarımıza qoymamalıyıq"	53
Təki Vətən sağ olsun!	56
Atasının yolu ilə	59

Şəhid anasına göndərilən məktub	62
"Torpağı özüm alacağam"	66
"Qapımızdan bayraq asın, tezliklə qayıdacağam"	69
Tank komandiri	72
"Yaralandığımı anama bildirməyin"	76
Ləqəbi "Qara qartal" idi	79
"Kəşfiyyatçı olduğunu şəhid olandan sonra bildik"	82
Əbədi ömrün başlanğıcı	85
Hər açılan səhər... ..	88
Qələbəyə bir gün qalmış	91
"Öldü var, döndü yoxdur"	95
Müqəddəs amallar uğrunda	98
Güllə onu tutmurdu	101
"Aldığımız torpaqlara sizi özüm aparacağam"	104
Atasız böyümüşdü... ..	107
Qardaşına oxşamaq istəyirdi	110
Vətən sevgisi	113
Haqq savaşına çıxan oğul	117
Həmişə irəlidə gedirdi	120
"Mən Vətənin oğluyam"	123
"O gün yuxuma girmişdi"	126
"Ana, əgər şəhid olsam, ağlama"	129
Ürəklərdə yaşayacaq	132

Hərbçi olmağı qərara almışdı...	135
"Qıymazdı ki, mən ağlayım"	138
"Mənim atam şəhid olub, ölməyib"	141
Qorxu nə olduğunu bilmirdi	144
İrəli getməyə can atırdı	147
19 yaşı var idi	150
Alnımıza nə yazılıbsa...	153
"Torpağı alıb qayıdacağıq"	156
Əsgər kimi cəbhəyə getdi, qəhrəman oldu	160
Gün o gün olsun ki...	164
Arzuları böyük idi	167
Bu gənc yaşımda...	170
"Yolunu gözləyirəm"	173

Elçin İsmayıl
(*Elçin Məcid oğlu Məmmədov*)

**Şeirlərin müəllifi Əməkdar
incəsənət xadimi Barat Vüsəldir.**

Kompüter yığıcısı: **M.Abbasova**
Korrektor: **C.Salmanqızı**
Dizayn: **D.Z.Abbasov**

Yığılmağa verilmişdir: 15.01.2021
Çapa imzalanmışdır: 04.03.2021
Kağız formatı: 60x84 1/16
Fiziki çap vərəqi: 11
Tiraj: 500